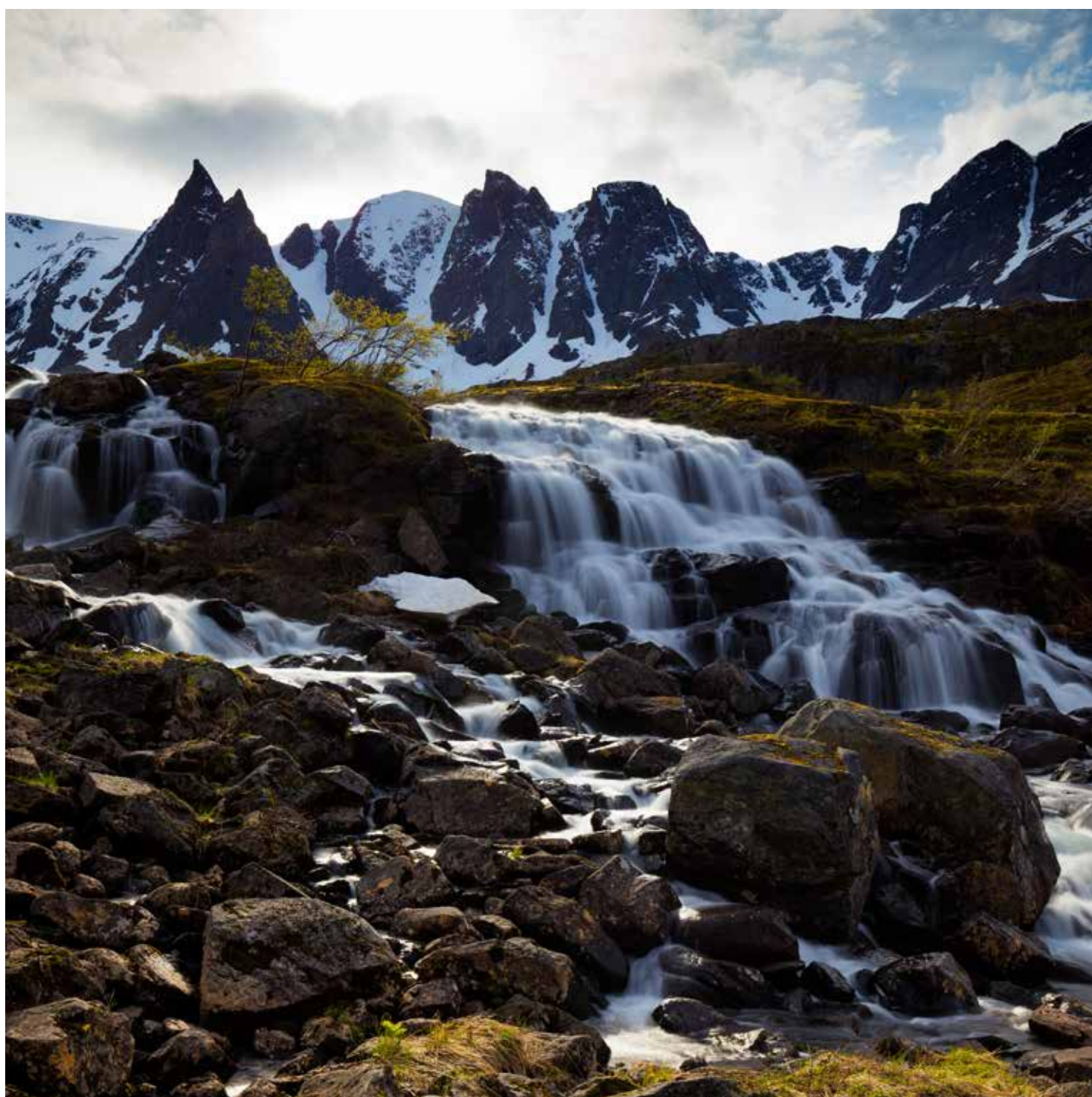

Seiland
nasjonalpark

Forvaltningsplan for Seiland nasjonalpark – Sievjju álbmotmeahcci

Kolofon

Utførende institusjon

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Kontaktperson

Nasjonalparkforvalter Ingunn Ims Vistnes

	År	Sidetall	Opplag
[Tekst]	2017	128	300

Utgiver

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Forfatter(e)

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Tittel – norsk og engelsk

Forvaltningsplan for Seiland nasjonalpark – Sievju álbmotmeahcci
Management Plan for Seiland National Park

Sammendrag

Forvaltningsplanen for Seiland/Sievju nasjonalpark er en utdyping og presisering av hvordan forskriften for nasjonalparken skal praktiseres. Planen gir en oversikt over gjeldende regelverk og verneverdier i parken, og oppsummerer status for de forskjellige brukergruppene i parken. Planen gir deretter konkrete retningslinjer for bruk, oppsyn, informasjon, tilrettelegging og naturovervåking. Planen er først og fremst et arbeidsverktøy for nasjonalparkstyret, og skal gi økt forutsigbarhet for brukerne av området.

Forsidefoto

Jøfjorddalen. Foto: Per Arne Askeland/naturfoto.net

Forord

Seiland nasjonalpark – Sievju álbmotmeahcci ble vedtatt vernet av Kongen i statsråd 8. desember 2006. Nasjonalparken ble opprettet for å ta vare på natur- og kulturverdier i et langsiktig perspektiv, i henhold til nasjonale mål og internasjonale konvensjoner. Området dekker et areal på 316 km².

Verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark er omfattende og gir samtidig et visst rom for skjønn. I den praktiske og daglige forvaltningen er det derfor behov for en forvaltningsplan som utdyper og konkretiserer verneforskriften. Forvaltningsplanen er først og fremst et arbeidsverktøy for nasjonalparkstyret, og skal gi økt forutsigbarhet for rettighetshavere og brukere i spørsmål knyttet til forvaltning og bruk av nasjonalparken. Planen setter opp forvaltningsmål som skal gi overordnede retningslinjer for forvaltningen. Konkrete og målbare bevaringsmål vil bli utarbeidet for å kunne vurdere om forvaltningen greier å opprettholde eller fremme verneverdiene over tid.

Forvaltningsplanen gir også oversikt over ønskede tiltak for å nå forvaltningsmålene, og peker på aktuelle samarbeidspartnere og hvem som har ansvar for gjennomføring av tiltakene. Konkrete tiltak som er knyttet til informasjon og tilrettelegging er skilt ut i en egen tiltaksplan som kan revideres uavhengig av forvaltningsplanen.

Det er Seiland/Sievju nasjonalparkstyre som har vært ansvarlig for å utarbeide forslag til forvaltningsplan for Seiland/Sievju nasjonalpark. Forslaget ble sendt på høring høsten 2015. I høringsperioden ble det avholdt åpne informasjonsmøter om planen, samt møte med rådgivende utvalg og møter med reinbeitedistrikt 24A og 24B. Forvaltningsplanen ble endelig godkjent av Miljødirektoratet i juni 2016, med merknad om at planen må suppleres med en besøksstrategi i henhold til nye føringer fra Klima- og miljødepartementet. Besøksstrategien vil bli publisert senere som vedlegg til forvaltningsplanen.

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre ønsker å takke alle som har gitt innspill eller bidratt på annen måte til arbeidet med forvaltningsplanen. Planen vil være et grunnleggende verktøy for oss i den videre forvaltningen av nasjonalparken.

Alta, januar 2017

Bente Haug
Styreleder Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Innhold

1	Innledning	8
1.1	Vern av Seiland	8
1.1.1	Navn på parken.....	9
1.2	Nasjonalparker i Norge.....	10
1.3	Forvaltningsplan	12
1.3.1	Utarbeiding av forvaltningsplanen	13
1.3.2	Forvaltningsplanen og vurdering etter naturmangfoldlovens §§ 8-12.....	14
1.4	Verneforskriften og lovverket.....	15
1.4.1	Verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark	15
1.4.2	Naturmangfoldloven	17
1.4.3	Forhold til annen lovgivning.....	18
2	Verdiene i nasjonalparken	19
2.1	Landskap.....	19
2.2	Klima	20
2.3	Geologi	20
2.4	Vegetasjon	22
2.5	Dyreliv	26
2.6	Kulturminner	29
3	Forvaltningsutfordringer, forvaltningsmål og bevaringsmål.....	32
3.1	Forvaltningsmål	32
3.2	Bevaringsmål.....	33
3.3	Trusler mot verneverdiene.....	33
3.3.1	Trusler innenfor vernegrensene	33
3.3.2	Trusler utenfor vernegrensene	34

4 Brukerinteresser	36
4.1 Verneforskriften og bruken av nasjonalparken	36
4.2 Reindrift	37
4.3 Landbruk utenom reindrift.....	43
4.4 Havbruksnæring og yrkesfiske i sjø	47
4.5 Friluftsliv, jakt og fiske	50
4.5.1 Ferdsel	52
4.5.2 Jakt og fiske	57
4.5.3 Bålbrenning og plukking av bær, planter og sopp	59
4.5.4 Tilrettelegging.....	60
4.6 Reiseliv	61
4.7 Uttak og bruk av geologiske forekomster	63
4.8 Motorferdsel	66
4.9 Eiendommer og byggverk.....	72
4.10 Kulturminner	80
5 Forvaltning	82
5.1 Organisering av forvaltningen.....	82
5.2 Oppsyn	85
5.3 Tilrettelegging og informasjon	87
5.4 Overvåking og kartlegging	94
6 Saksbehandling	96
6.1 Generelle retningslinjer for saksbehandling.....	96
6.2 Føringer i naturmangfoldloven.....	97
6.3 Føringer i kongelig resolusjon	99
6.4 Forhold til annet lovverk i saksbehandlingen	99
6.5 Generelle dispensasjonsbestemmelser.....	100
6.6 Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner	101

7 Referanser..... 103

Vedlegg:

Vedlegg 1: Verneforskrift for Seiland nasjonalpark

Vedlegg 2: Reindriftshytter og -anlegg

Vedlegg 3: Distriktsplan for reinbeitedistrikt 24A

Vedlegg 4: Distriktsplan for reinbeitedistrikt 24B

Vedlegg 5: Kart over reindriftras kjørespor

Vedlegg 6: Tiltaksplan for Seiland/Sievju nasjonalpark

Vedlegg 7: Medlemmer i rådgivende utvalg

Vedlegg 8: Besøksstrategi (kommer)

Vedlegg 9: Bevaringsmål (kommer)

1 Innledning

1.1 Vern av Seiland

Forslaget om opprettelsen av Seiland/Sievju nasjonalpark kom som en oppfølging av Stortingsmelding nr 62 (1991-92) "*Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge*". Et sentralt mål i landsplanen var å bevare større sammenhengende urørte, eller i det vesentlige urørte, naturområder. Dette har bakgrunn i at arealet av "villmarkspreget" natur i Norge har blitt vesentlig redusert de siste hundre år. I planen ble det også lagt vekt på å bevare områder som til sammen dekket variasjonsbredden av landets ulike naturgeografiske regioner.

For Finnmark ble det i den nye landsplanen foreslått opprettelse av tre nye nasjonalparker; Seiland, Varangerhalvøya (begge opprettet 8. desember 2006), og Goahhteluobbal (ikke opprettet). Det ble videre foreslått utvidelse av alle de tre eksisterende nasjonalparkene; Stabbursdalen (utvidelse vedtatt 20. desember 2002), Øvre Pasvik (utvidelse vedtatt 29. august 2003) og Øvre Anárjohka (ikke utvidet).

Arbeidet med å utrede vern på Seiland startet i 2002. Planprosessen ble ledet av Fylkesmannen i Finnmark. Det ble holdt åpne møter på Hakkstabben og Hølseby i oktober 2002 og juni 2003, og møter med kommunene i juni 2003. Informasjon om natur- og kulturverdier ble samlet inn i 2002, og supplerende feltundersøkelser av fugl og botanikk ble utført. Brukerinteresser ble kartlagt (reindrift, landbruk, bergverk, oppdrett). Et høringsdokument ble sendt ut i oktober 2003, med to alternative grenser for parken. Man valgte til sist en mellomting mellom de to alternativene, der Olderbukt og Duollorášša ble inkludert i parken i nordøst, mens nefelinsyenittforekomsten på Bekkarfjordnes i sør ble holdt utenfor parken.

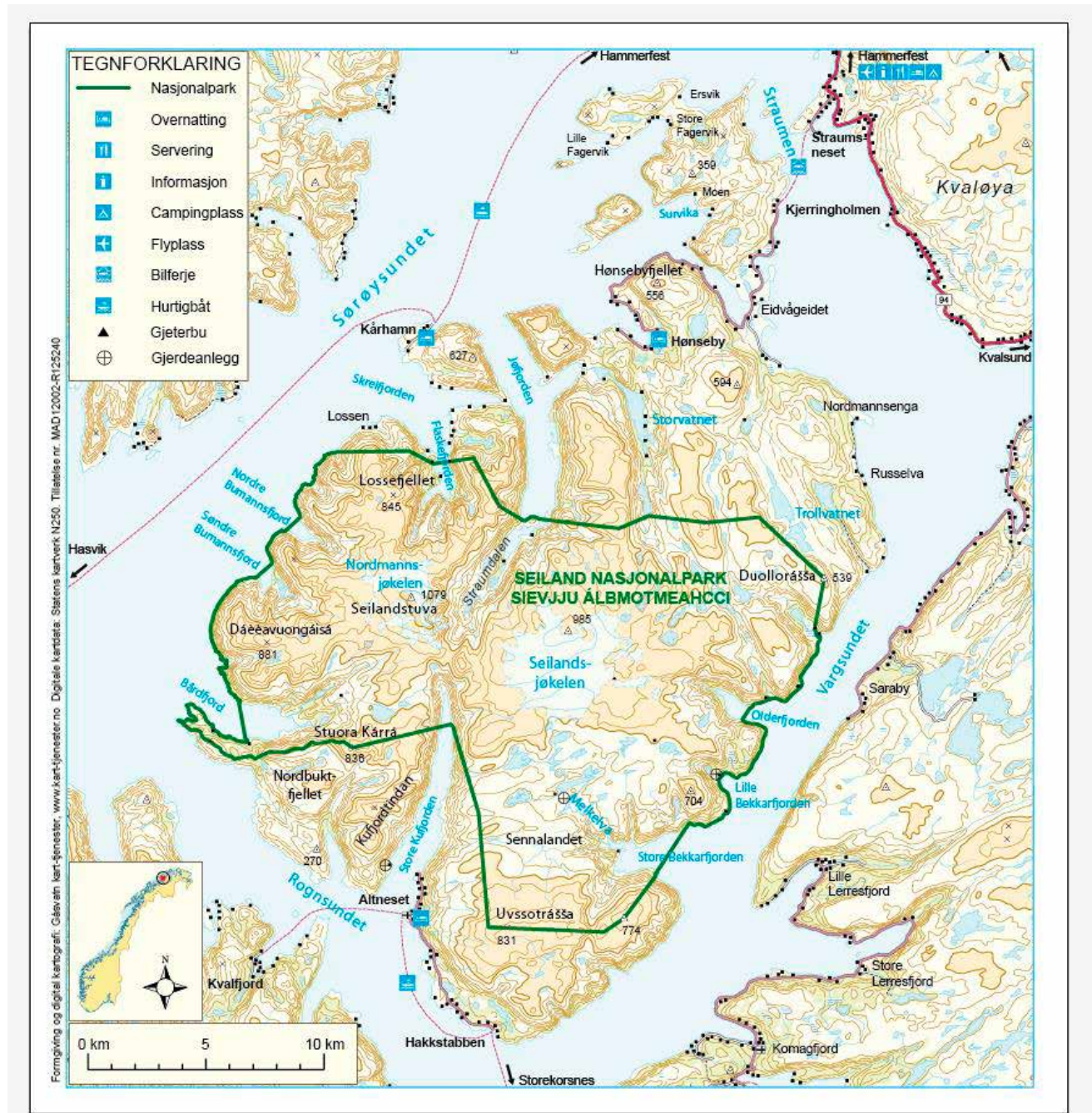
Seiland nasjonalpark / Sievju álbmotmeahcci ble opprettet ved Kongelig resolusjon 8. desember 2006. Nasjonalparken er på 316,3 km², og er fordelt mellom kommunene Alta (42,5 %), Hammerfest (40,5 %) og Kvalsund (17,0 %) (figur 1). Grensen er trukket slik at de fleste fjordbotnene i nasjonalparken også er vernet, og totalt er 9,6 km² av nasjonalparken sjøareal. Verneforskriften ligger som vedlegg 1.

Nasjonalparken ligger i sin helhet på Finnmarks nest største øy Seiland (Norges sjuende største øy), og dekker 52,6 % av denne øya. Øya er omgitt av Rognsundet og Stjernøya i sørvest, Sørøysundet og Sørøya i nord, og Vargsundet og fastlandet/Kvaløya i vest.

Rundt 95 % av arealet tilhører Finnmarkseiendommen, mens rundt 5 % er i privat eie. Eiendomsforholdene på privat grunn er i mange tilfeller uklare med hensyn til hvem som er eiere (uskiftet bo med mange arvinger, eller ukjente eiere) og i forhold til hvor grensene går.

1.1.1 Navn på parken

Nasjonalparkens offisielle navn er Seiland nasjonalpark og Sievju álbmotmeahcci. I kortform brukes ofte “Seiland/Sievju nasjonalpark”. Navnet Sievju skal ikke bøyes når den norske betegnelsen “nasjonalpark” følger etter (styrevedtak 19c/2011).

Figur 1: Seiland/Sievju nasjonalpark.

1.2 Nasjonalparker i Norge

Sør for Seilandsjøkelen ligger Sennalandet med Melkevatnan. Landskapet er preget av forkastninger, som gir både vannene og elveløpet en særegen vinkelform. Kufjorden og Rognsundet i bakgrunnen. Foto: Per Arne Askeland.

Om lag 17 % av alt landareal i Norge unntatt Svalbard og Jan Mayen er vernet eller fredet (pr 31.12.2012), og av dette er rundt 10 % vernet som nasjonalpark. Opprettelsen av Seiland/Sievju nasjonalpark i 2006 ble hjemlet i Naturvernloven §§ 3-4. Denne loven stilte tre hovedvilkår for at et område skulle kunne opprettes som nasjonalpark. For det første måtte området være et “større” område. For det andre måtte området ha en spesiell kvalitet: Det måtte være et naturområde, som er urørt eller i det vesentlige urørt, eller som er egenartet eller vakkert. For det tredje måtte området, som et utgangspunkt, eies av staten (Røhnebæk 1995). I dag er denne loven erstattet av Naturmangfoldloven (nml), men tanken bak nasjonalparkene er i det vesentlige den samme, med unntak av kravet om at størsteparten av området må eies av staten. Naturmangfoldlovens § 35 sier følgende om opprettelse av nasjonalparker:

Naturmangfoldloven § 35

Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

Vern som nasjonalpark innebærer et relativt strengt områdevern. Formålsparagrafene for nasjonalparkene varierer, og er styrende for forvaltningen av det enkelte område. I § 33 i naturmangfoldloven angis målene for områdevern:

Naturmangfoldloven § 33

Verneområder på land, i vassdrag og i sjø (...) skal bidra til bevaring av

- a) variasjonsbredden av naturtyper og landskap,
- b) arter og genetisk mangfold
- c) truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter
- d) større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv
- e) områder med særskilte naturhistoriske verdier
- f) natur preget av menneskers bruk gjennom tidene (kulturlandskap) eller som også har kulturhistoriske verdier, og tilrettelegging for bruk som bidrar til å opprettholde naturverdiene
- g) økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt, eller
- h) referanseområder for å følge utviklingen i naturen

Når det etter en annen lov treffes vedtak om å beskytte naturen i et område, bør det legges vekt på målene i første ledd. Inngår slike vedtak etter annen lov i en plan som omfatter områder beskyttet ved vedtak etter denne loven, kan Kongen gi regler for å sikre at beskyttelsen etter de forskjellige lovene samordnes i forhold til målet med planen.

1.3 Forvaltningsplan

Hver enkelt nasjonalpark har en egen verneforskrift. Forvaltningsplanen blir en bruksanvisning for hvordan disse forskriftene skal praktiseres. Den er i første rekke skrevet for nasjonalparkstyret, og skal være et arbeidsverktøy for styret. Planen skal sikre en enhetlig forvaltning av nasjonalparken ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, oppsyn, informasjon, tilrettelegging og naturovervåking. Ved hjelp av forvaltningsplanen skal vi unngå tilfeldige enkeltavgjørelser som kan være uheldige for verneverdiene. Planen vil gi økt forutsigbarhet for brukerne av området.

Arbeidet med å få på plass en forvaltningsplan er høyt prioritert. I naturmangfoldloven § 35 går det fram at utkast til forvaltningsplan skal legges fram samtidig med opprettelsen av nye nasjonalparker. For Seiland sin del har man ventet på den nye forvaltningsreformen med et lokalt nasjonalparkstyre. Styrets vedtekter punkt 8.1 og verneforskriften § 5 presiserer at styret skal utarbeide/revidere forvaltningsplan for verneområdet.

Forvaltningsplanen er ingen omkamp om hva som er lov og ikke lov i nasjonalparken. Den skal holde seg innenfor rammene til verneforskriften, men heller ikke begrense verneforskriften. Forvaltningsplanen skal **utdype** og **konkretisere** verneforskriften.

Gjennom forvaltningsplanen kan det ikke gis tillatelse til tiltak som er forbudt i verneforskriften. Likedan kan ikke tiltak som det er gitt direkte åpning for i verneforskriften forbys gjennom forvaltningsplanen. Utover dette er det en rekke tiltak og aktiviteter det etter søknad kan gis tillatelse til i en nasjonalpark (også kalt dispensasjon). Forvaltningsplanen kan ikke gi fritak fra søknadsplikten slik den framgår av verneforskriften. Men den kan si at enkelte tiltak vil bli tillatt etter søknad, og for eksempel om flerårige tillatelser er aktuelt.

Mens verneforskriftene for verneområdene er juridisk bindende, har forvaltningsplanen en retningsgivende og veiledende funksjon. På de punktene i verneforskriften hvor det konkret vises til forvaltningsplanen, vil forvaltningsplanen være juridisk bindende for forvaltningen.

Verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark viser til forvaltningsplanen på følgende punkt. På disse punktene vil forvaltningsplanen være juridisk bindende:

Vedlikehold av stier, løyper, bruker og merker **i henhold til forvaltningsplan** (...), jf. § 3 punkt 1.2a

Oppsetting av skilt og merking av nye stier **i henhold til forvaltningsplan** (...), jf. § 3 punkt 1.3e

forts. neste side

Begrenset uttak av smykkestein på bestemte lokaliteter **i henhold til forvaltningsplan** (...), jf. § 3 punkt 1.3g

Organisert ferdsel. Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. § 6. Utover dette **vises det til forvaltningsplanen** etter § 5, jf. § 3 punkt 5.2.

Forvaltningsplaner har et langsiktig perspektiv. Den bør revideres første gang etter fem til sju år, deretter hvert tiende år. Det er nasjonalparkstyrets ansvar å foreta revidering. I tillegg til selve planen kan man lage en **tiltaksplan** for tiltak som man ønsker å gjennomføre i nasjonalparken (for eksempel skilting, tilrettelegging osv.) Denne tiltaksplanen kan revideres og fornyes uten at man nødvendigvis reviderer hele forvaltningsplanen (vedlegg 6).

I 2016 kom også krav om **besøksstrategi** for hver enkelt nasjonalpark. Besøksstrategien vil henge nøye sammen med tiltaksplanen og vil også være et vedlegg til forvaltningsplanen (vedlegg 8).

Bevaringsmålene (kapittel 3) vil bli revidert i samsvar med nasjonale standarder for disse og for overvåking, uavhengig av tidspunktet for revisjon av forvaltningsplanen. Bevaringsmålene er derfor også skilt ut som en egen plan som kan revideres oftere enn forvaltningsplanen (vedlegg 9).

1.3.1 Utarbeiding av forvaltningsplanen

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre har ansvaret for å lage forvaltningsplan for Seiland/Sievju nasjonalpark. I praksis har det daglige arbeidet med denne planen blitt utført av nasjonalparkforvalteren, som er styrets sekretær.

- Et ferdig utkast til planen ble godkjent av styret i styremøte 2. mars 2015.
- Planen ble oversendt Miljødirektoratet for faglig gjennomgang 5. mars 2015, og ble returnert med kommentarer 22. juni 2015. Planen ble behandlet av nasjonalparkstyret på styremøte 17. august 2015.
- Planen ble sendt på høring høsten 2015, med høringsfrist 1. desember 2015.
- Det ble avholdt to åpne informasjonsmøter om planen, 20. oktober 2015 på Hønseby og 22. oktober 2015 på Alta Havn, der medlemmene i rådgivende utvalg var spesielt invitert. Det ble avholdt egne møter med reinbeitedistrikt 24A og 24B.
- Nasjonalparkstyret og rådgivende utvalg var samlet på Skaidi 10-11 desember 2015, der man gikk gjennom innkomne høringssvar samt innholdet i planen generelt.

- Det kom inn 7 skriftlige høringsinnspill til planen, i tillegg til muntlige innspill på møtene.
- En revidert plan ble godkjent av nasjonalparkstyret i styremøte 8. mars 2016.
- Miljødirektoratet godkjente den endelige forvaltningsplanen i brev av 29. juni 2016, med forbehold om at det også skrives en besøksstrategi i henhold til nye føringer fra Klima- og miljødepartementet. Besøksstrategien vil være et vedlegg til forvaltningsplanen.

1.3.2 Forvaltningsplanen og vurdering etter naturmangfoldlovens §§ 8-12

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal miljørettsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12 vurderes ved utøving av all offentlig myndighet – også ved utforming av forvaltningsmål, tiltak og retningslinjer i forvaltningsplanen for Seiland/Sievvu nasjonalpark.

Dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriftene bruker begrepet “*kan gi tillatelse til*”. Dette innebærer ikke at forvaltningsmyndigheten *skal* gi dispensasjon, men at man kan vurdere om en søknad gir grunnlag for en dispensasjon, etter at behov er veid opp mot mulige ulemper og skader. Forvaltningsplanens retningslinjer og søkers dokumenterte behov danner grunnlaget for en dispensasjonsbehandling. I tillegg må informasjon om arter, naturtyper eller biologisk mangfold vektlegges i vurderingen. Kunnskapskravet (naturmangfoldloven § 8) skal stå i forhold til et eventuelt tiltaks karakter.

Gjennom verneplanprosessen ble en god del kunnskap om området registrert og dokumentert. Denne kunnskapen er fremdeles viktig, men må også suppleres med kunnskap fra nyere forskning og informasjon tilgjengelig via databaser som Naturbase og Artsdatabanken.

Dersom det er tvil om et tiltaks negative innvirkning for verneverdiene kommer føre-var-prinsippet i nml § 9 inn. Forvaltningsmyndighetene vurderer tiltaket i forhold til risiko for skade på verneverdiene.

Det følger av prinsippet om samlet belastning i nml § 10 at en påvirkning på et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Forvaltningsmyndigheten må derfor vurdere om et tiltak vil kunne bidra til en gradvis forringelse av verneområdet. I forvaltningsplanen kapittel 4 finnes tematisk oversikt over dagens bruk av verneområdene, sammen med retningslinjer for framtidig bruk, der hensynet til samlet belastning er vektlagt.

I alle beslutninger/tillatelser er det viktig å legge vekt på den metoden eller lokaliseringen som gir minst skade eller forstyrrelse, jf. nml § 12. Dersom et tiltak volder skade på naturmangfoldet kan det i henhold til nml § 11 pålegges tiltakshaver å bære kostnader knyttet til å hindre eller begrense en eventuell skade.

1.4 Verneforskriften og lovverket

Formålet med nasjonalparken er blant annet “å bevare et alpint kystlandskap med et egenartet og variert biologisk mangfold”. Hakkfjellet mot Sørøysundet. Foto: Randulf Valle.

1.4.1 Verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark

Hver nasjonalpark har en egen verneforskrift. Verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark ligger som vedlegg 1.

§ 1 Avgrensning

Paragrafen gir en oversikt over berørte kommuner og eiendommer og areal. Grensene for nasjonalparken er angitt ved henvisning til kart. Det er kartet som er den offisielle grensebeskrivelsen.

§ 2 Formål

Formålsparagrafen sier hva vernet skal ivareta (se tekstboks i avsnitt 1.2). Den er viktig ved tolkning av bestemmelsene, særlig ved avgjørelse av skjønnsspørsmål. Ved avgjørelser etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48

vil formålet med vernet angitt i § 2 være bestemmende for om det kan gis dispensasjon eller ikke.

Et grunnleggende prinsipp ved skjønnsutøvelse er at tiltak som kan skade formålet med vernet ikke skal tillates.

I Seiland/Sievju nasjonalpark er landskapet sentralt for formålet med vernet, inkludert biologisk mangfold, landskapsformer og særpregede geologiske forekomster. Også kulturminner er en del av verneformålet. Muligheten til å drive med reindrift og enkelt friluftsliv nevnes også i formålsbestemmelsen jf. § 2 siste ledd, med dette er ikke en del av grunnlaget for at området er vernet.

§ 2 Formål

Formålet med nasjonalparken er å

- bevare et alpint kystlandskap med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster og
- verne om kulturminner.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

§3 Vernebestemmelser

Det er først og fremst § 3 som er viktig i forhold til daglig bruk og forvaltning av verneområdet. Vernebestemmelsene er tematisk ordnet, og delt inn i 1) Landskap, 2) Planteliv, 3) Dyreliv, 4) Kulturminner, 5) Ferdsel, 6) Motorferdsel og 7) Forurensning.

Under hvert av disse sju temaene er en rekke tiltak listet opp med følgende tredeling:

- Hva er forbudt
- Hva er unntatt fra forbudet (og kan gjøres uten søknad)
- Hva kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til etter søknad. Søknader skal alltid vurderes opp mot § 2.

§ 4 Generelle unntaksbestemmelser

Denne paragrafen er nå erstattet av naturmangfoldloven § 48, jf. § 77. Dette er den generelle dispensasjonsbestemmelsen som kan åpne for dispensasjon i tilfeller hvor det ikke foreligger en spesiell dispensasjonsbestemmelse i § 3. Se kapittel 6 om dispensasjon.

§ 5 Forvaltningsplan

Denne paragrafen fastslår at det skal utarbeides en forvaltningsplan for verneområdet (se avsnitt 1.3 om forvaltningsplan). I tillegg åpner den opp for tiltak i verneområdet som vil fremme formålet med vernet. Som eksempel kan nevnes slått av kulturlandskap eller brenning av lyngheier, dersom bevaring av slike landskap er en av grunnene til at området er vernet.

§ 6 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal være forvaltningsmyndighet. Samiske interesser skal ivaretas. For Seiland ble forvaltningsmyndigheten overført fra Fylkesmannen i Finnmark til et lokalt politisk nasjonalparkstyre den 23. februar 2011. Nasjonalparkstyret består av to representanter fra Sametinget, en representant fra Finnmark fylkesting, samt en representant fra hver av de berørte kommunene Alta, Hammerfest og Kvalsund. Styrerepresentantene foreslås av Sametinget, fylkestinget og kommunene, og oppnevnes av Miljødirektoratet.

§ 7 Rådgivende utvalg

Det skal opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken. Seiland nasjonalpark har et rådgivende utvalg på 17 medlemmer pr 2014 (se kapittel 5.1). Det ble invitert til møte første gang i forbindelse med oppstart av forvaltningsplanarbeidet i mars 2013. Det rådgivende utvalget har ikke beslutningsmyndighet, men skal kunne gi innspill og lokal kunnskap direkte til nasjonalparkstyret.

§ 8 Ikrafttredelse

Denne bestemmelsen fastslår at forskriften trådte i kraft straks den ble vedtatt, det vil si 8. desember 2006.

1.4.2 Naturmangfoldloven

Vedtak om vern av Seiland nasjonalpark er hjemlet i naturvernloven. I 2009 trådte naturmangfoldloven i kraft og naturvernloven ble opphevet. Store deler av naturvernloven er videreført i kapittel 5 i naturmangfoldloven.

Forskrifter opprettet med hjemmel i naturvernloven står ved lag inntil Kongen bestemmer annet, jamfør overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77. Det innebærer at verneforskrifter opprettet etter naturvernloven fortsatt skal gjelde. Utgangspunktet er at disse forskriftene skal forvaltes i tråd med intensjonen på vernetidspunktet. Naturmangfoldlovens bestemmelser vil imidlertid supplere og utfylle eldre verneforskrifter. For eksempel inneholder naturmangfoldloven § 48 en generell dispensasjonsbestemmelse, og denne gjelder i stedet for den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften § 4.

Saksbehandling etter naturmangfoldloven og prinsippene i §§ 8-12 diskuteres nærmere i kapittel 6 om saksbehandling.

1.4.3 Forhold til annen lovgivning

I nasjonalparken vil verneforskriften går foran annet lovverk, om ikke forskriften uttrykkelig sier noe annet. Annet lov- og regelverk gjelder imidlertid i tillegg i nasjonalparken, og en del forhold nevnes ikke i verneforskriftene og reguleres derfor kun etter annet lovverk.

Forhold til annen lovgivning diskuteres nærmere i kapittel 6 om saksbehandling.

På ski opp Gargodalen i Flaskefjorden. Foto: Randulf Valle

2 Verdiene i nasjonalparken

Store Bekkarfjord likner ikke på noen annen fjord på Seiland. De bratte liene med gras og urter danner et eget landskapsrom som står i sterk kontrast til fjellene rundt. Foto: Per Arne Askeland

2.1 Landskap

Seiland utgjør en østlig utpost av det alpine kystlandskapet som ellers kjennetegner Troms og nordre Nordland. Karakteristisk for landskapet er fjordarmer i fjellplatåer med breer og enkelte tinder, og bjørkeskog i beskyttede områder. Seiland har fastlands-Europas nordligste breer og laveste glasiasjonsgrense (grense for dannelse av isbre).

Nordmannsjøkelen i vest på øya er ca. 3 km², med høyeste punkt ca. 1040 moh. og laveste punkt ca 600 moh. Denne breen er i ferd med å smelte helt bort; fra 1895 til 2006 har Nordmannsjøkelen areal minket med 90% (Andreassen et al. 2010). Seilandsjøkelen sentralt på øya har også smeltet mye de siste årene, og lokalbefolkningen melder om stor tilbakegang i brefronten. Den er tidligere målt til å være rundt 14 km² stor, men breen er tynn og har minket mye de siste årtiene. Breen ligger i høydelaget 500-900 moh. Breene på

Seiland er sensitive for klimaendringer fordi de ligger lavt over havet og har størsteparten av sitt areal innenfor et relativt lite høydeintervall (Andreassen et al. 2010).

Seiland har to lange fjorder; Jøfjorden på 11 km som går inn fra nordsiden, og Kufjorden på 9 km som kommer inn fra sørsiden. Bårdfjorden i vest og Store Bekkarfjord i øst er kortere og bredere fjorder som også danner naturlige innfallsporter til nasjonalparken. Øya er svært alpin, med en rekke fjell over 800 moh. Seilandstuva er høyeste punkt på 1079 moh. Sør for Seilandsjøkelen ligger det et vidstrakt platå – Sennalandet – med et karakteristisk, småkupert terreng og Melkelva som et sentralt element. Landskapet ved Melkelva er preget av forkastninger, som bidrar til å gi både vannene og elveløpet en særegen vinkelform. Elva utgjør et upåvirket vassdrag fra bre til fjord, og var vernet mot utbygging allerede før nasjonalparken ble opprettet, i *Verneplan IV for vassdrag*.

2.2 Klima

Det er ingen meteorologisk målestasjon på Seiland. Øya er så stor og topografisk variert at klima også vil variere en del. Lavlandet på nordsiden kan trolig sammenliknes med Hammerfest, som har en middeltemperatur for juli (1961-1990) på 11,3 °C, mens middeltemperaturen for den kaldeste vintermåneden er -5,3 °C. Midlere årsnedbør i Hammerfest er 736 mm. Breene på Seiland tilsier at de høye fjellene på Seiland fanger opp større nedbørsmengder. Klimaet i lavlandet på sørsiden av Seiland er nok mer likt forholdene innerst i Altafjorden, men med et sterkere kystpreg (Alm 2014).

2.3 Geologi

Seiland har en særpreget berggrunnsgeologi, med et betydelig innslag av ultrabasisk berggrunn. Graden av forvitring veksler sterkt, og store områder har bart fjell og lite løsmasser. Bergarter som forvitrer lett har en mer lokal utbredelse, men dekker store arealer i området Sennalandet – Melkelva.

I de høyereliggende, sentrale fjellpartiene rundt både Nordmanns- og Seilandsjøkelen er det bergarten peridotitt som dominerer. Denne omkranses i hovedsak av gabbro, amfibolitt eller beslektede bergarter. Flere steder når gabbrofeltene ned til sjøen: ved Store Bekkarfjorden i sørøst, og på den nordlige delen av øya i et stort felt fra ytre Bårdveggen i vest til Hønsebyfjorden i øst.

Gneis og granitt utgjør en mindre andel av Seilands berggrunn. Disse bergartene finnes i hovedsak på den nordøstlige del av øya, øst for en linje fra Olderfjorden via Olderdalen og Geaidnuvággi til Hønsebyfjorden. I tillegg ligger det et felt mot sjøen i sørvest, ved

Bårdfjorden og fra Bårdfjordneset til lille Kufjorden. Noen mindre belter finnes i veksling med amfibolitt inn mot øyas sentrale deler.

“Seilandsdiamanten” zirkon, her fra Gunnar Mathisens samling. Foto: Ingunn Ims Vistnes.

Kvartærgeologisk er Seiland interessant ved at nesten alle typer bre- og breelvavsetninger er representert. Bart fjell dominerer store områder. Langs kysten i nordøst ligger partier med marine avsetninger og breelvavsetninger. I noen få områder er berggrunnen helt eller delvis dekket av skred-, forvittrings- og morenemateriale. Det største feltet med morenemateriale finner man fra Store Bekkarfjord og nordover opp mot Melkevatna.

Det finnes enkelte forekomster av nefelinsyenitt på Seiland, av samme type som man utvinner på Stjernøya. Den største forekomsten ligger på Bekkarfjordnes og er holdt utenfor nasjonalparken.

Seiland er kjent blant mineralsamlere for “Seilandsdiamanten”. Dette er mineralet zirkon som man har funnet som store krystaller. Både på 1980-tallet og i 2015-2016 har dette medført en del trafikk til øya av mineralsamlere. I tillegg har man funnet pene eksemplarer av diopsid, thomsonitt og andre mineraler. Seiland er et kjent område for geologer og steinsamlere fordi man her finner mange forskjellige bergarter og mineraler innenfor relativt korte avstander. Kapittel 4.7 omhandler uttak av geologiske forekomster.

2.4 Vegetasjon

I fjellområdene innerst i Jøfjorden finner vi kravfulle og sjeldne plantearter. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Fra et botanisk synspunkt er de største verneverdiene på Seiland knyttet til fjellområdene. De store områdene med ultrabasisk berggrunn gir lokalt grunnlag for en artsrik og særpreget vegetasjon, med innslag av kravfulle og sjeldne arter. Ut fra foreliggende kunnskap, fremstår Hábovarri – Uvssotrášša og fjellområdene rundt indre del av Jøfjorden som de botanisk mest verdifulle fjellområdene innenfor parkgrensene. Platået nordvest for Kufjordbotn over mot Spisstind/Bårdfjorddalen rommer også interessante artsforekomster.

I tillegg vurderes de lave fjellområdene rundt Melkelva og Søkkmyrdalen som klart verdifulle, selv om både vegetasjonstyper og flora stort sett er ordinære beiteprega utforminger av hei, lesider og snøleier. Området danner imidlertid en sterk kontrast til de nakne fjellområdene som ellers preger store deler av Seiland. I Lille og Store Bekkarfjord finner man et visst innslag av varmekrevende arter, som finnmarksmattesveve, strutseving, firblad med flere. Finnmarksmattesveve (*Hieracium peleterianum* ssp. *boreades*) er i Norge bare kjent fra Finnmark, og opptrer øverst i Lille Bekkarfjord i uvanlig store mengder. Den utforming og interessante artsforekomster tilsier at denne lokaliteten har klar botanisk interesse.

Skog

Skogen på Seiland består i all hovedsak av bjørk. Høystaudevegetasjon forekommer lokalt, men oftest bare på små områder som i bunnen av Store Kufjord, og innerst i Flaskefjorden og Jøfjorden. På sørsiden av Seiland kan man finne osp (*Ophioglossum vulgatum*), silkeselje (*Salix caprea* ssp. *sphacelata*) og setervier (*Salix myrsinifolia* ssp. *borealis*) i sørvendte lier.

En rekke stedsnavn ved Vargsundet og Rognsundet peker mot forekomst av gråor, både på norsk (older) og samisk (leaibi). Helt fram til 2014 hadde man imidlertid ikke et eneste dokumentert funn av gråor på Seiland, og det så ut til at arten var helt uthugd og nedbeitet. I 2015 lyktes det imidlertid Torbjørn Alm og Unni R. Bjerke Gamst å finne en større forekomst av gråor ved Skarvevatnet (Skárfajávri), sør for parken og et godt stykke fra bebyggelse.

Vannvegetasjon

Vannvegetasjonen er gjennomgående dårlig utviklet på Seiland, og mange av vannene mangler helt planteliv. Søkkmyrdalen ved Store Bekkarfjord skiller seg klart ut i så måte, med artsfattig, men godt utviklet undervannsvegetasjon i tønner og stille loner.

Søkkmyrdalen utgjør også det klart mest verdifulle myr- og sumpområdet på Seiland. Det rommer varierte fjellmyrer, med et påfallende stort innslag av rypebunke (*Vahlodea atropurpurea*), som ellers er en sjelden art på kysten av Vest-Finnmark. Når det gjelder havstrandsvegetasjon, har Bårdfjorden størst variasjon, med store og pent utviklede tangvoller, og fragmenter av strandeng. Marin flora er ikke kartlagt i nasjonalparken.

Vegetasjon knyttet til kulturlandskap

Selv om kulturlandskap ikke direkte er en av verneverdiene i nasjonalparken, er det flere steder innenfor nasjonalparken som rommer kulturlandskap med botanisk verdi. Det gjelder først og fremst det typiske kulturlandskapet rundt Store Bekkarfjord, hvor de grønne, nærmest skogbare liene mot sjøen er sterkt preget av utmarksslått og langvarig beite. Nordre Bumannsfjord utgjør en isolert boplass hvor små engarealer og tufter ikke er påvirket av senere inngrep. De fraflyttede boplassene innerst i Bårdfjorden har en rekke hustufter og pene eksempler på bruk av myr og hei som dyrkingsmark. Nedleggingen av jordbruket preger ellers kulturlandskapet i form av begynnende gjengroing. Se også avsnitt 3.6 om kulturminner.

De grønne liene i Store Bekkarfjord ble tidligere brukt til utmarksslått av folk i hele regionen. Her langs Melkelva. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Rødlista plantearter

I Artsdatabanken er det registrert 13 rødlista karplantearter innenfor nasjonalparken. Artene er i hovedsak knyttet til lavere- og høyereliggende fjellområder. I følge botaniker Torbjørn Alm ved Tromsø Museum er det vanskelig å peke ut områder hvor det er stor sjanse for å finne sjeldne arter. De sjeldne artene er avhengig av berggrunnen, men på et så småskala nivå at man ikke kan lese det ut fra berggrunnskart. Man er derfor avhengig av kartlegging av hvert enkelt område for å utelukke eller bekrefte sjeldne arter.

Rødlista revideres jevnlig, senest i 2015. Vurderingene gjøres av mer enn hundre fageksperter på oppdrag fra Artsdatabanken. Arter som har livskraftige bestander havner ikke på rødlista, men får kategorien livskraftig (LC).

Kategorier på rødlista:

CR – Kritisk truet
EN – Stekt truet

VU – Sårbar
NT – Nær truet

DD - Datamangel

Tabell 1. Rødlista plantearter innenfor Seiland/Sievju nasjonalpark*: Registrerte karplanter på rødlista. Kilde: Artsdatabanken.

Norsk navn	Latinsk navn	Lokalitet	År registrert	Kategori rødliste
Dvergarve	<i>Arenaria humifusa</i>	Sommarsettind, Uvssotnjunni	1968	EN
Snøarve	<i>Cerastium nigrescens</i>	Nordsiden av Uvssotrášša, Pederdalen, Spisstind	1968, 2002	NT
Myrflatbelg	<i>Lathyrus palustris</i>	Store Bekkarfjord	1968	EN
Håret myrflatbelg	<i>Lathyrus palustris pilosus</i>	Geaidnovággi	1968	VU
Grynsildre	<i>Micranthes foliolosa</i>	Nordmannsjøkelen og Seilandsjøkelen mot Jøfjord	1919	NT
Grannsildre	<i>Micranthes tenuis</i>	Seilandsjøkelen mot Jøfjord, Uvssotnjunni, nordsiden av Uvssotrášša, Hábovárr, Altnesfjellet	1919, 1968, 2002, 2015	NT
Lodnemyrklegg	<i>Pedicularis hirsuta</i>	Seilandsjøkelen mot Jøfjord, Uvssotnjunni, Hábovárr, Altnesfjellet	1919, 1968, 2015	NT
Snøgras	<i>Phippsia algida</i>	Sør for Seilandsjøkelen, Uvssotrášša	2002, 2007	VU
Finnmarks-nøkleblom	<i>Primula nutans finmarchia</i>	Store Bekkarfjord	2008	VU
Snøsoleie	<i>Ranunculus nivalis</i>	Nordmannsjøkelen og Seilandsjøkelen mot Jøfjord Uvssotnjunni, Hábovárr, Altnesfjellet	1919, 1968, 2015	NT
Stivsildre	<i>Micranthes hireaciifolia</i>	Uvssotrášša – Store Bekkarfjord, Altnesfjellet	1968, 2015	EN
Høstvasshår	<i>Callitriche hermaphrodita</i>	Søkkmyrdalen	2002	NT
Issoleie	<i>Ranunculus glacialis</i> / <i>Beckwithia glacialis</i>	Fjellene rundt Store Bekkarfjord, Seilandsjøkelen, Flaskefjorden, Altnesfjellet	1919, 1934, 1968, 2015	NT

*Selv om Altnesfjellet ligger utenfor parken har vi tatt med funn herfra, siden ferdselen fra startpunkt Altneset inn mot parken berører dette området. Plantene som er funnet på Altnesfjellet er også funnet inne i parken.

2.5 Dyreliv

Fugl

Seiland har en rik forekomst av rovfugl, noe som gjenspeiler de bratte og utilgjengelige fjellområdene og de steile klippene mot sjøen. Havørn, jaktfalk, dvergfalk, fjellvåk, tårnfalk og kongeørn er alle arter som hekker innenfor parken eller bruker Seiland som leveområde. Alle kystområdene på Seiland kan karakteriseres som viktige for rovfugl. Kartleggingen av rovfugl har i stor grad foregått fra båt, slik at man ikke har oversikt over eventuelle viktige områder utenom kysten.

Seiland har en rik forekomst av rovfugl, blant annet havørn. Foto: Per Arne Askeland

Fuglelivet på Seiland utenom rovfugl er i stor grad knyttet til kyst, vassdrag og fjellvann, og til dels til løvskogen. Langs kysten finnes mindre kolonier med måsefugl, tjeld, grågås, ærfugl og teist. Vassdragene har sparsomme forekomster av våtmarksfugl, med fiskemåke, rødnebbterne, rødstilk og strandsnipe som dominerende arter. Noen spredte forekomster av smålom, storlom, havelle, laksand og krikkand er med på å øke artsmangfoldet. De vanligste fuglene i lauvskogen er løvsanger, gråsisik, gråtrost og rødvingetrost. I fjellområdene er det få arter, med heipiplerke, steinskvett, ravn og fjellrype som de vanligste.

Pattedyr

Av ville pattedyr forekommer oter (*Lutra lutra*), røyskatt (*Mustela erminea*), hare (*Lepus timidus*) og smånagere. Oter er registrert som sårbar art på rødlista, og hare er registrert som nær truet. Mink (*Neovison vison*) er også ganske vanlig. Mink står på den norske svartelisten over fremmede arter som utgjør en økologisk risiko for naturmangfoldet. Det er ingen fast elgstamme på Seiland, men det forekommer at elg svømmer til Seiland over Vargsundet.

Røyskatt er et av få ville pattedyr på Seiland. Foto: Per Arne Askeland

Fisk

Ørret (*Salmo trutta*) og røye (*Salvelinus alpinus*) er de dominerende fiskeslagene i nasjonalparken. Vassdrag med sjøforbindelse kan ha bestander av anadrom fisk.

Rødlistearter

Oversikten over rødlista arter er basert på NINAs kartlegging i 2001 samt registreringene i Artsdatabanken. Fjorten fuglearter og to pattedyr oppført på den nasjonale rødlista over trua og sårbare arter er kartlagt i Seiland/Sievju nasjonalpark. I tillegg finnes det opplysninger om at ytterligere fjorten rødlista fuglearter bruker Seiland som leveområde eller trekkvei, uten at disse observasjonene er kvalitetssikret. Dette gjelder hønsehauk, lomvi, hubro, stjertand, bergand, svartand, alke, makrellterne, brushane, tyvjo, sanglerke, stær, vipe og sjøorre (kilde: Mimmi Bæivi med flere).

Tabell 2. Rødlista fugler og pattedyr i Seiland/Sievju nasjonalpark: Registrerte arter på rødlista. VU=sårbar, NT=nær truet, EN=sterkt truet og CR=kritisk truet. Kilde: Artsdatabanken (2016) og NINA (2002).

Norsk navn	Latinsk navn	Lokalitet	År registrert	Kategori rødliste
Fugler på rødlista				
Bergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>	Olderbukta, Melkevatnan, Flaskefjorden	1985, 2002, 2014	NT
Teist	<i>Cepphus grylle</i>	Nordre Bumannsfjord, Jøfjord, Flaskefjorden, Bårdfjorden	1981, 1983, 2002, 2009, 2014	VU
Jaktfalk	<i>Falco rusticolus</i>		2002	NT
Fiskemåke	<i>Larus canus</i>	Hele Seiland (flere obs)	1981, 1985, 2002, 2014, 2015	NT
Storspove	<i>Numenius arquata</i>		2002	VU
Krykkje	<i>Rissa tridactyla</i>	Hele Seiland (flere obs)	1997, 1998, 1999, 2009	EN
Tyvjo	<i>Stercorarius parasiticus</i>	Bårdfjordnesset (rett utenfor parken), Sørøysund	1981, 2009	NT
Blåstrupe	<i>Luscinia svecica</i>	Melkevatnan, Bårdfjordnesset, Straumen	2002, 2009, 2014	NT
Gjøk	<i>Cuculus canorus</i>	Olderbukta, Bårdfjordnesset, Straumen, Flaskefjorden	2002, 2009, 2014	NT
Sivspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Lille Bekkarfjord, Bårdfjordnesset, Straumvatnan og Straumen i Jøfjord,	2002, 2009, 2014	NT
Ærfugl	<i>Somateria mollissima</i>	Hele Seiland (flere obs)	1981, 1983, 1985, 1998, 1999, 2002, 2005, 2014	NT
Havelle	<i>Clangula hyemalis</i>	Store Kufjord, Melkevatnan, Store Bekkarfjord	1998, 2002	NT
Lirype	<i>Lagopus lagopus</i>	Hele Seiland (mange obs)	1981, 2002, 2009, 2014, 2015	NT
Fjellrype	<i>Lagopus mutus</i>	Hele Seiland (mange obs)	2002, 2013	NT
Pattedyr på rødlista				
Oter	<i>Lutra lutra</i>	Hele Seiland (flere obs)	1980, 1999	VU
Hare	<i>Lepus timidus</i>	Hele Seiland (mange obs)		NT

2.6 Kulturminner

Kysten av Finnmark har vært bebodd fra siste istid og fram til i dag. Arkeologiske utgravninger fra både Slettnes på Sørøya og Melkøya ved Hammerfest, har avdekket spor etter bosetting helt tilbake til eldre steinalder (10 000 – 4500 år f.kr). Det er relativt stor kontinuitet i bosettingsmønstret fram til historisk kjent tid.

Fra Friis sine kart fra 1886 og 1888 ser en ei bosetting på Seiland konsentrert omkring de mange små fjordene på øya (Friis, 1888). Også informanter som har vokst opp her husker at det bodde folk i hver fjord før krigen. Etter krigen ble mange steder bygd opp igjen, men de siste områdene innenfor nasjonalparken ble fraflyttet på 1960-tallet. Befolkningen på Seiland har i stor grad bestått av sjøsamer. Man har også hatt norsktalende bosetting, sesongbosetting av reindriftssamer, og noen få finsktalende familier. Næringsgrunnlaget på Seiland har vært fiske, fangst, noe jordbruk og husdyrhold, og reindrift. Sporene etter dette er i dag likevel beskjedne. I 1984 ble det gjort kulturminneundersøkelser på Fieskir/Eidvågeid. Undersøkelsen avdekket en rekke tufter fra både steinalderen og gammetufter, i tillegg til flere graver.

Figur 2. Registrerte kulturminner innenfor nasjonalparken. De to registreringene i fjellet (Karravárri og Johkanjarharji) er funnsteder for pilspisser. I Store Bekkarfjord (spesielt Suovvavaggi) er det registrert gammetufter. I Nordre Bumannsfjord er det registrert gammetufter og groper. Kilde: www.kulturminnesok.no

Kulturminner etter bosetting. Det er funnet bosettingsspor i form av tufter i de mest markante fjordene på Seiland (figur 2). Láibevuodna/Olderfjord og Gárvuodna/Store Bekkarfjord har runde tufter med brede og utflytende voller som sannsynligvis stammer fra tidlig middelalder (1050-1550). Gárvuodna/Store Bekkarfjord og Stuorra

Vuodđuvuodna/Store Kufjord har tufter som virker noe eldre. De fleste tuftetyperne på Seiland er imidlertid fra 1700 - 1800-tallet. Dette er fellesgammer, ofte med en markert og tydelig fjøsdel og en boligdel, gjerne med kjeller.

Gammetuftene på begge sider av utløpet til Suovvajohka kan være vanskelige å se på avstand. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Kulturminner etter fangst. Det er observert flere fangstanlegg nær kanten av Nuortagášjiekki/Seilandsjøkelen. I Geáidnuvággi (i Gárvuodna/Store Bekkarfjord) finnes flere oppmurte tørrmurer like ved elva. Murene er runde og ligger på rekke etter hverandre i skråninga, med åpning mot sjøen noe nedenfor. Dette kan være knytta til fangst, trolig av kobbe eller sjøfugl. Det ligger en mindre holme like ved stranda med hekking av sjøfugl. Den mest naturlige tolkingen er likevel at dette er forråds-kammer, og at nærheten til elva har gjort disse til gode lagringsplasser for å holde maten kjølig. Det finnes flere tufter like ved dette området.

Kulturminner etter reindrift. Sporene etter reindriften er få og finnes først og fremst som tufter etter sommerboplassene. Disse boplassene ligger der reinen har trukket over fjorden, og er ikke typisk plassert med tanke på gårdsbosetning. Flere stedsnavn har referanse til reindriften, slik som Boazuvuodna ("reinfjord"; Lille Bekkarfjord) og Miessičohka (kalvetoppen). De fastboende sjøsamene livnærte seg av en kombinasjonsnæring med fiske og noen få husdyr. Verdde-ordninga, der en hadde et gjensidig bytteforhold med tjenester, husly og arbeidshjelp, var utstrakt.

Stedsnavn. Det er mange samiske stedsnavn på Sievju/Seiland, og ofte kan de fortelle noe om bruken av området. Det er usikkert hva det samiske navnet Sievju betyr, men ifølge Qvigstad (1938) er det helt uavhengig det norske navnet. Navnet Gearvuodna (Store Bekkarfjord) kommer av Gárdi, som er ei innhegning til for eksempel reinskilling og reinmerking. I denne fjorden finnes også Dážžanjunnit, som kan oversettes med nordmannshaugen. En mulig forklaring på navnet er at det var ei fin gressmark her som ble slått av bufolk. Det finnes også en rekke lokale navn som ikke er nedskrevet på kart. En del av disse ble kartlagt av Alta samiske språksenter på oppdrag fra nasjonalparkstyret i 2014, og finnes på Kartverkets nettsider www.kartverket.no. Fra forsiden velger du «stedsnavn», videre «søk på stedsnavn», og når du kommer inn på kartet velger du nordsamisk som språk. Zoom tilstrekkelig inn på kartet til at stedsnavnene kommer fram.

Man skal også merke seg at sjøsamisk skiller seg noe fra innlandssamisk, og at flere stedsnavn på Seiland nok bør skrives annerledes på samisk enn det de gjør i dag, dersom de skal skrives på sjøsamisk. For eksempel vil *vuodna* (fjord) skrives *vuonna*.

3 Forvaltningsutfordringer, forvaltningsmål og bevaringsmål

3.1 Forvaltningsmål

Nasjonalparkstyrets hovedmål er å bevare og verne natur- og kulturverdiene i nasjonalparken. Som et ledd i dette arbeidet er det i kapittel 4 satt opp forvaltningsmål knyttet til utvalgte gruppers bruk av nasjonalparken. I tillegg vil forvaltningsplanen meisle ut noen overordnede forvaltningsmål som skal være langsiktige og strategiske rettesnorer for nasjonalparkstyrets arbeid.

Den overordnede forvaltningsutfordringen for Seiland/Sievju nasjonalpark er å hindre inngrep som kan endre landskapets art eller karakter, eller tiltak som påvirker artsmangfoldet i nasjonalparken.

Forvaltningsmål for Seiland/Sievju nasjonalpark

Forvaltningsmyndigheten skal i sitt arbeid:

Være kunnskapsbasert i sin forvaltning, og peke på behov for ny kunnskap om natur- og kulturverdier, inkludert tradisjonell og uformell kunnskap.

Overvåke verneverdiene for å følge deres tilstand over tid og forvaltningens effekt.

Bidra til at kunnskap om de rike natur- og kulturverdiene i området blir formidlet og kommer i fokus.

Ta initiativ til skjøtelsesplaner og –tiltak der det trengs av hensyn til verneformålet.

Søke samarbeid med eiere og brukere, interesseorganisasjoner og andre myndigheter.

Innenfor rammen av verneforskriftene stimulere til næringsutvikling basert på de verneverdier og muligheter som finnes i områdene.

Påse at bruken av området for friluftsliv ikke setter vesentlige spor i form av slitasje og søppel.

Hindre nye større tekniske inngrep og utbygginger.

Hindre at eksisterende bygninger og tekniske inngrep endres vesentlig i areal og antall.

Holde omfanget av motorferdsel på et minimum, og unngå motorferdsel i urørte og særlig sårbare områder.

3.2 Bevaringsmål

For å vite om man lykkes i å nå de overordnede forvaltningsmålene, bør man kunne følge med på noen konkrete natur- og kulturverdier over tid, og måle om disse endrer seg eller ikke. Dette er tanken bak valgene av **bevaringsmål**, der man definerer den tilstanden man ønsker at en naturkvalitet i nasjonalparken skal ha. Bevaringsmålene skal være konkrete og målbare, og være knyttet opp mot et definert areal. Man kan for eksempel måle gjengroing i et utvalgt område, spredning av fremmede arter, eller sporbredde/slitasje langs en ferdselsåre.

Overvåkingen av bevaringsmålene skal registreres i NatStat, som er Miljødirektoratets fagsystem for verneområder. NatStat blir satt i drift i løpet av 2015, og er en felles database for verneområdeforvaltningen, SNO og sentrale myndigheter. Resultatet av overvåkingen skal fastslå om naturtilstanden innenfor det definerte arealet er god, middels eller dårlig, og om bevaringsmålet er nådd. Innsynsløsningen til NatStat gir oversikt over antall bevaringsmål, målt tilstand, og hvilke påvirkningsfaktorer (for eksempel slitasje) som følges opp av forvaltningsmyndigheten.

Det vil trolig være behov for å supplere og revidere bevaringsmålene oftere enn selve forvaltningsplanen. Bevaringsmålene skilles derfor ut som en egen tiltaksplan i vedlegg 9.

3.3 Trusler mot verneverdiene

3.3.1 Trusler innenfor vernegrensene

Tekniske inngrep: Nasjonalparken er vernet mot inngrep av enhver art, men det gjøres likevel noen unntak. En eventuell uthuling av forbudet mot inngrep vil være en trussel mot velfungerende økosystem og mot opplevelsen av inngrepsfri natur.

Ferdsel: Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv. Det settes få begrensninger på ferdsel til fots i terrenget. Ferdsel kan være en trussel mot verneverdiene i forhold til:

- Forstyrrelse av dyreliv i sårbare perioder, spesielt i yngle- og hekkeperioden.
- Forstyrrelse av kulturminner. Disse ligger ofte i fjordbotner der det er populært for folk å gå i land, og kan i tillegg være vanskelig å få øye på.

Slitasje og forsøpling på grunn av mye ferdsel i konsentrerte områder er ikke et problem i nasjonalparken i dag. Områder som ikke bør utsettes for store grupper eller mye ferdsel over lang tid er områder med sårbar vegetasjon, kulturminner, nærhet til rovfugllokaliteter eller andre hekke- og yngleområder.

Mangel på kunnskap: Flora og fauna er dårlig kartlagt i de sentrale delene av nasjonalparken og i de mindre fjordene. Dette kan være en trussel mot verneverdiene, dersom man ikke tar tilstrekkelig hensyn til manglende kunnskap når man innvilger dispensasjoner eller åpner opp for inngrep. Rovfugllokaliteter er ganske godt kartlagt rundt kysten av Seiland, men ikke i innlandet. Det er også viktig å ta hensyn til “tomme” steder uten rovfugl, da rovfugl bytter reirplass fra tid til annen og trenger et utvalg av steder med varierende mattilgang. Kulturminner er mangelfullt kartlagt i nasjonalparken, og dette er en trussel mot disse verdiene. I tillegg har mye av kunnskapen om den sjøsamiske kulturen gått tapt, og en del kunnskap finnes bare muntlig.

Gjengroing: Skog og kratt øker sin utbredelse i en del fjorder der husdyrhold tidligere holdt skogen nede, sannsynligvis kombinert med at klimaet har blitt varmere. Dette kan være en trussel mot planter som er avhengige av kulturmark, og mot et kulturlandskap som har blitt formet av beite og utmarksslått.

Fremmede arter: Fremmede arter er ikke rapportert som en stor trussel i nasjonalparken, men mink finnes på Seiland og er en trussel spesielt mot bakkehekkende fugl.

Steinsamling: Uttak av mineraler og bergarter kan være en trussel mot verneverdiene dersom det blir omfattende bruk av tungt verktøy og liknende.

3.3.2 Trusler utenfor vernegrensene

Klimaendringer kan føre til at breene forsvinner, til at vegetasjonen endrer seg og til at kulturlandskapet gror igjen.

Søppel og forurensning som driver inn med havstrømmene er en trussel mot verneverdiene. I dag er dette mest kjent på vestsiden av Seiland, der store mengder plast og annet avfall driver inn hvert år.

Akvakulturanlegg rett utenfor parkgrensene kan ha innvirkning på livet i fjordbotnene som ligger innenfor parken.

Steinsamling: Uttak av mineraler og bergarter rett utenfor parkgrensen kan være en trussel mot verneverdiene dersom det blir omfattende støy og trafikk.

Trussel mot verneverdiene: Sjøppel som driver inn med havstrømmene til vestkysten av Seiland. Her fra Bårdfjorden og den årlige søppelaksjonen i samarbeid med Alta folkehøgskole, nasjonalparkforvaltningen, SNO og Kystvakta. Foto: Ingunn Ims Vistnes

4 Brukerinteresser

4.1 Verneforskriften og bruken av nasjonalparken

Verneforskriften danner rammen for hva som er tillatt innenfor Seiland/Sievju nasjonalpark. I den daglige forvaltningen er § 3 "Vernebestemmelser" det sentrale kapitlet i verneforskriften, og noen av punktene under dette bør utdypes. Innholdet i dette kapitlet må sees i sammenheng med § 2 som beskriver formålet med vernet.

Presentasjonen av hver brukerinteresse er organisert slik:

1. **Forvaltningsmål** - et overordnet mål for forvaltningen
2. **Status** for den aktuelle brukerinteressen
3. **Rammer og regelverk** – hva sier verneforskriften om denne brukerinteressen
4. **Kommentarer og utdypninger** til regelverket, basert blant annet på forarbeidene til verneforskriften og forvaltningspraksis
5. **Retningslinjer for forvaltningen** – må ligge innenfor rammene som er gitt i verneforskriften
6. **Tiltak** – beskrivelse av eventuelle tiltak, hvem er ansvarlig og tidsramme

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet, herunder utarbeidelsen av konkrete retningslinjer for saksbehandlingen etter verneforskriften. Det er gjort vurderinger i tråd med nml §§ 8-12 i de delkapitler der det er gjort konkrete avveininger som grunnlag for utøvelse av myndighet. Det må også gjøres vurderinger i den enkelte sak.

Verneverdiene på Seiland ble kartlagt i deler av parken i forbindelse med vern av Seiland/Sievju nasjonalpark. Disse registreringene sammen med Naturbase og Artskart danner grunnlaget for vurderingene i forvaltningsplanen. Kunnskapsgrunnlaget er oppsummert i kapittel 2. I tillegg vil forvaltningas egen kunnskap om effekter og konsekvenser av ulike aktiviteter og tiltak tillegges vekt. Kravet til kunnskapsgrunnlag jf. nml § 8 vurderes å være tilstrekkelig til å vurdere effekten av tiltakene i planen når det gjelder de kartlagte områdene. For områder som ikke er kartlagt, må føre-var-prinsippet i nml § 9 tillegges betydelig vekt. Samlet belastning skal alltid tillegges vekt i verneområder (nml § 10), og det er et overordnet mål å holde den samlede belastningen på verneverdiene i nasjonalparken og landskapsvernområdet på et nivå som ikke forringer verneverdiene på lang sikt.

4.2 Reindrift

Seilandsrein i høstfjellet. Foto: Per Arne Askeland

Forvaltningsmål

Seiland/Sievju nasjonalpark skal kunne brukes til reindrift. Nasjonalparkforvaltningen skal så langt det er mulig ta hensyn til og støtte opp om reindriftnæringen på Seiland innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål.

Status

Bruken av Seiland som vår- og sommerbeite for rein går langt tilbake i tid. I Store Bekkarfjord-saken la Alta tingrett til grunn at det har vært drevet reindrift sørøst på Seiland i minst 200 år (Alta herredsrett 1996). Også når det gjelder andre deler av Seiland har det vært antatt at reindriften går tilbake til 1700-tallet (Jacobsen 1983, s. 283). Finnmarkskommisjonen konkluderte derfor med at reinbeiteområdene på FeFo-grunn på Seiland er ervervet med grunnlag i alders tids bruk, og at reindrift kan utøves innenfor lovens rammer innenfor de respektive distriktene (Finnmarkskommisjonen 2012).

Seiland ble opprettet som eget reinbeitedistrikt i 1934, og ble delt i to distrikt i 1981; 24A Oarje Sievju og 24B Nuorta Sievju, som i dag har henholdsvis 6 og 3 siidaandeler. Fastsett høyeste reintall er på henholdsvis 1250 og 1200 rein i vårflokk for distriktene 24A og 24B. Dagens reintall ligger på henholdsvis 1246 og 664 rein i vårflokk i 2014. Distrikt 24A har slaktevekter over gjennomsnittet for Vest-Finnmark, mens 24B har slaktet for få dyr til å beregne snittvekter (gjelder driftsåret 2013/14). Seiland benyttes som vår-, sommer- og høstbeite fra april/mai til september/oktober. Ytre rammer for beitetid er 1. mars til 31. desember (Reindrifststyrets vedtak 13.6.2003). Om vinteren er reinen på vinterbeite i indre Finnmark. Hver vinter blir likevel et varierende antall rein igjen på øya etter samling. Gjetingen foregår til fots, med snøskuter på snøføre og isbre, og med firehjuls- eller tohjuls sykkel på barmark der det er fremkommelig. Båt er også et viktig framkomstmiddel. Det bratte terrenget gjør at man årlig også tar i bruk helikopter til transport av utstyr og samling av rein.

Distrikt 24A er i dag organisert i Bekkarfjord (Gaskasuolu) siida og Bårdfjord (Viefnjargga) siida som driver atskilt gjennom hele sesongen; Bekkarfjord siida i området øst for Store Kufjord og sør for Seilandsjøkelen, og Bårdfjord siida i området vest for Store Kufjord og sør for Nordmannsjøkelen. Tidligere har det vært en tredje siida, Lofnjargga siida, som har drevet i området nord for Nordmannsjøkelen, mot Kårhamn. Denne siidaen driver for tiden i lag med Bårdfjord siida.

Bekkarfjord siida har viktige kalvingsområder i Store Bekkarfjord, og gjerdeanlegg og prammeplass i Lille Bekkarfjord. Siidaen har gjeterhytte i Lille Bekkarfjord, merkegjerde og en gjeterbu ved Melkevatnan, og en gjeterhytte på Miessičohka nordøst for Vardajávri (på kartet merket som høyde 556). Det går gjerde fra Melkevatnan til Kufjorden via Nordre Steinvatnet. Siidaen fikk i 2009 avslag på søknad om å forlenge dette gjerdet mot Stivfjellet/Stuoravárri ved Lille Bekkarfjord. Siidaen står for mesteparten av barmarkskjøringen innenfor parken, i området sør for Seilandsjøkelen (se vedlegg 5). Dette kan forklares med at Bekkarfjord siida er den eneste siidaen som har merkegjerde og skillegjerde innenfor parken, og som har områder med relativt "flatt" og kjørbart terreng innenfor parken.

Bårdfjord siida har viktige kalvingsområder i Bårdfjorddalen, og gjerdeanlegg med gjeterhytte i Bikkágohppi. Prammingsplassene er i Lille Kufjord og Høyvika. Deler av Kårhamnhelvøya opp til Skreifjordeidet brukes av siidaen. Siidaen har en gjeterbu vest for Spisstind. Siidaen har ikke kjørespor innenfor nasjonalparken.

Distrikt 24B består av én siida på sommerbeite. Distriktet prammer dyrene over Vargsundet fra Skillefjordnes til Eidvågeid, men har de siste årene fraktet dyrene med trailer til Eidvågeid allerede i mars. Tidlig i sesongen brukes landområdet nord for Eidvågeid, Seilandstunga. I slutten av juni samles reinen til merking i merkegjerdet på Eidvågeid. Her har også reindrifstutøverne sine sommerboplasser. Etter merking slippes reinen sørover og inn mot nasjonalparken. Før pramming om høsten samles reinen i en beitehage vest for Trollvatnan. Reinen prammes fra Rastabynes til Kvitberg om høsten. De siste årene har man ikke lyktes i å samle reinen til pramming, og reinen har i stedet

blitt flyttet med trailer sent på året. Distriktet har ønske om et mer velfungerende gjerdeanlegg som kan brukes både til merking og slakting/pramming, og med tilknytning til vei slik at slaktebil også kan komme til. Distriktet har ett kjørespor innenfor nasjonalparken; fra Olderbukt opp Birranvággi (se kart). Siidaen fikk i 2013 avslag på søknad om å bygge gjerde fra Birranvággi til Jøfjorden.

Begge distriktene opplever negative konsekvenser ved at Seilandsjøkelen smelter og trekker seg tilbake, og at landskapet derfor forandrer seg. Tradisjonelle trekkleier blir borte, sprekker kommer på nye steder, og det framsmeltede dødis-landskapet er vanskelig for ferdsel og gjeting/samling. Både 24B og Bekkarfjord siida har ønsket seg gjerde mot breen. I 1994 ble det satt opp et permanent gjerde fra botnen av Olderfjord og opp mot breen. Dette viste seg å være vanskelig å holde i drift og ligger i dag nede, stolpene er delvis fjernet av 24A. Siidaene har senere søkt om andre gjerdetraseer som har blitt avslått av hensyn til naturverdiene.

Vedlegg 2: Reindriftshytter og -anlegg

Vedlegg 3: Distriktsplan for reinbeitedistrikt 24A

Vedlegg 4: Distriktsplan for reinbeitedistrikt 24B

Vedlegg 5: Kart over reindriftas kjørespor

Tabell over gjeterhytter og gjerdeanlegg i parken: Se kapittel 4.9

Johan Mathis Eira og Nils Isak Eira i reingjerdet i Boazovuotna/Lille Bekkarfjord. Foto: Marit Helene Eira

Rammer og regelverk

Reindriftsnæringen og retten til å drive reindrift reguleres gjennom "Lov om reindrift" og dens forskrifter. Reindriften skal i all hovedsak reguleres gjennom denne loven, men hvis dette kommer i konflikt med verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark vil verneforskriften være bestemmende.

Rammer og regelverk for reindriftsnæringen (verneforskriften – se vedlegg 1):

I formålsbestemmelsen presiseres det at *Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift*, jf. § 2 siste ledd.

Vern mot inngrep i landskapet (§ 3 punkt 1.1)

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av bygninger, andre varige eller midlertidige innretninger, gjerder og anlegg, veibygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, påfylling av masse, sprenging, boring, bryting av stein og mineraler, fjerning av større stein, blokker og fossiler, hogst, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o. l. Opplistingen er ikke uttømmende.

I nasjonalparker er det et generelt vern av landskapet. Alle inngrep, både varige og midlertidige, er i hovedregelen forbudt. At opplistinga ikke er uttømmende innebærer også et forbud mot lignende inngrep eller tiltak.

Vegetasjon

Vern av vegetasjonen (§ 3 pkt 2.1)

Vegetasjonen, herunder døde trær og busker, skal vernes mot all skade og ødelegging.

Bestemmelsene i punkt 2.1 er ikke til hinder for:

- bruk av tørre kvister til bål (pkt 2.2 b)

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- uttak av trevirke for reparasjon av reingjerder (pkt 2.3 a)
- uttak av trevirke til brensel for hytter i nasjonalparken (pkt 2.3 b)

Miljødirektoratet kan ved forskrift regulere eller forby beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet. Dette gjelder ikke reinbeite. (§ 3 pkt 2.4)

All vegetasjonen i nasjonalparken er i utgangspunktet fredet. Bestemmelsen er ikke til hinder for reinbeite. Regulering av reintall og beitetider ligger under Landbruksdirektoratets myndighetsområde. Reindriften kan søke nasjonalparkstyret om dispensasjon til å ta ut trevirke til reparasjon av reingjerder og til brensel for hytter i nasjonalparken.

For reindrift og **bygninger/anlegg**, se kapittel 4.9 om eiendommer og byggverk.

For reindrift og **motorferdsel**, se kapittel 4.8 om motorferdsel.

For **jakt og fiske** etter reindriftsrettens regler, se kapittel 4.5 om friluftsliv, jakt og fiske.

Som rettighetshaver til å drive reindrift i nasjonalparken kan man:

- **Bruke nasjonalparken til reinbeite**
- **Bruke beltekjøretøy på vinterføre og på isbre i forbindelse med reindrift**
- **Jakte og fiske etter reindriftsrettens regler**

Tiltak og aktiviteter som det må søkes tillatelse til:

- **Nødvendig bruk av terrengkjøretøyer på barmark i forbindelse med reindrift**
- **Nødvendig landing og lavtflyging med helikopter i forbindelse med reindrift**
- **Ombygging og utbygging av eksisterende bygninger**
- **Oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift**
- **Bygging av bruer og klopper**
- **Uttak av trevirke til reparasjon av reingjerder eller til brensel for hytter i nasjonalparken**

Retningslinjer for forvaltningen – reindrift

- a) Bygg og anlegg i reindriften – se retningslinjer i kapittel 4.9.
- b) Reindrift og motorferdsel – se retningslinjer i kapittel 4.8.

Tiltak reindrift

1. Innarbeide informasjon om reindriften i informasjonen om nasjonalparken, spesielt om hensynsfull ferdsel i forbindelse med sårbare perioder og viktige beiteområder. Ansvarlig: Nasjonalparkstyret. Tidsramme: 2017-2018.
2. Gjennomføre dialogmøter mellom distriktene og nasjonalparkstyret jevnlig. Ansvarlig: Nasjonalparkstyret i samarbeid med reindriften.
3. Gjennomføre møter med Landbruksdirektoratet, Fylkesmannens reindriftsavdeling og kommunene for å enes om felles rutiner for saksbehandling av byggesaker og motorferdselssaker. Ansvarlig: Nasjonalparkstyret. Tidsramme: 2015-2016 og videre jevnlig.
4. For motorferdsel, se tiltak i kapittel 4.8.
5. For byggverk og anlegg, se tiltak i kapittel 4.9.

Seiland er kalvingsland og sommer- og høstbeite for reindriften. Foto: Marit Helene Eira

4.3 Landbruk utenom reindrift

Sau på frodig sommerbeite på Seiland. Foto: Monika Hansen

Forvaltningsmål

Nasjonalparkforvaltningen skal ta hensyn til og støtte opp om bruk av nasjonalparken til utmarksbeite innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål. Landbruksnæringas bruk av nasjonalparken skal bidra til å ivareta verneformålet.

Status

I denne sammenheng vil vi definere landbruk som jord- og skogbruk. Reindrift, jakt og fiske behandles i egne avsnitt.

Det er mange spor etter småskala jordbruk på Seiland, i form av utmarksslåtter, beitemark og enkelte steder med grøfting og torvuttak. Mangel på trær er enkelte steder også et spor etter tidligere uttak av trevirke til brensel og materialer. I dag er jordbruket lite til stede i nasjonalparken, men deler av parken brukes til utmarksbeite for sau. Det drives ikke skogbruk innenfor nasjonalparken.

I området vest for Melkelva har Store Bekkarfjord beitelag rundt 600-700 sau (pr 2015) på beite fra mai til september. Dyrene fraktes over med båt (tilhørende Alta sauetransport SA) fra midten av mai, og settes ut på ulike steder fra Bekkarfjordnes til Melkelva. Størsteparten av sauene kommer i begynnelsen av juni, avhengig av været. Dyrene bruker området sør/vest for Melkelva, og kan trekke helt over til Kufjorden. Eierne har tilsyn med sauene ukentlig. Dyra samles og fraktes tilbake til fastlandet i første halvdel av september, med en siste samling rundt slutten av september. Store Bekkarfjord beitelag består pr 2015 av tre bruk fra Korsfjord-området. På neset innerst i Bekkarfjorden har beitelaget hytte, flytebrygge og et lite gjerdeanlegg. Beitelaget eier også brua som går over det ene løpet til Melkelva, og et mindre samlegjerde i Store Kjerringvik som ikke har vært brukt de siste årene. Beitelaget har ikke gjerder i utmarka. Beitelaget har svært lite tap av dyr på sommerbeite (estimert 0-2 %) og gode slaktevekter.

Om Store Bekkarfjord-saken (Alta herredsrett dom 17. april 1996 i sak 95-00296 A, referert i Finnmarkskommisjonen 2012): Alta herredsrett behandlet spørsmålet om bufebeite i Store Bekkarfjord på Seiland våren 1996. Bakgrunnen for saken var at fire av de 11 medlemmene i Store Bekkarfjord Beitelag i 1995 hadde ført sauer på beite fra fastlandet til Store Bekkarfjord, der de var grunneiere. Reinbeitedistrikt 24A saksøkte beitelaget for urettmessig beite, og viste blant annet til at lokale grunneiere ikke hadde brukt området de siste 30-35 årene, verken som sauebeite eller på annen måte. Retten fant det godtgjort at Store Bekkarfjord fra gammelt av hadde vært sommerbosted for folk fra østsiden av Altafjorden/Vargsundet, og at det i lang tid hadde vært utøvd sauebeite der, selv om den fastboende befolkningen hadde vært liten. Av den sakkyndige feltutredningen fremgår det også at bønder fra Nyvoll og Storekorsnes har hatt sauer beitende på Bårdfjordneset. Retten konkluderte med at grunneierne i Store Bekkarfjord har beiterett på privat grunn gjennom egen eiendomsrett, gjennom avtaler med andre grunneiere og dels gjennom lokal sedvanerett. Retten konkluderte også med at beitelaget har beiterett på statsgrunn i området, det vil si på FeFo-grunn.

Dommen ble anket til Hålogaland lagmannsrett, som anbefalte partene å inngå rettsforlik. Partene etterkom dette, og brakte saken inn for Finnmark jordskifterett som behandlet spørsmålet om bruksordning mellom reindrift og sauebeite i området. Man kom fram til en ordning som ble vedtatt i september 1998, der beitelagets dyr kan beite uten begrensninger vest for Melkelva/sør for Store Bekkarfjord, men ikke øst for Melkelva/nord for Store Bekkarfjord (Finnmark jordskifterett sak 6/1998).

Samling av sau i Bekkarfjorden. Foto: Monika Hansen

På nordre Seiland er det også sauehold. Disse brukene benytter i hovedsak områder utenfor nasjonalparken, og beskrives derfor ikke nærmere her.

Rammer og regelverk

Miljødirektoratet kan ved forskrift regulere eller forby beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet. Dette gjelder ikke reinbeite. (Punkt 2.4)

I forbindelse med landbruk kan det søkes forvaltningsmyndigheten om tillatelse til følgende:

- uttak av trevirke for reparasjon av sauegjerdar (pkt 2.3 a)
- uttak av trevirke til brensel for hytter i nasjonalparken (pkt 2.3 b)

For landbruk og **bygninger/anlegg**, se kapittel 4.9 om eiendommer og byggverk.

For landbruk og **motorferdsel**, se kapittel 4.8 om motorferdsel.

Vegetasjon. All vegetasjon i nasjonalparken er i utgangspunktet fredet. Disse bestemmelsene er ikke til hinder for beiting. I tillegg kan nasjonalparkstyret gi tillatelse til uttak av trevirke til brensel for hytter i nasjonalparken, og til reparasjon av gjerder. Miljødirektoratet kan ved forskrift regulere beiting som kan skade naturmiljøet. Direktoratet presiserer imidlertid i Kongelig resolusjon at fortsatt sauebeiting vil være positivt for å opprettholde kulturlandskapet i nasjonalparken.

Beitende dyr har en positiv effekt i forhold til å ivareta gammel kulturmark og holde stier åpne og tydelige. Generelt bør det utvises en positiv holdning til å opprettholde beitebelastningen fra rein og sau på dagens nivå.

Det foreligger ingen planer eller forslag om å starte opp utmarksslått på gamle slåttemarken for å holde kulturlandskapet i hevd. Slike tiltak er også mer aktuelle i landskapsvernområder der kulturlandskapet er en del av verneformålet. Dersom slike tiltak likevel skulle bli aktuelle på Seiland, er det viktig å merke seg at denne typen skjøtsel er avhengig av grunneierens samtykke. Skjøtsel og restaurering kan også være regulert av særlover som for eksempel nydyrkingsforskriften, jordloven og skogloven.

Retningslinjer for forvaltningen – landbruk

- a) Fortsatt sauebeite vil være positivt for å opprettholde kulturlandskapet i nasjonalparken, og det er derfor ønskelig å holde beitebelastningen fra sau på et bærekraftig nivå.
- b) For bygninger og anlegg, se kapittel 4.9.
- c) For motorferdsel, se kapittel 4.8.

4.4 Havbruksnæring og yrkesfiske i sjø

Nasjonalparken rommer også sjøareal i fjorder og bukter, her fra indre del av Store Kufjord. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Forvaltningsmål

Havbruksnæring og fiske og fangst i sjø skal ikke gå ut over verneverdiene i Seiland/Sievju nasjonalpark.

Status

Rundt 9,6 km² av Seiland/Sievju nasjonalpark er sjøareal. Sjøarealet ligger i fjorder og bukter, og ikke i åpent hav. Hele nordre og søndre Bumannsfjord samt indre del av Bårdfjorden, Jøfjorden, Store Bekkarfjord, Flaskefjorden, Store Kufjord og Olderfjorden er med i nasjonalparken. Kongelig resolusjon presiserer at det er sjøflate og bunn ut til laveste lavvann som er vernet. Vernet innebærer således ingen restriksjoner på aktivitet i sjø som ikke berører sjøflaten eller strandsonen ut til laveste lavvann.

Det er ingen akvakulturanlegg i nasjonalparken, og dette skyldes i stor grad at grensene for nasjonalparken ble trukket i overensstemmelse med kommunale kystsoneplaner og med hensyn til framtidige aktuelle lokaliteter for oppdrett.

Rundt Seiland er det imidlertid mange anlegg, og per 2015 er det to av disse som har forankringspunkter som går inn mot parken. Cermaq¹ sitt anlegg i Olderfjord har tre landfester på sørspissen av Gressnesfjellet, øst for Olderbukta/Birranvåggi. Landfestene ligger i flomålet med feste boret i stein og kjetting ut i vannet, og ble anlagt før nasjonalparken ble opprettet. Ved Cermaq sitt anlegg på Storholmen i Store Bekkarfjord er flåten/huset forankret i tre punkter mot land innenfor øya Rundingen.

Andre lokaliteter med havbruksanlegg rundt Seiland er Store Kufjord, Lille Kufjord, ytre del av Jøfjorden, Store Vinna, Høsebyfjorden, Kleppenes/Eidvågeid og Komagnes/Russelv. Ingen av disse lokalitetene berører arealer i nasjonalparken.

I 2014 var det ikke registrert lakseplasser med landfeste innenfor nasjonalparken. Dersom man søker om lakseplass på steder uten eksisterende bolter/fester, må man også søke nasjonalparkstyret om dispensasjon til å lage nye fester.

Rammer og regelverk

Verneforskriftens § 3 punkt 2.1 sier at *Vegetasjonen skal vernes mot all skade og ødelegging*. Dette gjelder også vegetasjon i fjæra ut til laveste lavvann.

I verneforskriftens § 3 punkt 3.1 presiseres det at *Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, gyte- og yngleplasser er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse*.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- fiske etter lakse- og innlandsfiskeloven eller etter reindriftsrettens regler (pkt 3.2 b)
- fiske og fangst i sjøen etter saltvannsfiskeloven (pkt 3.2 c)
- havbeitevirksomhet uten synlige installasjoner over vann etter akvakulturloven (pkt 3.2 d)

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til følgende:

- etablering av nødvendige fortøyningsfeste for fiskeredskap, båter og havbruksanlegg, brygger og naust (pkt 1.3 f)
- etablering av akvakulturvirksomhet, uten fast bygningsmasse og uten synlige anlegg over sjøoverflata (pkt 1.3 j)

¹ Cermaq har kjøpt opp Mainstream Norway AS, som igjen kjøpte opp Polarlaks AS og Langfjordlaks AS.

Verneforskriften tillater ikke etablering av fast bygningsmasse eller faste synlige anlegg i tilknytning til akvakulturvirkosomhet innenfor nasjonalparken.

Fiske og fangst i sjøen er utgangspunktet ikke regulert av nasjonalparkvernet. Man har valgt å presisere dette i verneforskriften, blant annet fordi det er en aktivitet som berører mange brukere.

På samme måte er havbeitevirkosomhet uten synlige installasjoner over vann i utgangspunktet ikke regulert av nasjonalparkvernet. Dette gjelder blant annet skjelloppdrett som drives med nedsenkbare anlegg. Det legges til grunn at det neppe vil bli etablert slike anlegg av noe stort omfang i fjordene innenfor nasjonalparken, og at antall bøyer vil være begrenset slik at det ikke fører til nevneverdig skade for verneformålet (jf Stortingsmelding nr. 43 (1998-1999) Vern og bruk i kystsona). Dersom slik aktivitet i fremtiden likevel får et vesentlig omfang til skade for verneformålet, vil det i samråd med blant annet fiskerimyndighetene vurderes tiltak for å redusere ulempene.

Låsetting av villfisk er i utgangspunktet ikke tillatt innenfor nasjonalparken. Kongelig resolusjon presiserer at man heller bør bestrebe seg på å finne egnede lokaliteter for låsetting i nærområdene til nasjonalparken, slik at fjordene i parken holdes mest mulig fri for innretninger.

For flytebrygger, se kapittel 4.9 om eiendommer og byggverk.

Retningslinjer for forvaltningen – havbruksnæring og yrkesfiske i sjø

- a) Fortøyningsfester for fiskeredskap, båter, havbruksanlegg, brygger og naust kan tillates etter søknad. Mesteparten av Seilands kystlinje ligger utenfor nasjonalparken, og ved behov for fortøyningsfester skal man bestrebe seg på å finne alternativer utenfor parken. Det samme gjelder for låsetting av villfisk.

4.5 Friluftsliv, jakt og fiske

*Seiland byr på store friluftsopplevelser, her fra Jøfjorden opp mot Nordmannsjøkelen.
Foto: Randulf Valle*

Avgrensning

Friluftsliv favner om mange aktiviteter. Dette kapittelet omhandler ikke-motorisert ferdsel, jakt og fiske, og plukking av bær, planter og sopp. Det er lagt få restriksjoner på denne typen aktiviteter.

For yrkesfiske i sjø, se kapittel 4.4. Reiseliv omhandles i kapittel 4.6, og motorisert ferdsel i kapittel 4.8. Bygninger som er åpne for allmennheten omhandles i kapittel 4.9 om eiendommer og byggverk.

Forvaltningsmål

Nasjonalparken skal kunne oppleves gjennom enkelt, tradisjonelt friluftsliv og jakt og fiske, med liten grad av teknisk tilrettelegging og med fokus på sporløs ferdsel.

Status

Seiland ligger midt mellom to av Finnmarks største befolkningssentra; Alta og Hammerfest. Øya er kjent som et vakkert og villmarkspreget område, og landskapet spenner fra fjord til høgfjell og bre. Det er mange muligheter for flotte naturopplevelser på sjøen, til fots og på ski. Likevel er nasjonalparken bare i moderat grad brukt til friluftsliv fordi den er såpass utilgjengelig, både når det gjelder å komme seg til Seiland, og deretter for å komme seg inn i nasjonalparken. Dersom man vil inn i nasjonalparken fra nordsiden av Seiland, er det mest naturlig å starte fra Vassvika eller Høensebybotn dersom man ikke har tilgang til båt. Fra Vassvika er det drøyt 8 km inn til parkgrensa. De første 3 km går i lettgått terreng inn til den åpne hytta Tindstua, som eies av Nordre Seiland friluftsförening. Fra Høensebybotn (butikken) er det rundt 9 km inn til parkgrensa langs sti som ble merket i 2015-2016.

Fra sørsiden av Seiland er det kortere inn til parkgrensen, men også betydelig brattere. Fra Altneset er det rundt 3 km i luftlinje og 500-800 høydemeter opp til parkgrensen.

Jøfjorden, Bårdfjorden og Store Bekkarfjord er også naturlige utgangspunkt for en tur i nasjonalparken, og her starter man inne i parken. Man må imidlertid ha tilgang til båt eller leie båtskyss for å komme hit.

Type friluftsliv. Vi har ingen systematiske registreringer av hvordan Seiland brukes til friluftsliv, men innspill fra rådgivende utvalg, fra folkemøtene og fra kjentfolk gir et bilde av bruken. Seiland brukes til småviltjakt og fiske, til fotturer og toppturer. Mange er interessert i å gå opp på breen fra innerst i Jøfjorden, innerst i Kufjorden, fra Høenseby eller fra Store Bekkarfjord. Om vinteren er det relativt få folk som ferdes i parken, sannsynligvis mye på grunn av utilgjengeligheten, det bratte terrenget og skredfaren. Innenfor topptur/off-piste skikjøring forventer man imidlertid økt aktivitet langs den alpine kysten av Vest-Finnmark inkludert Seiland, slik man har sett i Lyngen. Det går ikke scooterløyper i nasjonalparken, men det rapporteres årlig om ulovlig scooterkjøring vinterstid, spesielt fra nordsiden av øya om vårvinteren.

Det er relativt lite organisert ferdsel i nasjonalparken. Enkelte turlag og bygdelag arrangerer år om annet fotturer og utflukter med båt i Seiland/Sievju nasjonalpark. En til to klasser ved Alta (tidligere Øytun) folkehøgskole besøker årlig nasjonalparken, som regel på høsten. For reiseliv, se kapittel 4.5.

Jakt og fiske. Det blir jaktet på rype og hare i nasjonalparken, og mange av vannene har gode fiskebestander. Jakt og fiske forvaltes av Finnmarkseiendommen (FeFo) og eventuelt private grunneiere. For å kunne jakte må man ha betalt statlig jegeravgift og ha grunneiers tillatelse. Folk bosatt i Finnmark kan fiske fritt i ferskvann på FeFo-grunn, mens folk utenfra fylket må løse fiskekort hos FeFo. Det drives noe fritidsfiske i fjordene

innenfor parken. Fiske og fangst i sjø påvirkes i utgangspunktet ikke av nasjonalparkvernet (jmfør kapittel 4.4).

For tilrettelegging og besøksforvaltning, se kapittel 5.3.

Tiltak

Se liste over tiltak i vedlegg 6 Tiltaksplan.

4.5.1 Ferdsel

Rammer og regelverk

I formålsbestemmelsen presiseres det at *Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging*, jf. § 2 siste ledd.

Ferdsel, jf. verneforskriftens § 3 punkt 5:

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres.

5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. § 6. Ut over dette vises det til forvaltningsplanen etter § 5.

5.3 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet eller kulturminner kan forvaltningsmyndigheten, jf. § 6, legge om eller legge ned løyper og stier.

5.4 Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.

Punkt 5.2 omtaler organisert ferdsel. Organisert ferdsel defineres slik:

Definisjon av organisert ferdsel

Ferdsel betraktes som organisert når en person, organisasjon eller virksomhet har planlagt, koordinert eller arrangert en aktivitet for en gruppe deltakere, en aktivitet som er kunngjort/markedsført på forhånd, eller en aktivitet som gjentas. Dette omfatter blant annet utsetting av poster for topptrim, idrettsarrangement, større teltleirer over tid, organisert trening i store grupper og klatring i store grupper med fjellfører.

Regulering av ferdsel

I utgangspunktet er all ferdsel til fots og på ski, også organisert ferdsel, tillatt i nasjonalparken. Allmennhetens mulighet til å utøve tradisjonelt og enkelt friluftsliv er inkludert i verneforskriften § 2, og skal derfor tillegges betydelig vekt. Verneforskriften presiserer imidlertid at ferdsel *som kan skade naturmiljøet* må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Det betyr at aktører som vil ferdes på en slik måte at det er fare for å skade naturmiljøet, må søke nasjonalparkstyret om tillatelse. En søknadsplikt betyr ikke et forbud, men en plikt til å søke og å ta kontakt med forvaltningsmyndigheten. Da kan man få vurdert om aktiviteten potensielt kan skade naturmiljøet.

Skader på naturmiljøet kan for eksempel være stor markslitasje eller forstyrrelse av dyreliv. Blant annet hekker det flere arter av rovfugl i nasjonalparken. I hekketida kan ferdsel tett inn på rovfuglreir i verste fall føre til avbrutt hekking. Det samme gjelder ferdsel i kalvingstiden i de viktigste kalvingsområdene for rein. Enkelte vegetasjonstyper er spesielt utsatt for slitasje, og andre vegetasjonstyper er spesielt artsrike eller sjeldne. I slike områder ønsker man å unngå eksempelvis langvarig telting med store grupper eller gjentatt ferdsel til samme mål over flere sesonger. Det vil vanligvis ikke være aktuelt å stoppe ferdselen, men en ønsker å få en dialog mellom nasjonalparkforvalter og aktører som arrangerer turer. En kan da sette vilkår for å styre aktiviteten dersom det er nødvendig for å hindre skade, for eksempel gjennom vilkår knyttet til tidspunkt for ferdselen, trasévalg eller antall deltakere.

Dersom det skulle oppstå behov for å regulere ferdselen i et bestemt område av hensyn til naturmiljøet, vil en i første rekke gjøre dette gjennom kanalisering av ferdselen, informasjon og tilrettelegging. Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet, ved særlig forskrift, regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet. Denne regelen har ikke vært brukt til nå i Norge.

Dersom det fra arrangørens side er usikkerhet knyttet til om en aktivitet kan skade naturmiljøet, og dermed vil være søknadspliktig, bør man ta kontakt med forvaltningsmyndigheten ved nasjonalparkforvalteren for en avklaring. Se også omtalen av forskjellige ferdselsformer nedenfor.

Ferdsl til fots

Organisert og ikke-organisert ferdsel til fots som *ikke* skader naturmiljøet trenger ikke særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Under dette regnes tradisjonelle turer til fots (og på ski, se under), også med større grupper i regi av skoler, lag og foreninger. Sykling regnes ikke som ferdsel til fots.

Arrangementer med svært mange deltakere eller som gjentas i samme område over tid må i utgangspunktet ha tillatelse fra nasjonalparkstyret. Dette vurderes som ferdsel som kan skade naturmiljøet, for eksempel gjennom varige slitasjeskader.

Ski

Ferdsel på ski regnes som ferdsel til fots, og det er i utgangspunktet ikke forbud mot ferdsel på ski i nasjonalparken.

Det er en voksende interesse for bratt skikjøring i Vest-Finnmark og Nord-Troms, og store grupper med skikjørere eller gjentagende turer i samme område kan være forstyrrende for rovfugl i hekketida. Store grupper med skikjørere eller arrangement som skal gjentas over tid i samme område vurderes som ferdsel som kan skade naturmiljøet, og krever tillatelse fra nasjonalparkstyret.

For bruk av kite, skiseil og liknende, se "Andre ferdselsformer" lenger ned i dette kapitlet.

Klatring/buldring

Klatring regnes som ferdsel til fots, og det er ikke forbud mot klatring i nasjonalparken. Det er ikke lov å sette faste forankringsbolter i fjell.

Klatrere kan komme spesielt nær hekkende rovfugl. Klatrere bør holde en avstand på minimum 500 meter fra hekkeplassen til rovfugl i perioden 1. mars – 31. juli, og oppfordres til kontakt med nasjonalparkforvaltningen om dette. Store grupper med klatrere eller arrangement som skal gjentas over tid i samme område vurderes som ferdsel som kan skade naturmiljøet, og krever tillatelse fra nasjonalparkstyret.

Telting

Utgangspunktet er at bruk av vanlige vandretelt er tillatt i hele nasjonalparken. Teltleirer med mer enn 20 teltdøgn på samme sted krever tillatelse fra nasjonalparkstyret. 20 teltdøgn er for eksempel 20 telt i ett døgn, 10 telt i 2 døgn, 7 telt i 3 døgn eller ett telt i 20 døgn.

Ved søknad om tillatelse kan forvaltningen fastsette vilkår om sted for teltingen og hvor lenge en kan telte på samme plass. Det skal settes vilkår om håndtering av søppel og toalettforhold.

Sykling

Sykkel er ikke brukt i nasjonalparken i dag, men det er en voksende interesse for terrengsykling i Finnmark. Også for sykling gjelder kravet om at ferdselen skal være hensynsfull slik at det ikke skjer skade på naturmiljøet. Tråkk som ødelegger toppdekket i vegetasjonen vil bli stående i lang tid og bør unngås. Det finnes ikke veier, stier eller tråkk i nasjonalparken, og store deler av terrenget er slitasjesvakt og sårbart for tråkk og spor. Sykling vurderes derfor som en ferdselsform som kan skade naturmiljøet, og som krever tillatelse fra nasjonalparkstyret.

Ferdsel med båt på fjordene

Med ferdsel menes her ferdsel på land. Ferdsel med båt på fjordene i nasjonalparken er tillatt. Verneforskriften har ingen begrensninger på friluftslivsaktiviteter i sjø. For ferskvann gjelder forbud mot motorisert ferdsel.

Andre ferdselsformer

Denne planen har ikke egne regler for ferdsel med hest, hundespann, kite/skiseil og så videre. Dette er ferdselsformer som ikke benyttes av store grupper på Seiland i dag. Dersom det skulle bli aktuelt med denne type aktivitet, er hovedregelen fremdeles at man er søknadspliktig dersom det er fare for at naturmiljøet blir skadelidende, og at man bør ta kontakt med forvaltningsmyndigheten dersom man er i tvil.

Retningslinjer for forvaltningen – ferdsel

- a) Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv til fots med liten grad av teknisk tilrettelegging. Det er tillatt å ferdes til fots og på ski i nasjonalparken. Under dette kommer også ferdsel til fots og på ski i regi av turlag, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.
- b) Arrangementer til fots, på ski eller med klatring, med svært mange deltakere eller som gjentas i samme område over tid, krever tillatelse fra nasjonalparkstyret.
- c) Det er lov å slå opp telt. Telting med mer enn 20 teltdøgn på samme sted krever tillatelse fra nasjonalparkstyret.
- d) Sykling krever tillatelse fra nasjonalparkstyret.
- e) Arrangementer som får folk ut i nasjonalparken kan være positivt for folkehelsen og for folk sin forståelse av verneverdiene i nasjonalparken. Nasjonalparkstyret vil være åpen for at det kan gjennomføres arrangement basert på enkelt friluftsliv, så lenge det ikke er i strid med verneverdiene.
- f) All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv, geologi og kulturminner.
- g) All forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av området.
- h) All ferdsel bør ta hensyn til reindriften. Ved organisert aktivitet oppfordres det til å ta kontakt med de(n) berørte siidaen(e).

All ferdsel til fots er i utgangspunktet tillatt i nasjonalparken, også organisert ferdsel. Her fra en utflukt med Alta Historielag til Store Bekkarfjord. Foto: Ingunn Ims Vistnes

4.5.2 Jakt og fiske

Vern av dyrelivet (§ 3 punkt 3.1)

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, gyte- og yngleplasser er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og ferskvann er forbudt.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- jakt etter viltloven eller etter reindriftsrettens regler (pkt 3.2a)
- fiske etter lakse- og innlandsfiskloven eller etter reindriftsrettens regler (pkt 3.2b)
- fiske og fangst i sjøen etter saltvannsfiskeloven (pkt 3.2c)

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til følgende:

- etablering av nødvendige fortøyningsfeste for fiskeredskap, båter og havbruksanlegg, brygger og naust (pkt 1.3f)

Kalking av vann er forbudt, jf. § 3 punkt 7.1.

Bruk av motordrevet isbor og liknende er forbudt, jf. § 3 punkt 7.2.

I utgangspunktet er alt dyreliv, som ikke omfattes av lov om viltet, fredet. Det er forbud mot utsetting av nye dyrearter. Jakt og fiske etter viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven og reindriftsloven samt tilhørende forskrifter er tillatt. Motordrevne isbor og andre redskap med motor er forbudt av hensyn til støy i nasjonalparken. Kalking av vann er forbudt. Fiske og fangst i sjø er i utgangspunktet ikke regulert av nasjonalparkvernet.

Forvaltningsmyndigheten for jakt og fiske ligger hos Finnmarkseiendommen og kommunene. For innlandsfiske gjelder Finnmarkseiendommens regelverk, samt offentlige lover og regler om blant annet fiskbare arter og fiskeutstyr. Tilreisende må løse fiskekort og kan fiske med stang, håndsnøre eller oter. Bosatte i Finnmark og personer under 16 år og over 67 år kan fiske innlandsfisk gratis og uten kort. Dersom man ønsker å fiske etter anadrome fiskearter (laks, sjøørret og sjørøye) i vassdrag eller med faststående redskap i sjøen, må man løse statlig fiskeriavgift.

Statens Naturoppsyn har oppsynsmyndighet etter særlovene for jakt og fiske.

Retningslinjer for forvaltningen – jakt og fiske

- a) Det er lov å jakte og fiske etter vanlige regler. Jakt og fiske forvaltes av grunneier (i hovedsak Finnmarkseiendommen) og kommunene.

Stor fiskelykke! Isfiske på Melkevatnan. Foto: Marit Helene Eira

4.5.3 Bålbrenning og plukking av bær, planter og sopp

Vern av vegetasjon (§ 3 punkt 2.1)

Vegetasjonen, herunder døde trær og busker, skal vernes mot all skade og ødelegging. Planting, såing og innføring av nye plantearter på land og i ferskvann er forbudt.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- bruk av tørre kvister til bål (pkt 2.2 b)
- plukking av bær og matsopp (pkt 2.2 c)
- plukking av vanlige planter til eget bruk (pkt 2.2 d)

All vegetasjon i nasjonalparken er i utgangspunktet fredet. Bestemmelsen om vern av plantelivet er ikke til hinder for bruk av tørre kvister til bål. Plukking av bær og sopp og plukking av vanlige planter til eget bruk er tillatt. Vanlige planter defineres som planter som ikke er rødlista, se kapittel 2.3 om vegetasjon. I beskrivelsen av skånsom bruk ligger det at man skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturen.

Retningslinjer for forvaltningen – bålbrenning og plukking av bær, planter og sopp

- a) Det er lov å plukke vanlige (ikke rødlista) planter, bær og sopp.
- b) Det er lov å bruke tørre kvister til bål. På grunn av lite skog i store deler av nasjonalparken, skal forvaltningen generelt oppfordre til å ta med egen ved til bål.

Saftige multebær i en hemmelig fjord på Seiland. Foto: Ingunn Ims Vistnes

4.5.4 Tilrettelegging

Det følger av verneforskriftens § 3 at vernet ikke er til hinder for:

- vedlikehold av stier, løyper, bruer og merker i henhold til forvaltningsplan (pkt 1.2 a)

Bestemmelsen gir adgang til vedlikehold av stier, løyper, bruer og merker som beskrives i forvaltningsplanen. Med vedlikehold menes nødvendig remerking av eksisterende stier og utskifting/oppgradering av bruer og merker så de holder en slik standard at de kan benyttes på forsvarlig vis.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til følgende:

- bygging av bruer og klopper (pkt 1.3 d)
- oppsetting av skilt og merking av nye stier i henhold til forvaltningsplan (pkt 1.3 e)
- etablering av nødvendige fortøyingsfeste for fiskeredskap, båter og havbruksanlegg, brygger og naust (pkt 1.3 f)
- oppføring av åpne koier til bruk for allmennheten i forbindelse med tradisjonelt friluftsliv (pkt 1.3 h)
- transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på gjerder, klopper og liknende på vinterføre (pkt 6.3 c)

I nasjonalparken er det et generelt vern av landskapet. Alle inngrep er i hovedregelen forbudt. Det er likevel åpnet for at forvaltningsmyndigheten kan iverksette eller gi tillatelse til enkelte tiltak som tilrettelegger for tradisjonelt friluftsliv, så som bygging av bruer og klopper og oppføring av åpne koier. For flytebrygger, se kapittel om bygninger og anlegg. Transport av materialer kan tillates på vinterføre.

Oppsetting av skilt og merking av nye stier skal skje i henhold til forvaltningsplan. Nye stier og skilt kan påvirke verneverdiene og være kontroversielle i forhold til reindrifta og private grunneiere. For å sikre bred medvirkning skal dette skje i tråd med forvaltningsplanen.

Merk at tiltak også krever tillatelse fra grunneier og kommune, og at motorferdsel som regel også krever tillatelse fra kommunen.

4.6 Reiseliv

Enkelte bedrifter tilbyr organiserte turer på Seilandsjøkelen. Foto: Randulf Valle

Forvaltningsmål

Seiland/Sievju nasjonalpark skal kunne brukes som arena for naturbasert reiseliv, men på en slik måte at det ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

Status

Per i dag er det to reiselivsbedrifter i drift på Seiland, samt en håndfull bedrifter eller enkeltmannsforetak som har virksomhet som går inn i nasjonalparken. Bedriftene tilbyr havfiske, båtskyss, overnatting, bespisning, kurs/konferansepakker, tindebestigning, brevandring og fotturer. I de senere årene har man også hatt enkelte norske og utenlandske turoperatører som tilbyr skikjøring på Seiland med base i båt.

Med unntak av skikjøringen foregår det meste av aktiviteten på barmark i perioden mai-oktober.

Rammer og regelverk for reiseliv

Reiseliv nevnes ikke spesielt i forskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark. Aktører som tilbyr organiserte turer og aktiviteter i nasjonalparken forholder seg til regelverket for ferdsel, se kapittel 4.5. Man skiller ikke på om en aktivitet er kommersiell eller ikke-kommersiell, men om ferdselen kan skade naturmiljøet eller ikke.

Alle aktører som tilbyr organiserte turer og aktiviteter i nasjonalparken bør ta kontakt med nasjonalparkforvalter før oppstart, uavhengig av om turen/aktiviteten krever tillatelse fra nasjonalparkstyret eller ikke. Seiland/Sievju nasjonalparkstyre ønsker å komme i dialog med turoperatørene innenfor nasjonalparken for å informere om verneverdiene og eventuelt styre aktiviteten bort fra sårbare områder, samt at nasjonalparkstyret på denne måten får en viss samlet oversikt over hvor og i hvilket omfang de ulike aktivitetene foregår.

Retningslinjer for forvaltningen – reiseliv

- a) All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv, geologi og kulturminner
- b) Aktiviteten skal bære preg av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging
- c) Økt reiselivsaktivitet skal ikke medføre økning i motorferdselen i området (gjelder ikke på sjøen)
- d) All forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av området.
- e) All ferdsel bør ta hensyn til reindriften. Ved planlagt aktivitet oppfordres det til å ta kontakt med de(n) berørte siidaen(e).
- f) Reiselivsaktører som ønsker å drive organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet (se kapittel 4.5.1) skal søke forvaltningsmyndigheten om særskilt tillatelse. Eventuell tillatelse skal angi vilkår knyttet til ivaretagelse av verneformålet.
- g) For tiltak som gjelder bygninger og anlegg gjelder retningslinjene i kap. 4.9. Etableringer av nye reiselivsanlegg er ikke tillatt innenfor nasjonalparken.
- h) Ved tilrettelegging for ferdsel i nasjonalparken, skal forvaltningsmyndigheten søke å finne løsninger som også reiselivsnæringen kan benytte.

4.7 Uttak og bruk av geologiske forekomster

En gruppe geologer på jakt etter zirkon i zirkonbruddet i Store Kufjord i august 2016. Bruddet ligger ca 300 meter utenfor nasjonalparkgrensen. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Forvaltningsmål

Uttak av ulike naturressurser skal ikke gå ut over verneverdiene i nasjonalparken.

Status

Det foregår i dag ingen organiserte uttak av geologiske materialer fra berggrunn eller løsmasser innenfor nasjonalparken, men Seiland er kjent for sin varierte geologi, og spesielt for forekomsten av mineralet zirkon ("Seilandsdiamanten"). Steinsamlere oppsøker Seiland fra tid til annen for å lete etter zirkon, diopsider og andre mineraler og bergarter. I februar 2014 ble det utstedt tillatelse til grunnundersøkelser i et område øst for Kufjorden rett utenfor parkgrensen. Her hadde også en privatperson mutingsrett på zirkon i perioden 1980-1988, og flere steinsamlere har de siste tiårene oppsøkt stedet og

gravd ut zirkonkrystaller fra et område med syenittpegmatitt. Zirkonbruddet ligger rundt 300 meter fra nasjonalparkgrensen.

Seilandstein AS hadde håndgivelsesavtale med grunneier Statskog Finnmark for fem områder, hvorav ett område – Ytre Bårdveggen - ligger innenfor dagens nasjonalpark. Det ble kun tatt ut prøver med hammer og meisel. Rettigheten gikk ut i 1999.

Det har gjennom årenes løp vært tatt ut en del sand i indre deler av Flaskefjorden. Et firma hadde konsesjon fram til 2003 på å ta ut 15 000 m³ sand her, inntil 5 meter under normal lavvannstand.

Det ble tatt ut sand i Store Bekkarfjord i 2002. Dette uttaket var ureglementert, men i begrenset omfang.

Rammer og regelverk

Et av formålene med nasjonalparken er å bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster, jf. § 2 tredje punkt.

Bergverksdrift, sprenging, boring, bryting av stein og mineraler, fjerning av større stein, blokker og fossiler er forbudt, jf. § 3 punkt 1.1.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- begrenset uttak av smykkestein på bestemte lokaliteter i henhold til forvaltningsplan (pkt 1.3 g)

I henhold til mineralloven er staten eier av metaller med en egenvekt på 5,0 g/cm³ og over, mens andre metaller og mineraler i grunnen er eid av grunneier. Zirkonium er et grensetilfelle, da den i forskjellige former kan ha egenvekt både under og over 5,0 g/cm³. Mineralloven slår likevel fast i § 7a at zirkonium² er statens metall, inkludert malmene av dette metallet. Det er dermed Mineraldirektoratet som forvalter leting og utvinning etter mineralet zirkon. Andre lettere mineraler, som diopsider, vil være grunneiers eiendom. I nasjonalparken er det i hovedsak Finnmarkseiendommen som er grunneier.

I henhold til mineralloven kan hvem som helst lete etter og undersøke forekomster av både statens og grunneiers mineraler, så lenge undersøkelsesarbeidene ikke medfører skade på grunnen som er av vesentlig betydning. Verneforskriften for nasjonalparken er imidlertid strengere. Den forbyr fjerning av større stein, blokker og fossiler, bryting av stein og mineraler, bergverksdrift, sprenging og boring. Verneforskriften åpner opp for at

² Zirkonium er et grunnstoff og et metall, mens mineralet (ZrSiO₄) heter zirkon.

forvaltningsmyndigheten (nasjonalparkstyret) kan tillate et begrenset uttak av smykkestein³ på bestemte lokaliteter.

I dag er det to allment kjente lokaliteter innenfor nasjonalparken der man tidligere har lett etter mineraler, nemlig Ytre Bårdveggen og øst for Ytre Bårdveggen (sør for Søndre Bumannsfjord). Dette er svært bratte områder som går fra sjøen og rett opp på 800 moh. Området er kun tilgjengelig med båt. Ytre Bårdveggen karakteriseres ikke lenger som spesielt interessant, mens området øst for Ytre Bårdveggen framstår som attraktivt for samlere. Her finnes blant annet mineralene diopsid, melanitt, grossular og thomsonitt.

I tillegg kan det tenkes at den kjente zirkonforekomsten opp fra Halsnes i Kufjorden strekker seg inn i parken. Det har så langt ikke vært synlig leting etter mineraler innenfor parkgrensen i dette området.

Retningslinjer for forvaltningen – uttak av geologiske forekomster

- a) All bryting av stein og mineraler og fjerning av større stein er forbudt i nasjonalparken.
- b) Nasjonalparkstyret kan etter søknad gi dispensasjon til begrensede uttak av stein dersom det ikke går ut over verneverdiene. Dispensasjonen skal inneholde vilkår om volum, lokalitet og tidspunkt. Det skal kun benyttes ikke-motorisert verktøy. Det vil ikke bli gitt dispensasjon til motorisert ferdsel eller motorisert transport av stein eller verktøy. Det skal settes vilkår om at fysiske spor etter steinuttaket skal fjernes og at utgravde masser legges tilbake så langt det lar seg gjøre. Dispensasjonen skal medbringes i felt.

³ "Smykkestein" er noe misvisende brukt i verneforskriften. For Seiland sin del er det like mye snakk om samlere objekter.

4.8 Motorferdsel

Reindriftas kjørespor over myra sør for Maðđoaivvit. Sammen med kjøresporet til samlegjerdet ved Melkevatnan er dette det tydeligste kjøresporet i nasjonalparken. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Forvaltningsmål

Motorisert ferdsel i nasjonalparken skal holdes på et absolutt minimum.

Status

Reindrifta kjører med snøscooter og ATV i nasjonalparken i forbindelse med driften, og er den brukergruppen som står for mesteparten av den motoriserte ferdselen i parken. Reindrifta benytter også helikopter til samling av rein om høsten. Se vedlegg 5 for kart over reindriftas kjørespor.

SNO og nasjonalparkforvaltningen har de siste årene kjørt 1-2 dager i parken med snøscooter pr år, og 1-2 dager med helikopter pr år i forbindelse med oppsyn.

I tillegg har nasjonalparkstyret innvilget dispensasjon til landing med helikopter til forskningsinstitusjoner, og til reindrifta i forbindelse med frakt av byggematerialer og utstyr. Antall innvilgede dispensasjoner har ligget på 1-2 tillatelser pr år de siste årene.

Hvert år rapporteres det om noe ulovlig snøscooterkjøring i parken, spesielt nord for Seilandsjøkelen på vårvinteren.

I motsetning til i mange andre verneområder, er det ikke motorferdsel på land eller ferskvann inn til private hytter. Alle de private hyttene i nasjonalparken ligger ved sjøen og er tilgjengelig med båt.

Rammer og regelverk

Forbud mot motorferdsel (§ 3 punkt 6.1)

Motorferdsel er forbudt på land og ferskvann, og i lufta under 300 meter.

Vernebestemmelsen er ikke til hinder for:

- motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet eller ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- eller oppsynsvirksomhet, eller gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten, jf § 6. (pkt 6.2a)
- bruk av beltekjøretøyer på vinterføre og på isbre i forbindelse med reindrift (pkt 6.2b)

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- øvelseskjøring på vinterføre for formål nevnt i punkt 6.2a (pkt 6.3a)
- transport av varer inn til hytter på vinterføre (pkt 6.3b)
- transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, gjerder, klopper og lignende på vinterføre (pkt 6.3c)
- nødvendig bruk av terrengkjøretøyer på barmark i forbindelse med reindrift (pkt 6.3d)
- nødvendig landing og lavtflygning med helikopter i forbindelse med reindrift (pkt 6.3e)
- nødvendig lavtflygning for Forsvaret (pkt 6.3f)

For reindriften og Forsvaret legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser. For reindriften skal dette koordineres med, og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte.

I teksten brukes “motorferdsel” om motorisert ferdsel i utmark slik den er definert i motorferdselloven med forskrifter. De som får dispensasjon til motorferdsel må i tillegg søke den berørte kommunen om dispensasjon etter motorferdselloven og samtykke fra grunneier. Unntaket fra dette er barmarkskjøring i forbindelse med reindrift, der man ikke trenger søke kommunen, men hvor kjøringen skal være i samsvar med distriktsplan, jf. reindriftsloven § 23.

Reindrift og motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel på land, ferskvann og i lufta under 300 meter over bakken forbudt innenfor Seiland/Sievju nasjonalpark. I henhold til verneforskriften § 2 skal området kunne brukes til reindrift, og det er åpnet opp for at en del motorferdsel i forbindelse med reindrift kan tillates. Den forvaltningsmessige utfordringen for nasjonalparken er å holde den motoriserte ferdselen på et minimumsnivå. Dette er viktig for å hindre markskader på vegetasjonen og forstyrrelse av dyreliv. Det er også viktig med tanke på allmennhetens muligheter til naturopplevelse uten unødig støy og opplevelse av uberørt natur.

Reindrifta kan kjøre med snøskuter på vinterføre og på breene i forbindelse med reindrift uten dispensasjon. Dette er en rettighet forbeholdt reindriftsutøvere kun ved utøvelse av reindrift. Eventuelle leiekjørere må medbringe skriftlig dokumentasjon på at de har lønnet oppdrag for reindriften og definerte arbeidsoppgaver.

For barmarkskjøring og bruk av helikopter må reindrifta søke nasjonalparkstyret om tillatelse. Det legges opp til en praksis med flerårige tillatelser. Motorferdselen skal koordineres med og tas inn i distriktsplan, jf. verneforskriften § 3 punkt 6.3 siste ledd.

Selv om det er lite sannsynlig at all kjøring kan skje etter faste traséer, er hovedregelen at faste traséer skal benyttes der dette er mulig. Ren transportkjøring til hytter og anlegg må skje etter kartfestede traséer. Disse traseene skal også kartfestes og innarbeides i reindriften egne planer, jmfør reindriftsloven § 62.

I forbindelse med kantgjeting og samling av flokken til kalvemerking og høstsamling vil noe av kjøringen nødvendigvis foregå utenfor faste traseer. En tillatelse til kjøring må likevel som et minimum angi følgende:

- Innenfor hvilken periode/årstid det er behov for barmarkskjøring
- Datofestet varighet, eksempelvis 1. september til 30. september.
- Geografisk område. Kartfesting av faste traséer. Inntegning av område som brukes under samling, for eksempel.
- Antall og type kjøretøy det er behov for å benytte i de forskjellige periodene.

Dersom behovene til reindriften endrer seg innenfor perioden som tillatelsen gjelder for, plikter reindriften å melde fra til nasjonalparkstyret og å søke om ny tillatelse.

En dispensasjon til bruk av helikopter i forbindelse med reindrift må inneholde vilkår om områdebruk, tidsbruk, antall landinger, arbeidsoppgaver m.m.

Forstyrrelse av reinen som følge av motorferdsel og annen aktivitet.

Reinen påvirkes av ferdsel og forstyrrelse, og dersom flokken sprer seg eller flytter seg til andre områder som følge av forstyrrelse medfører det ekstraarbeid og utgifter for næringa. Spesielt er simler med kalv sårbare i kalvingstiden. I kalvingstiden bør forvaltningen derfor være varsom med å gi dispensasjon for motorisert ferdsel i hovedkalvingsområdene for andre enn reindriften, og generelt bør forvaltningen ta hensyn til reindriften ved behandling av dispensasjoner til motorisert ferdsel og annen aktivitet i nasjonalparken. Ved innvilgede dispensasjoner til motorferdsel i nasjonalparken bør søker kontakte reindriften i det aktuelle området før motorferdsel finner sted. Forvaltningen vil opplyse om dette og om kontaktperson i berørte siidaer når dispensasjon innvilges.

Landbruk (utenom reindrift) og motorferdsel

Landbruk innenfor nasjonalparken består i dag av sauedrift, jmfør kapittel 4.3. For landbruket kan nasjonalparkstyret gi dispensasjon til motorisert ferdsel i forbindelse med transport av varer og materialer på vinterføre, jf § 3 punkt 6.3b og c. Verneforskriften åpner ikke opp for bruk av terrengkjøretøy for landbruket utenom reindriften, bruk av motorisert ferdsel på ferskvann, eller for bruk av mikrofly eller droner i ettersøk og sanking. Dersom det skulle bli nødvendig med transport av syke/skadde bufe vil en dispensasjon behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i nml § 48.

Oppsyns-, rednings- og forsvarsvirksomhet og motorferdsel

Med oppsynsvirksomhet menes oppsyn hjemlet i lov. For Seiland vil dette i hovedsak være oppsyn i regi av Statens naturoppsyn.

Motorferdsel tillates uten søknad ved "gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten" (verneforskriften § 3 punkt 6.2a). Dette gjelder blant annet befaringer og tiltak vedtatt av nasjonalparkstyret, og vil gjelde SNO og nasjonalparkforvalter eller innleid personell for disse.

Med militær, operativ virksomhet menes militær virksomhet som er nødvendig for å planlegge, forberede og gjennomføre overvåking av land-, sjø- og luftterritoriet, forsvarsplaner, beredskapstiltak, støtte til det sivile samfunn og politi som krever innsetting av styrker og rene militære operasjoner i spesielle situasjoner, herunder søk og redningstjeneste, jmfør brev fra Forsvarets overkommando, operasjonsstaben av 1. juli 1997 angående militær operativ virksomhet i verneområder. Vanlige, militære øvelser omfattes ikke av dette unntaket.

Nødvendig bruk av motorisert kjøretøy i forbindelse med redningsaksjoner er tillatt. I tillegg kan bruk av snøscooter i forbindelse med avsperring eller skilting av et *særlig*

rasfarlig område komme inn under den aktuelle unntaksbestemmelsen i verneforskriften for nasjonalparken. Det samme gjelder nødvendig motorferdsel i forbindelse med *isforhold eller isgang helt utenom det vanlige* (jamfør retningslinjer fra Justisdepartementet og Klima- og miljødepartementet). Disse forholdene gjelder i hovedsak for områder med mye utfart vinterstid. Pr i dag er det ingen områder innenfor Seiland/Sievju nasjonalpark som har mye utfart vinterstid.

Øvingskjøring til formål nevnt i § 6.2 a kan tillates etter søknad, men utgangspunktet er at all øvingsvirksomhet som kan legges utenom nasjonalparken skal foregå utenom. Under punktet om øvingskjøring kan også forebyggende redningstjeneste inngå, eksempelvis rutinepreget merking/varsling av rasfare, farlige isforhold og liknende.

Retningslinjer for forvaltningen – motorferdsel

- a) Søknader om motorferdsel i nasjonalparken skal være skriftlige, og kjøreruten skal tegnes inn på kart. Behovet for og formålet med motorisert transport må gå fram av søknaden.
- b) Ved innvilgning av søknader om motorferdsel skal forvaltningsmyndigheten sette vilkår om antall turer, kjøretrasé og tidsrom, og om at SNO kontaktes i forkant av kjøringen. For reindriften kan det gis inntil fireårige tillatelser til bruk av barmarkskjøretøy og helikopter ut i fra reinbeitedistriktenes bruksregler og distriktsplan. Tillatelsene må inneholde presise beskrivelser av kjørebehov; både tidsrom, omfang, arealbruk og type kjøretøy. Faste traséer skal være kartfestet. Ved innvilgning av dispensasjonssøknader fra andre parter enn reindriften, skal søkerne bes om å kontakte berøre siidaer i forkant av kjøringen.
- c) Ved innvilgning av dispensasjon skal det opplyses om at mislighold kan føre til inndragning av dispensasjon, jf. nml § 67. Det kan settes restriksjoner knyttet til sårbare områder. Det skal brukes kjøretøy som er skånsom mot markoverflaten. Dokumentasjon på dispensasjonen skal medbringes i felt. Ordlyden i tillatelsen må være så presis at det er mulig for SNO å bruke den under oppsyn i felt.
- d) Eventuelle leiekjørere for reindriften må medbringe skriftlig dokumentasjon i felt. Dette gjelder all leiekjøring, også på snøscooter. Nasjonalparkforvaltningen må på forhånd ha skriftlig beskjed om navn på leiekjørere, tidspunkt for kjøringen og område som blir berørt.
- e) Bruk av barmarkskjøretøy skal holdes på et minimum, og det bør ikke tillates kjøring i nye områder. Helikopter er et alternativ til barmarkskjøretøy som bør benyttes hvis hensiktsmessig. I de enkelte tilfellene hvor transporten av varer kan foretas på vinterføre skal dette gjennomføres.
- f) Transport av personer samt transport av mat, proviant og utstyr i forbindelse med fjellturer tillates ikke.

- g) Motorferdsel ved militær operativ virksomhet eller ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- eller oppsynsvirksomhet, eller ved gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten er tillatt. Redningsøvelser kan tillates etter søknad, men skal i størst mulig grad legges utenom nasjonalparken.

Tiltak

1. Årlig oppsyn med ulovlig motorferdsel. Ansvarlig: SNO og nasjonalparkstyret gjennom bestillingsdialogen.
2. Få på plass flerårige tillatelser for reindriften til barmarkskjøring og helikopterbruk. Ansvarlig: Nasjonalparkstyret i samarbeid med reindriften. Tidsramme: 2015-2016.
3. Vurdere behovet for forsterkning av barmarksløyper der de må gå i myr. Ansvarlig: Nasjonalparkstyret i samarbeid med reindriften. Tidsramme: 2017-2018.

4.9 Eiendommer og byggverk

Huset på Gressnes i Vargsund. Foto: Statens naturoppsyn

Forvaltningsmål

Seiland/ Sievju nasjonalpark skal forvaltes slik at antall byggverk holdes på samme nivå som ved vernetidspunktet.

Status

Grunneiere

Rundt 95% av grunnen til Seiland/Sievju nasjonalpark eies av Finnmarkseiendommen (FeFo), mens de resterende 5% er privat eid. Dette er omtrentlige estimater, da en del av de private eiendommene ikke er kartfestet med ytre grenser. Det er 139 registrerte private eiendommer i nasjonalparken. Av disse ligger 122 eiendommer i Store Bekkarfjord. Dette er gamle slåtteteiger, de fleste går fra fjorden og et godt stykke opp i lia. Noen ligger også inn fra fjorden langs Melkelva og Doaresjohka. De største private eiendommer finnes hovedsakelig i Bårdfjorden, Flaskefjorden og Jøfjorden (Straumen). Av de 139 eiendommene er det rundt 94 eiendommer i uskiftet bo, og 12 eiendommer med ukjent grunneier.

I **Finnmarkskommisjonens** utredning av eiendomsforholdene på Seiland (Finnmarkskommisjonen 2012) konkluderte man med at FeFo eier all grunn som ble overdratt til FeFo ved Finnmarkslovens ikrafttredelse. Unntaket er et grunnstykke på snaut 20 dekar i Store Bekkarfjord øst for utløpet til Suovvajohka, som kommisjonen har konkludert med at tilhører Aslak Loso. Det kom ikke inn andre spesifikke krav som omhandlet eiendommer innenfor nasjonalparken.

Tabell 3: Oversikt over byggverk innenfor Seiland/Sievju nasjonalpark

Hvor	Type bygg*	Gnr/Bnr	Eierforhold
ALTA			
Lille Bekkarfjord	Hytte	51/1	Reinbeitedistrikt (Rbd) 24A, på FeFo-grunn
Lille Bekkarfjord	Hytte/bu	51/1	Rbd 24A, på FeFo-grunn
Vuolit Miessičohka, øst for Várddajávri	Hytte	51/1	Rbd 24A, på FeFo-grunn
Store Bekkarfjord	Hytte	52/1/1	Store Bekkarfjord Beitelag, på FeFo-grunn
Melkevatnan	Hytte/bu	55/1	Rbd 24A, på FeFo-grunn
HAMMERFEST			
Vest for Spisstind	Hytte/bu	8/1	Rbd 24A, på FeFo-grunn
Søndre Bumannsfjord	Hytte/bu	8/1	Privat, på FeFo-grunn
Bårdfjordneset, Storbukta	Hytte	8/4	Privat
Bårdfjordneset	Hytte	8/5	Privat
Straumen	Hytte	9/2	Privat
Straumen	Uthus/badstue	9/2	Privat
Strømsnes	Uthus	9/2	Privat
Straumen	Hytte og skjul	9/74	Privat
Straumen, Skarddalen	Hytte	10/1	Privat, på FeFo-grunn
KVALSUND			
Olderbukt/Birranvággi	Hytte	12/4**	Privat
Olderbukt/Birranvággi	Hytte	12/4**	Privat
Gressnes	Hus	12/6	Privat
Gressnes	Naust	12/6	Privat

*Følgende typer bygg er ikke inkludert i tabellen: Utedoer, ringmurer, sammenraste uthus, og usikre registreringer der vi mangler bilde og koordinater, samt et "plasttelt" rett øst for Seilandsjøkelen, tilhørende reinbeitedistrikt 24A.

** Skal være 12/2 i følge grunneier.

Bygninger

Det er registrert 15 hus/hytter innenfor nasjonalparken og 4 naust/uthus (tabell 3). Fem av hyttene er gjeterhytter for reindrifta, én hytte er tilknyttet sauedrifta, og de resterende hyttene er private. Med unntak av tre reindriftshytter, ligger alle hyttene ved sjøen og nåes med båt. Bruken av samtlige hytter er klart størst på sommerhalvåret.

Anlegg

Reindrifta har flere gjerder og to gjerdeanlegg innenfor nasjonalparken. Reinbeitedistrikt 24B har et gjerde opp Birranvággi. Ellers er de fleste gjerder og anlegg knyttet til Bekkarfjord siida i reinbeitedistrikt 24A. De har samle- og slaktegjerde i botn av Lille Bekkarfjord, med tilhørende beitehage på Hammaren nord for Lille Bekkarfjord. Merkegjerdet ligger ved Melkevatnan, og fra dette går det et gjerde nordvest/vest helt til Kufjorden. Det går også et nedfallent, nyere gjerde fra Olderfjordbotn opp mot Seilandsjøkelen. Her pågår det opprydding av gjerdestolper. I tillegg går det kortere gjerdestrekk på bratte partier i hele nasjonalparken. Dette gjelder blant annet på østsiden av Leaibevuongáisá, innerst i Store Kufjord, i nordre fjellside av Kárravárri, og et gjerdestrekk som ikke er i funksjon på platået mellom Hakkfjellet og Nordmannsjøkelen.

Tabell 4: Oversikt over anlegg innenfor Seiland/Sievju nasjonalpark

Anlegg	Hvor	Gnr/ Bnr	Eierforhold
Gjerdeanlegg	Lille Bekkarfjord	51/1	Rbd 24A, på FeFo-grunn
Reingjerde	Lille Bekkarfjord til Olderfjord	51/1	Rbd 24A, på FeFo-grunn
Bro	Store Bekkarfjord, Melkelva	51/19	Store Bekkarfjord Beitelag, privat grunn
Flytebrygge	Store Bekkarfjord	51/44	Seiland/Sievju nasjonalparkstyre, privat grunn
Flytebrygge	Store Bekkarfjord	52/19	Store Bekkarfjord Beitelag, privat grunn
Samlegjerde for sau	Store Bekkarfjord	52/20	Store Bekkarfjord Beitelag, privat grunn
Gjerdeanlegg	Melkevatnan	55/1	Rbd 24A, på FeFo-grunn
Reingjerde	Melkevatnan - Store Kufjord	55/1	Rbd 24A, på FeFo-grunn

Store Bekkarfjord beitelag (suedrift) har et samlegjerde og en flytebrygge i tilknytning til sin hytte i Store Bekkarfjord. De har også en bro over det ene løpet til Melkelva, nede på elvesletta. Beitelaget har ikke gjerder eller anlegg i parken ut over dette.

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre la ut en flytebrygge innerst i Store Bekkarfjord i 2013, som etter planen blir skiftet ut med ny brygge i 2017. Flytebrygga skal være åpen for allmennheten og eies av nasjonalparkstyret.

Rammer og regelverk

Det fremgår av § 1 hvilke gnr/bnr som ligger helt eller delvis innenfor nasjonalparken. Det er noen feil i opplistingen: Eiendom 52/4 og 53/1 i Alta kommune er ikke berørt av parken. Eiendom 9/14 og festetomt 10/1/2 i Hammerfest kommune er berørt av parken. Eiendom 10/1 og 13/16 i Kvalsund kommune er ikke berørt av parken.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av bygninger, andre varige eller midlertidige innretninger, osv, jf. verneforskriften § 3 pkt 1.1.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- vedlikehold av bygninger og andre innretninger (pkt 1.2 b)

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til følgende:

- ombygging av og utvidelse av bygninger (pkt 1.3 a)
- gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade (pkt 1.3 b)
- oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift, landbruk og oppsyn (pkt 1.3 c)
- bygging av bruer og klopper (pkt 1.3 d)
- etablering av nødvendige fortøyningsfeste for fiskeredskap, båter og havbruksanlegg, brygger og naust (pkt 1.3f)
- oppføring av åpne koier til bruk for allmennheten i forbindelse med tradisjonelt friluftsliv (pkt 1.3 h)
- oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket (pkt 1.3 i)

Bygninger, anlegg og innretninger i nasjonalparken kan vedlikeholdes uten søknad så lenge dette ikke medfører bruksendring. Man kan også foreta innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningen uten å søke vernemyndigheten. I alle andre tilfeller skal man søke om tillatelse.

Vedlikeholdet skal ikke føre til at bygningene endrer fasade eller karakter. Vedlikeholdet skal ikke medføre fasadeendringer, det vil si flytting av vinduer og dører, endring av antall vinduer og dører, bygging av terrasse eller endring av type taktekking eller kledning (listen er ikke uttømmende). Fasadeendring krever søknad til forvaltningsmyndigheten.

Med **ombygging** menes bygningsmessige endringer innenfor eksisterende grunnflate. Dette gjelder også overbygde inngangsparti, overbygde verandaer og liknende. Innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningen er tillatt uten søknad etter verneforskriften. I mange tilfeller må man imidlertid søke kommunen om tillatelse etter plan- og bygningsloven. Ved utvendig ombygging, bruksendring og utvidelse må man søke vernemyndigheten om tillatelse.

Mindre, frittliggende bygning (mindre enn 15 m²) som ikke er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven (eksempelvis utedo og vedskjul), er likevel søknadspliktig etter verneforskriften.

Søknader om gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade vil normalt kunne innvilges. Dette er et søknadspliktig tiltak fordi forvaltningsmyndigheten skal kunne sette vilkår for utformingen og plasseringen av bygningene. Gjenoppføring av bygninger skal som hovedregel gjøres på samme sted og i samme størrelse og byggestil som den opprinnelige bygningen.

Verneforskriften åpner for å kunne tillate bygging av nødvendige hytter til reindrift, landbruk og oppsyn. Det må kunne påvises et spesifikt behov som ikke kan løses utenfor nasjonalparken dersom slik tillatelse skal kunne gis. Det vil da bli satt vilkår for dispensasjonen, inkludert følgende:

- Byggverket skal kun benyttes i forbindelse med reindrift, landbruk eller oppsyn
- Byggverket skal fjernes dersom behovet opphører
- Størrelsen på byggverket skal være moderat, og det vil være en restriktiv holdning til utvidelser
- Byggverket skal tilpasses terrenget gjennom plassering, fargebruk, takteking osv.

Verneforskriften åpner opp for oppføring av åpne koier til bruk i forbindelse med tradisjonelt friluftsliv. Dette vil være et stort inngrep som kan ha konsekvenser for reindrift, reiseliv, grunneiere og andre brukerinteresser. En eventuell etablering av åpne koier bør derfor være forankret i en tiltaksplan, slik at man sikrer en bred medvirkning.

Verneforskriftens punkt 1.3f åpner for at nasjonalparkstyret kan tillate "etablering av nødvendig fortøyingsfeste for fiskeredskap, båter og havbruksanlegg, brygger og naust". Etablering av brygger og naust vil være store tiltak i en nasjonalpark. Det er tiltak som er godt synlige fordi de ligger nær sjø og åpne områder, og som kan ha negativ effekt på arter og vegetasjonstyper i fjæresonen. Siden tiltakene er godt synlige kan de også endre landskapets karakter. Det skal derfor være en restriktiv holdning til å gi dispensasjon til oppføring av nye naust og brygger.

Med **reindriftsanlegg** (pkt 1.3c) menes blant annet gammer, gjerder og gjerdeanlegg.

Midlertidige og permanente gjerder skal være i en slik stand at de ikke virker skjemmende eller til skade for dyrelivet. Ødelagt materiell skal fjernes, øvrig materiell skal lagres på en forsvarlig måte. Det skal settes krav til porter eller gjerdeklyv dersom gjerder

krysser ferdselsårer. Man bør påse at reindriftas og sauedriftas gjerder ikke er til hinder for hverandre.

Reingjerder medfører som regel konsentrert tråkk av rein langs gjerdet, og behov for å kjøre langs gjerdet i forbindelse med vedlikehold. Forventet tråkk og kjøring må vurderes sammen med gjerdet som en helhet. I spesielt artsrike eller sårbare områder bør man være særdeles restriktiv med å tillate gjerder.

Lille Bekkarfjord. Ved opprettelsen av nasjonalparken fant man det mest praktisk at grensen ble trukket slik at reindrifftsanleggene innerst i Lille Bekkarfjord kom med i parken. I Kongelig resolusjon anmerker Fylkesmannen at forvaltningen skal innrettes slik at man tilgodeser reindriftens spesielle behov i dette området.

Retningslinjer for forvaltningen – eiendommer og byggverk

- a) Oppføring av private hytter og byggverk tillates ikke, med unntak av naust og brygger som kan tillates etter søknad.
- b) Naust skal kun tillates oppført i tilknytning til eksisterende hytter. De skal ha en moderat størrelse og tilpasses landskapet i utforming, fargevalg og materialvalg. Naust skal oppføres som en avlang, uisolert bygning i en etasje, med port for inn- og uttransportering av båt. Naust skal ikke ha hems, platting eller veranda, og skal normalt ikke ha vinduer eller ovn. Utbygger skal i søknaden gjøre rede for hvordan byggarbeidene skal utføres slik at man minimerer skader på terrenget rundt.
- c) Det kan gis tillatelse til oppføring av nye hytter og anlegg i forbindelse med reindrift, landbruk og oppsyn. Ved behandling av søknaden skal man vektlegge søkerens behov for det omsøkte inngrepet, om tiltaket kan plasseres utenfor nasjonalparken, og om tiltaket vil føre til endringer i mengden barmarkskjøring og i utbredelsen av kjørespor. Områder med stort arts mangfold eller særskilt sårbare områder skal ikke berøres. Slike hytter og anlegg skal fjernes når behovet opphører, de skal kun benyttes til reindrift, landbruk eller oppsyn, og hyttene skal ha en moderat størrelse. Det skal knyttes vilkår til en eventuell tillatelse, som ivaretar formålet med vernet. Et av vilkårene skal sikre opprydding av tiltaket dersom det ikke lenger er i bruk. Det vil være en restriktiv holdning til utvidelse av slike hytter.
- d) Det kan gis tillatelse til flytting og oppføring av nye anlegg for Kystverket.
- e) Det kan gis tillatelse til oppføring av åpne koier til bruk for allmennheten i forbindelse med tradisjonelt friluftsliv. Oppføring av åpne koier må være forankret i tiltaksplan.
- f) Det kan gis tillatelse til bygging av bruer og klopper.
- g) Bygninger, anlegg og innretninger i nasjonalparken kan vedlikeholdes så lenge dette ikke medfører bruksendring, jf § 3 pkt 1.2 b. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke

ombygging, utvidelse eller fasadeendringer. Innvendig ombygging som ikke medfører bruksendring er tillatt uten søknad.

- h) Det kan gis tillatelse til ombygging og utvidelse av bygninger innenfor følgende rammer:
- i. Utvidelse på opptil 30% av eksisterende bebygd areal *kan* tillates. Det vil være en restriktiv holdning til utvidelser ut over 10 m², da dette er å betrakte som en vesentlig utvidelse. Bebygd areal regnes ut fra utvendige mål og inkluderer alle overbygde partier (alle partier med tak).
 - ii. Største tillatte mur- eller pilarhøyde er 60 cm i flatt og skrått terreng.
 - iii. Møneretningen skal være 90° på fallende terreng.
 - iv. Taktekking skal utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.
 - v. Eksisterende terreng og vegetasjon skal bevares i størst mulig grad.
 - vi. Fasade mot sjø skal ikke øke vesentlig i størrelse.
 - vii. En enkel utedo på 1-2 m² tillates oppført i tilknytning til hytter.
 - viii. Utbygger skal i søknaden gjøre rede for hvordan utbyggingen/ombyggingen skal foretas slik at man minimerer skader på terrenget rundt.
- i) Det kan gis tillatelse til gjenoppbygging av hytter og anlegg som er ødelagt av brann eller naturskade. Nye hytter skal i utgangspunktet være lik den gamle med hensyn til areal og størrelse. Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår om plassering, utforming etc.
- j) Deler av taket må være intakt for at en bygning skal kunne regnes som eksisterende bygning uten søknadsplikt i forhold til vedlikehold. Dersom taket har falt ned skal restaurering og gjenoppbygging vurderes etter verneforskriften som nyoppføring.
- k) Bruksendring krever tillatelse etter verneforskriften (dispensasjon). Det er ikke aktuelt å tillate bruksendring fra naust til fritidsbolig jf. sentrale føringer for 100 m-sonen langs sjø. Ved tillatelse til bruksendring av uthus til anneks, skal beboelsesdelen ikke overstige 15 m².
- l) Sjøppl fra hyttene skal tas med ut av området, og ikke graves ned eller deponeres innenfor nasjonalparken. Masser fra utedo kan deponeres på stedet.
- m) Brygger skal kun tillates etablert i tilknytning til eksisterende hytter, eller som del av en tiltaksplan for nasjonalparkforvaltningen. Private brygger skal kunne brukes til kort av- og påstigning for allmennheten. Brygger skal ha en moderat størrelse og tilpasses landskapet. Utbygger skal i søknaden gjøre rede for hvordan bryggen skal etableres slik at man minimerer skader på terrenget rundt.
- n) Flytebrygga i Store Bekkarfjord skal ikke være i bruk før i midten av juni, av hensyn til reinkalvingen i Store Bekkarfjord. Nasjonalparkstyret har rett til å fjerne brygga dersom den fører til uønsket aktivitet eller mye slitasje i området. Brygga eies av Alta Havn KF.
- o) Det trengs ikke tillatelse til å legge båt i opplag så lenge denne ligger inntil eksisterende naust eller hytte. Opplag av båt som ligger fritt, uten tilknytning til

naust eller hytte, vil kreve egen søknad. Opplag av båt krever også grunneiers tillatelse.

- p) Bygninger, anlegg og innretninger i nasjonalparken som ikke lenger er i bruk, skal ryddes opp av eier. Ikke-nedbrytbart materiale skal fjernes fra stedet.

Tiltak

Oppfølging av saker der byggverk og anlegg er oppført ulovlig i nasjonalparken. Ansvarlig: Nasjonalparkstyret, berørte eiere og berørte kommuner. Tidsramme: 2015-2018.

Fjerne reingjerdet som ikke lenger er i bruk på strekningen Olderfjorden-Seilandsjøkelen. Ansvarlig: Reinbeitedistrikt 24A. Tidsramme: 2017-2018.

4.10 Kulturminner

Nordre Bumannsfjord utgjør en isolert boplass hvor små engarealer og tufter ikke er påvirket av inngrep. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Forvaltningsmål

Seiland/Sievju nasjonalpark skal forvaltes på en slik måte at kulturminnene i verneområdet ivaretas.

Status

For en beskrivelse av status for kulturminner i Seiland/Sievju nasjonalpark, se avsnittet om kulturminner i kapittel 2.

I henhold til Lov om kulturminner defineres kulturminner som alle spor etter menneskelig virksomhet, også lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til. Kulturmiljøer er områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng. Dette er en relativt vid definisjon, som i praksis vil si alle nye og gamle spor etter folk.

Kulturminner eldre enn fra 1537 og samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredet i medhold av kulturminneloven. Kulturminnebegrepet i verneforskriften må tolkes til først og fremst å omfatte vernede kulturminner, samt kulturminner som ut fra en kulturminnefaglig vurdering anses å være verneverdige.

Rammer og regelverk

Et av formålene med nasjonalparken er å *verne om kulturminner* (§ 2, fjerde strekpunkt).

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes (§ 3 punkt 4.1).

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner (pkt 4.2)

All ferdsel skal skje hensynsfullt slik at kulturminner ikke skades. (§ 3 pkt 5.1)

Forvaltningsmyndigheten kan legge om eller legge ned løyper og stier av hensyn til kulturminner. (§ 3 pkt 5.3)

Verneforskriften § 3 punkt 4, vedrørende kulturminner, er en presisering i forhold til kulturminnelovens bestemmelser innenfor nasjonalparkens grenser. Istandsetting og skjøtsel av kulturminner som er fredet i medhold av kulturminneloven kan bare skje etter tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Det er kun Sametinget som kan gjennomføre skjøtsel og tilrettelegging av automatisk fredete samiske kulturminner med hjemmel i kulturminneloven § 11 og § 21. Nasjonalparkstyret skal påse at eventuell skjøtsel og istandsetting av kulturminner ikke er i konflikt med verneformålet i verneforskriften.

Retningslinjer for forvaltningen – kulturminner

- a) Finnmark fylkeskommune og Sametinget er kulturminnemyndighet, og skal involveres i alt arbeid knyttet opp mot kulturminner. Alle vedtak om fysiske tiltak i nasjonalparken (stier, gjerder, bygninger etc) skal sendes i kopi til kulturminnemyndighetene.
- b) Kulturminnene i Seiland/Sievju er mangelfullt kartlagt, og nasjonalparkstyret vil oppmuntre og legge til rette for ytterligere kartlegginger så sant det ikke er til skade for verneverdiene.
- c) Ved eventuell tillatelse til restaurering av kulturminner skal det gjøres en helhetlig vurdering i forhold til naturkvalitetene, andre brukerinteresser i området og gevinsten av tiltaket.

5 Forvaltning

Representanter fra nasjonalparkstyret, Miljødirektoratet og SNO på befaring i Hønseby juni 2015. Foto: Ingunn Ims Vistnes

5.1 Organisering av forvaltningen

Klima- og miljødepartementet (KLD) er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvar for at den miljøvernpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. KLD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturmangfoldloven, inkludert tidligere naturvernloven. Det er KLD som formelt har gitt nasjonalparkstyret forvaltningsmyndigheten.

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for verneområdeforvaltningen i Norge. Direktoratet gir faglig veiledning ved forvaltning av verneområder, og er klageinstans for vedtak fattet av nasjonalparkstyret. Forvaltningsplaner for nasjonalparker skal faglig

godkjennes av Miljødirektoratet. Det er direktoratet som oppnevner medlemmer til nasjonalparkstyret, etter forslag fra kommuner, fylkesting og Sameting.

Fylkesmannen (FM) har tidligere vært forvaltningsmyndighet for nasjonalparkene. Fylkesmannen i Finnmark hadde ansvaret for prosessen rundt opprettelsen av Seiland/Sievju nasjonalpark, før forvaltningsmyndigheten ble overført til nasjonalparkstyret. FM har klagerett på vedtak fattet etter naturmangfoldloven, jf. § 62, og har dermed også klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyret. Klageinstans er Miljødirektoratet. FM har arbeidsgiveransvar for nasjonalparkforvalteren, og bistår med teknisk bistand og arkivfunksjoner med mer for forvalteren.

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken, og ble oppnevnt av KLD i brev av 22. oktober 2010. Styret består av 6 politisk valgte representanter, en fra hver av de berørte kommunene, en fra Finnmark fylkeskommune og to fra Sametinget. Medlemmene har personlige varamedlemmer. Det første styret for Seiland nasjonalpark ble konstituert 23. februar 2011. De overtok da forvaltningsansvaret fra Fylkesmannen i Finnmark.

Styret skal sørge for en helhetlig og kontinuerlig forvaltning på tvers av administrative grenser og innenfor rammen av naturmangfoldloven og verneforskriften for nasjonalparken.

Nasjonalparkstyrene er fra 10. september 2015 å anse som en juridisk person, med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer. Styret har med dette også mulighet til å stå som eier av bygg og anlegg. Se ellers vedtektene for utdyping av styrets oppgaver. Fra november 2016 har styret delegert myndighet etter naturmangfoldloven §§ 69, 70, 71 og 73 vedrørende håndheving og sanksjoner ved eventuelle brudd på naturmangfoldloven. Delegeringen er ikke til hinder for at denne myndigheten også utøves av KLD, Miljødirektoratet eller Fylkesmannen.

Arbeidsutvalget (AU) består av personer fra styret, der ett av medlemmene bør velges blant Sametingets representanter. For Seiland/Sievju nasjonalparkstyre har AU så langt bestått av 3 personer. Arbeidsutvalget er delegert myndighet fra styret til å behandle enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene.

Nasjonalparkforvalteren skal i samråd med nasjonalparkstyret sørge for en enhetlig og helhetlig forvaltning av nasjonalparken uavhengig av administrative grenser. Forvalterens hovedfunksjon er å være sekretariat for nasjonalparkstyret og faglig forberede alle styresaker. Forvalteren skal gjennom sin saksbehandling bidra til at styret forvalter områdene i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften, og følge forvaltningslovens bestemmelser. Nasjonalparkforvalteren er underlagt nasjonalparkstyret i forvaltningen av nasjonalparken. Fylkesmannen i Finnmark har personalansvaret for forvalteren. Forvaltningsknutepunktet (forvalterens kontor) er i Alta, i henhold til nasjonalparkstyrets vedtak av 11. mai 2011. Styret kan gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak i saker som gjelder søknad om tillatelse etter

verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel, og i noen tilfeller etter naturmangfoldloven § 48 (se kapittel 6.5 om generelle dispensasjonsbestemmelser).

Statens naturoppsyn (SNO) er feltorganet til Miljødirektoratet, og jobber også for nasjonalparkstyret med gjennomføring av tiltak, oppsyn og registrering i felt. SNO Alta har ansvar for naturoppsynet i Seiland nasjonalpark, jmfør kapittel 5.2.

Rådgivende utvalg (RU). Styret skal samarbeide med berørte parter gjennom et bredt sammensatt **rådgivende utvalg** bestående av parter som blir berørt av nasjonalparken (se vedlegg 7). Man blir medlem av RU gjennom direkte invitasjon fra nasjonalparkstyret. Utvalget skal bistå med innspill til viktige prinsipielle saker, og nasjonalparkstyret bør ha minst ett årlig møte med RU. For medlemmene i RU har nasjonalparkstyret anledning til å dekke reise- og kostgodtgjøring etter statens satser, men ikke honorar.

Nasjonalparkstyret på befaring i Store Kufjord. Foto: Ingunn Ims Vistnes

5.2 Oppsyn

SNOs oppsynsbåt Polarjo på vei inn Søndre Bumannsfjord. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Forvaltningsmål

Statens Naturoppsyn skal hindre miljøkriminalitet i Seiland/Sievju nasjonalpark gjennom å påse at bestemmelsene i verneforskriften overholdes, samt bistå nasjonalparkforvaltningen i praktisk gjennomføring av tiltak, tilrettelegging og informasjonsarbeid.

Status og utfordringer

Med vernevedtaket oppstår det behov for å føre kontroll med at verneforskriften og ulike dispensasjonsvedtak overholdes. Et effektivt og faglig dyktig oppsyn er derfor viktig for å kunne følge med i utviklingen i verneområdet, både når det gjelder naturkvalitetene og bruken av området.

Statens Naturoppsyn (SNO) ble opprettet med hjemmel i Lov om statlig naturoppsyn av 21. 06. 1996, som et bidrag til å nå nasjonale miljømål. SNO har ansvaret for oppsynet i verneområdene i Norge. Lov om statlig naturoppsyn hjemler et helhetlig naturoppsyn innenfor særlovene naturmangfoldloven, friluftsløven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeløven, motorferdselloven, kulturminneløven og deler av forurensningsloven. SNO sine viktigste oppgaver er:

- sikring av nasjonale miljømål
- kontroll i forhold til lover, forskrifter og andre regelverk
- forebygging av miljøkriminalitet

- veiledning og informasjon
- praktiske skjøtselsoppgaver av ulik art
- registrering og dokumentasjon

Det er SNO Alta som har ansvar for oppsynet i Seiland/Sievju nasjonalpark. Pr 2015 er avdelingen i Alta samlokalisert med Alta Havn i Havneveien i Bukta, og teller 3 årsverk samt noe innleid personell på timebasis. En av de ansatte har hovedansvar for Seiland og for kystoppsyn. Avdelingen disponerer en oppsynsbåt og en mindre båt. I Seiland/Sievju nasjonalpark vil følgende oppgaver være særlig aktuelle:

- Kontrollere, reagere og rapportere inn brudd på verneforskriften og annet lovverk
- Gjennomføre tiltak i nasjonalparken, i samarbeid med nasjonalparkforvaltningen
- Holde oppsyn med natur- og kulturverdier i nasjonalparken, jamfør bevaringsmålene
- Holde oppsyn med utviklingen i bruken av nasjonalparken
- Informere og veilede brukere og besøkende om verneverdier og naturkvaliteter i nasjonalparken

Under utøvelse av begrenset politimyndighet er SNO direkte underlagt lokalt politi.

Retningslinjer for SNO i nasjonalparken

Følgende retningslinjer bør ligge til grunn for naturoppsynet i Seiland/Sievju nasjonalpark:

- Oppsyn og tiltak i nasjonalparken bør prioriteres høyt blant SNOs oppgaver. SNO skal være synlige i nasjonalparken.
- Den etablerte rutinen for bestillingsdialog mellom nasjonalparkstyret og SNO videreføres, slik at en i fellesskap kan prioritere aktuelle oppgaver for oppsynet.
- SNO har ansvar for å informere nasjonalparkforvalter om saker som kan være av betydning.
- Det gjennomføres oppsyn i nasjonalparken etter gjeldende lovverk og etter dialog med nasjonalparkstyret.
- Bruk av motorisert kjøretøy skal begrenses så langt som mulig, og transportbehovet skal samordnes med andre der det er naturlig. Dette skal imidlertid ikke være til hinder for utøvelsen av et effektivt oppsyn.

Tiltak

Utarbeide rutiner for fortløpende informasjonsutveksling mellom nasjonalparkforvalter og SNO.

Utarbeide rutiner for SNO sin oppfølging av bevaringsmål i nasjonalparken.

5.3 Tilrettelegging og informasjon

Jørn Berg i Hammerfest kommune merker turstien mellom Hønseby og nasjonalparkgrensen. Foto: Tor Harry Bjørn

Forvaltningsmål

Nasjonalparkforvaltningen skal utarbeide en besøksstrategi som legger til rette for og styrer bruken av nasjonalparken slik at man oppnår en god opplevelse for de besøkende, økt lokal verdiskapning, økt forståelse for vernet og at verneverdiene ivaretas. Besøksstrategien vil bli lagt til denne forvaltningsplanen som vedlegg 8.

Tilrettelegging for ferdsel skal først og fremst sikre natur- og kulturkvalitetene i Seiland/Sievju nasjonalpark. Samtidig skal tilretteleggingen sikre allmennheten tilgang til å drive naturvennlig og enkelt friluftsliv i nasjonalparken uten at dette går på bekostning av verneverdiene.

Informasjonen som formidles om Seiland/Sievju nasjonalpark skal gi økt forståelse for hvilke verdier som finnes i nasjonalparken, og for bestemmelsene i verneforskriften.

Status og utfordringer

Seiland/Sievju nasjonalpark brukes i dag i moderat grad til friluftsmål, som beskrevet i kapittelet om friluftsliv. Det er lite tilrettelegging for bruk av parken, og i utgangspunktet lite informasjon som møter den besøkende til parken. Parken ligger nær to av Finnmarks største befolkningssentra; Alta og Hammerfest, og har potensiale for økt bruk.

Nasjonalparkstyret har mulighet til å tilrettelegge for enkelt friluftsliv i nasjonalparken, men dette bør skje gjennom en overordnet plan som er forankret i forvaltningsplanprosessen. På den ene siden ønsker man at flere får oppdage Seiland og dermed også får kjennskap til hvilke natur- og kulturverdier som finnes i nasjonalparken. På den andre siden ønsker man å skjerme sårbare verneverdier og unngå at naturen på Seiland mister sitt særpreg som vilt og lite påvirket av menneskelig aktivitet. Man ønsker heller ikke økt konflikt mellom ulike brukerinteresser som for eksempel friluftsliv og reindriftsnæring. Utfordringen ligger derfor i å finne et nivå og en form på tilretteleggingen som sikrer verneverdiene framfor å forringe dem, samtidig som nasjonalparken framstår som innbydende og veldrevet for besøkende. Rent konkret er det ønskelig fra nasjonalparkforvaltningens side å møte de besøkende med mer og bedre informasjon enn det som blir gitt i dag, og å definere startpunkt og informasjonspunkt for parken.

På butikken i Høneby har nasjonalparkstyret fått i stand en permanent utstilling om Seiland/Sievju nasjonalpark, produsert av Gjenreisningsmuseet i Hammerfest. Foto: Ingunn Ims Vistnes

Retningslinjer

Startpunkt. Et godt utformet startpunkt vil gi positive forventninger og gjør at besøkende til parken får mer ut av besøket. Startpunktet skal inspirere, instruere og informere. I sin besøksstrategi (vedlegg 8) har nasjonalparkstyret lagt opp til to startpunkt til nasjonalparken; på Hønseby og på Altneset. Vassbukta var et alternativ til Hønseby på nordsiden, men her har reindrifta sterke ønsker om å unngå mer trafikk, spesielt under samling om høsten. Både Hønseby og Altneset er steder der et startpunkt vil kunne støtte opp om lokalt næringsliv. Startpunkt Hønseby ble åpnet i juni 2016. Styret starter arbeidet med å etablere startpunkt på Altneset i 2017.

Nasjonalparkstyret, kommunen og byggeier vil ha ansvar for etableringen av startpunktene. I tillegg bør man se på mulighetene for å involvere lokale lag og foreninger og andre brukergrupper.

Innhold på startpunkt Hønseby (åpnet juni 2016):

- Utstilling og informasjon i en del av nærbutikken
- Tilgjengelig toalett i butikkbygget
- God søppelhåndtering
- Parkeringsplass
- Informasjonstavle/portalbygg ved p-plass
- Start for merket sti inn mot parkgrensen

Innhold på startpunkt Altneset (under planlegging):

- Utstilling og informasjon i tilknytning til Seiland House.
- Informasjonstavler utendørs
- Start for merket sti opp mot parkgrensen

Startpunkt Hønseby er etablert i samarbeid med Arnulf Larssen AS (butikken) og Hammerfest kommune. Startpunkt Altneset vil etter planen etableres i samarbeid med Seiland House, Alta kommune, og Hakkstabben og Altneset bygdelag.

Dersom det skulle bli aktuelt med ferge/kombibåt til Altneset, vil det være naturlig å se på utvidelse av startpunkt Altneset til også å inkludere parkeringsplass og informasjonstavler ved parkeringsplass. I dag er det hurtigbåt til Altneset, og besøkende kommer uten bil.

Stier. Terrenget på Seiland kan være bratt og uframkommelig, med stup og steinur som ikke alltid kommer fram på kartet. Det er lett å gå seg fast dersom man ikke er kjent, og det er derfor viktig å informere om gode rutevalg for fotturer. Ved ønske om merking av nye stier bør man i første rekke vurdere om behovet kan dekkes ved elektronisk nedlastbare alternativer, ved bruk av eksisterende kjørespor, eller ved bruk av områdene rett utenfor parken. Mange turister har begrenset tid til rådighet, og for dem vil en dagstur i en merket løype inn mot parkgrensen dekke deres behov for å gå på tur på Seiland. Nasjonalparkstyret bør ta initiativ til etablering av kortere stier og rundløyper i områdene

utenfor parken, i samarbeid med de respektive kommunene og grunneiere. Innenfor parken bør man vurdere muligheten for at enkelte av reindriftens kjørespor også kan brukes som turstier, framfor å etablere nye stier i de samme områdene. Man bør derfor vurdere om enkelte kjørespor skal tegnes inn på turkartet. Ved å la være å merke nye stier i parken vil man kunne beholde området's særegenhet som vilt og lite påvirket av mennesker. Man vil også unngå et ressurskrevende vedlikehold av stier. Erfaringer med reingjerder viser at landskapet på Seiland er i bevegelse hvert år på grunn av snø- og steinmasser, og at de høyereliggende delene av øya bare er snøfrie et par måneder i året. Dette tilsier at man bør unngå merking av stier i de høyereliggende områdene.

Etablering av stier

Ved en eventuell etablering av stier skal følgende kriterier legges til grunn:

- Elektroniske nedlastbare alternativer må først vurderes, samt bruk av eksisterende kjørespor.
- Dersom forvaltningsmyndigheten fysisk merker en sti, må dette være forankret i forvaltningsplanen og man må ha grunneiers tillatelse.
- Alle brukerinteresser skal tas med på råd i forhold til lokalisering av stien, primært gjennom møte med rådgivende utvalg.
- Traseen må legges utenom spesielt sårbare eller artsrike områder.
- Traseen skal, så langt det er mulig, ikke kreve store inngrep i form av fjerning av blokker, steinsetting av sti, rekkverk eller liknende.
- Det må foreligge en plan for ressursbruk rundt etablering, oppfølging og vedlikehold av stien.
- Ved merking av sti bør man forholde seg til "Merkehåndboka" utarbeidet av Den Norske Turistforening, Forbundet Kysten og Friluftsrådets Landsforbund (oppdatert utgave 2009).

Flytebrygge. Innerst i Store Bekkarfjord fikk nasjonalparkstyret lagt ut en flytebrygge i 2013, i nært samarbeid med Alta Havn som sto som eier av brygga. Brygga slet seg i en storm i mars 2015, og man jobber nå for å få på plass ny brygge. Nasjonalparkstyret vil stå som eier av den nye brygga, som skal være åpen for allmennheten og gjøre det sikrere og enklere å legge til land.

Grensemerker og verneskilt. Nasjonalparkens grenser er merket med grensemerker og verneskilt (løveskilt) ved naturlige innfartsårer og knekkpunkt. Arbeidet ble utført av Jordskifteverket og Kystvakta i 2007. Det er nasjonalparkstyret som har ansvaret for grensemerking og vedlikehold. Vedlikehold av skiltene bør avtales med SNO gjennom bestillingsdialogen. Ved etablering av nye turløyper inn mot parkgrensen bør det merkes med verneskilt der løypa møter parkgrensen.

Grensemerke med Flasketind i bakgrunnen. Foto: Jordskifteverket

Informasjonsbrosjyrer og -plakater. Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) laget en generell brosjyre og informasjonsplakat om nasjonalparken på norsk, samisk og engelsk i 2007. Disse må revideres, blant annet med ny informasjon om lokal forvaltning og utdyping av informasjonen om historisk bruk av området. I tillegg ønsker man å lage egne plakater for utvalgte steder. Informasjonsplakatene kan monteres på tavler (se under) eller på egnede bygninger. Brosjyrer og plakater vil følge merkevarestrategien for Norges nasjonalparker.

Informasjonstavler. Utplassering av informasjonstavler skal være godkjent av nasjonalparkstyret, forankret i forvaltningsplanen og ha grunneiers godkjenning der det kreves fysiske tiltak. Utformingen av tavlene skal følge merkevarestrategien for Norges nasjonalparker. Da parken ble opprettet ble det satt opp informasjonstavler i Store Bekkarfjord og Bårdfjorden. I tillegg er det informasjonsplakater om nasjonalparken på butikkbygget i Hønseby, på Seiland House på Altneset, og på kaia på Hakkstabben.

Informasjonstavle i Bårdfjorden med turpostkasse og bok. En liknende tavle står i Store Bekkarfjord. Foto: Hans Fredrik Haukland

Informasjon i Alta, Hammerfest og Kvalsund. Informasjon om nasjonalparken bør også være tilgjengelig i sentrum av Alta, Hammerfest og Kvalsund, der man kan nå flest folk i regionen og turister på gjennomreise. Nasjonalparkstyret vil ta initiativ til et samarbeid med eksisterende turistinformasjon, museene eller andre egnede informasjonspunkt i de tre kommunene.

Skilting langs bilvei. Det bør være skiltet til nasjonalparken langs bilvei. Dette må skje i samarbeid med Vegvesenets og med bruk av deres skiltmaler for nasjonalparker. Skiltingen bør vise vei til fergeteiene der det er overfart til Seiland.

Seilandsjøkelen sett fra nord. Mange besøkende ønsker å vite mer om breene i nasjonalparken. Foto: Per Arne Askeland

Informasjon på nett og i media. Hjemmesiden www.nasjonalparkstyre.no/seiland og koblingen til Facebook er allerede i drift og bør videreføres og utvikles videre i takt med nye endringer i medieverdenen. Hjemmesiden bør i første rekke møte dem som planlegger tur til Seiland, med praktisk info om reisen til Seiland, startpunktene, friluftsliv og konkrete turforslag. I tillegg bør hjemmesiden være et sted for bakgrunnsinformasjon om botanikk, zoologi, geologi og reindrift, om kulturhistorie og om dagens samfunn. Hjemmesiden bør linkes til generell turistinformasjon for Finnmark og Alta/Hammerfest. Facebook og eventuelt andre sosiale medier skal brukes aktivt for å spre kunnskap om nasjonalparkforvaltningen og skape oppslutning om nasjonalparken. Nasjonalparkstyret skal bruke media aktivt til å formidle kunnskap om forvaltningen.

Tiltak

Det er utarbeidet en egen tiltaksplan (se vedlegg 6) med tilretteleggingstiltak som ønskes gjennomført i tilknytning til Seiland/Sievju nasjonalpark, inkludert tidsplan og kostnad. Tiltaksplanen gjelder for perioden 2015-2018 og kan revideres oftere enn selve forvaltningsplanen. Se også besøksstrategien (vedlegg 8).

5.4 Overvåking og kartlegging

Forvaltningsmål

Forvaltningen av Seiland/Sievju nasjonalpark skal være kunnskapsbasert. Nasjonalparkforvaltningen skal derfor jobbe for å få kartlagt verneverdier og for overvåking av utvalgte verneverdier. Overvåkingen skal kobles opp mot bevaringsmålene.

Status og utfordringer

Kunnskap er en forutsetning for en god forvaltning av verneverdiene i Seiland/Sievju nasjonalpark. Ved etableringen av nasjonalparken ble tema som planteliv, dyreliv og kulturminner kartlagt. Det er også tidligere kartlagt enkelte natur- og kulturverdier i parken, uten at man har en fullstendig oversikt over dette. Generelt sett kan man likevel si at de fleste verneverdiene er mangelfullt kartlagt. Den kartleggingen som er gjort, har konsentrert seg om de største fjordbotnene og Melkelva/Melkevatnan-området, samt det man kan registrere fra båt. Kartleggingen har sjelden gått over flere år. Det er ønskelig med kartlegging også av de indre områdene av øya, og med lengre tidsserier. Det er også ønskelig med kartlegging av kulturhistorie og tradisjonell naturbruk i området. Det synes nødvendig å etablere et eget overvåkingsprogram som sikrer jevnlig kartlegging av utvalgte naturverdier i nasjonalparken. Overvåkingsprogrammet bør kobles opp mot bevaringsmålene.

Vi vet i dag lite om hvor mange som besøker nasjonalparken. For å kunne følge med på utviklingen er det lagt ut turdagbøker i egne kasser i Store Bekkarfjord og Bårdfjord. Slike dagbøker bør også legges ut i forbindelse med dagsturløypene fra startpunktene. Elektroniske ferdselstellere vurderes foreløpig som lite egnet for parken, da vi ikke har noen definerte stier der folk må passere, og siden besøkstallene ser ut til å være relativt lave.

Retningslinjer

Det skal legges til rette for forskning og kartlegging som kan bidra til en mer kunnskapsbasert forvaltning av nasjonalparken, så sant det ikke går ut over verneverdiene.

Nasjonalparkforvaltningen bør ta eget initiativ til kartlegging av verneverdier der man har store kunnskapsmangler som er til hinder for en god forvaltning.

Dyre- og plantelivet på Seiland er mangelfullt kartlagt. Blåstrupe er en av fjorten fuglearter som er på rødlista. Foto: Per Arne Askeland

Tiltak

Ta initiativ til en mer utfyllende kartlegging av fuglelivet på Seiland som dekker områder både på kyst og innland. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten i samarbeid med fagmiljøer og SNO.

Skaffe bedre oversikt over plantelivet på Seiland, med fokus på kartlegging av artsrike og sårbare områder. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten i samarbeid med fagmiljøer.

Skaffe oversikt over litteratur om Seilands historie, til bruk i formidling og forvaltning. Fortsette arbeidet med å intervjuere eldre personer som har vokst opp i eller nær dagens nasjonalpark. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten i samarbeid med historielag og fagmiljøer.

Sette opp turbok-kasser ved aktuelle startpunkt til nasjonalparken og følge opp bøkene årlig. Ansvarlig: Forvaltningsmyndigheten i samarbeid med SNO.

For øvrige tiltak, se kapittel 3 om bevaringsmål.

6 Saksbehandling

Vi viser til Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, og Klima- og miljødepartementet sin veileder om naturmangfoldloven kapittel 2.

6.1 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 4. Punktene her viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Seiland/Sievju nasjonalpark.

1. Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/ dispensasjon etter verneforskriften sendes forvaltningsmyndigheten, dvs. Seiland/Sievju nasjonalparkstyre. Adressen er Seiland/Sievju nasjonalparkstyre, Fylkesmannen i Finnmark, Statens Hus, 9815 Vadsø. Her blir søknaden registrert i offentlig postjournal, og satt opp som sak for nasjonalparkforvalteren.
2. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk.
3. Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteressene. Det er viktig at en i all saksbehandling gjør en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på alle typer verneverdier og forholdet til øvrige brukerinteresser. Alle sakene skal vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12.
4. Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal forvaltningsmyndigheten vurdere om saken skal behandles på ny med tanke på om vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd bør tiltaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av senere søknader.
5. Både Statens naturoppsyn og forvaltningsmyndigheten er ansvarlig for vurdering av og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
6. Alle enkeltvedtak fattet med hjemmel i verneforskrift og nml § 48 skal registreres i Miljøvedtaksregisteret. Fylkesmannen i Finnmark og berørte kommuner skal ha kopi av alle vedtak. Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn lokalt skal ha kopi av saker som gjelder anmeldelser og sanksjoner. I saker som berører reindrifta skal Landbruksdirektoratet og Reinbeitedistrikt 24A og 24B ha kopi. I saker som berører kulturminner skal Sametinget og Finnmark fylkeskommunens planavdeling ha kopi. I tillegg skal eventuelt andre berørte parter, for eksempel grunneiere, ha kopi.
7. I saker som omhandler kulturminner skal kulturminnemyndighetene ved Finnmark fylkeskommune og Sametinget involveres.

8. Vedtak etter verneforskriften er enkeltvedtak og kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningslovens § 28. Hvem som er part eller har rettslig klageinteresse må vurderes i den enkelte sak. Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtak er kommet frem til vedkommende part, fra den dagen underretning ble offentlig kunngjort eller fra det tidspunkt en burde ha fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. forvaltningslovens § 29.

9. Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av nasjonalparkstyret. Klage på vedtak sendes til Miljødirektoratet via nasjonalparkstyret. Nasjonalparkstyret vurderer om det framkommer nye saksopplysninger som tilsier at vedtaket kan omgjøres. Dersom nasjonalparkstyret opprettholder sitt vedtak skal klagen oversendes Miljødirektoratet, som foretar endelig behandling og vedtak.

6.2 Føringer i naturmangfoldloven

For behandling av dispensasjonssøknader etter verneforskriften skal følgende miljørettslige prinsipper i naturmangfoldloven brukes, jf. lovens § 7:

- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)
- Førre-var-prinsippet (§ 9)
- Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)
- Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)
- Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetode (§ 12)

Prinsippene skal vurderes i alle dispensasjonssaker. Det skal framgå av vedtaket hvordan prinsippene har blitt anvendt og hvilken vekt det er lagt på hver av dem i den konkrete saken. Forvaltningsmålene i nml § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer) og § 5 (forvaltningsmål for arter) trekkes også inn i skjønnsutøvingen der det er aktuelt.

Kunnskapsgrunnlaget – naturmangfoldloven § 8

Kunnskapskravet innebærer at all offentlig myndighetsutøving som berører natur skal være kunnskapsbasert. Kunnskapen skal ikke bare baseres på vitenskapelig kunnskap, men også på den erfaringsbaserte, jf. Ot. prp. nr. 52 s. 379-380. Kunnskapen kan f.eks. stamme fra kartlegginger, konkrete faglige utredninger og så videre.

Førre-var-prinsippet – naturmangfoldloven § 9

Dersom forvaltningsmyndigheten ikke har kunnskap eller tilstrekkelig kunnskap om konsekvensene for naturmangfoldet som følge av for eksempel omsøkt motorferdsel vil førre-var-prinsippet komme til anvendelse, se naturmangfoldloven § 9, videre Ot. prp. nr. 52 fra s. 380. Førre-var-prinsippet er en retningslinje for hvordan myndighetene håndterer

usikkerhet om kunnskapsgrunnlaget. Det er derfor en nær sammenheng mellom kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 og føre-var-prinsippet i § 9. Søkes det f.eks. om tillatelse til motorferdsel i et antatt sårbart område skjerpes kravet til kunnskap om virkningene av bruken.

I de tilfeller der man har lite kunnskap vil føre-var-prinsippet få størst betydning. Dersom man må ta beslutninger uten at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å kunne fastslå virkningene på naturmangfoldet sier § 9 at det skal "tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet". Det kan bety at det i slike tilfelle gis avslag på søknad om tillatelse, eventuelt at tillatelse gis på strenge vilkår.

Økosystemtilnærming og samlet belastning – naturmangfoldloven § 10

Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 skal sikre at nye påvirkninger underlegges en helhetsvurdering av hvilke belastninger økosystemet vil bli utsatt for. Det innebærer for det første at prinsippet ikke skal ses isolert, men vurderes i sammenheng med den miljøbelastningen som allerede er skjedd gjennom tidligere tillatelser til ulike påvirkninger. Dette har særlig betydning dersom miljøbelastningen er ved en kritisk grense hvor selv en liten økning, f.eks. i motorferdsel, vil ha stor betydning for økosystemet.

For det andre vil prinsippet komme til anvendelse også på et første tiltak i et område dersom det kan forventes mange framtidige søknader om dispensasjon fra regelverket i et område, og antatt samlet påvirkning vil kunne gi vesentlige eller alvorlige eller uopprettelige skader på naturmangfoldet. I slike tilfeller bør søknader om tiltak avslås.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver – naturmangfoldloven § 11

Bestemmelsen er en retningslinje for forvaltningsmyndigheten. Når det treffes vedtak som tillater for eksempel motorferdsel i utmark trenger ikke forvaltningsmyndigheten å velge den økonomisk beste løsningen for tiltakshaver hvis det er klare miljøgevinster med en litt dyrere løsning. For eksempel kan tiltakshaver søke om tillatelse til kjøring på barmark for å frakte byggematerialer til hyttebygging. Kjøringen kan føre til skader på terrenget. I slike tilfeller kan motorferdselsmyndigheten i medhold av alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper og naturmangfoldloven § 11 stille vilkår om at ferdsel skal skje vinterstid selv om dette fører til økte kostnader for tiltakshaver. Prinsippet kan også lede til at det kan stilles vilkår om at det benyttes helikoptertrafikk dersom skadepotensialet er stort.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetode – naturmangfoldloven § 12

Bestemmelsen gjelder valg av driftsmetode, teknikk eller lokalisering "for å unngå eller begrense skader" på naturmangfoldet, jf. § 12. Det skal tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater, se Ot. prp. nr. 52 s. 382-383. Dette innebærer at man må vurdere for eksempel hvilken lokalisering, hva slags bruk av motorkjøretøy, eller hvilket

tidspunkt for høsting som gir minst skade, og som etter en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene.

6.3 Føringer i kongelig resolusjon

Kongelig resolusjon har en kort oppsummering av innspillene som kom under høringen på forslaget til verneplan. Videre inneholder dokumentet de ulike forvaltningsnivåenes kommentarer til de ulike innspillene, og Klima- og miljødepartementets konklusjoner for de ulike temaene. Enkelte saker kan være spesielt omtalt i dette dokumentet og slik legge føringer for eksempel for hvordan verneforskriften skal tolkes og forvaltes. Dette er tilfelle for noen få tema i denne forvaltningsplanen og er blitt tatt direkte inn i teksten der dette gjelder.

6.4 Forhold til annet lovverk i saksbehandlingen

I nasjonalparken er det generelle utgangspunktet at et tiltak må oppfylle kravene både etter naturmangfoldloven og etter det regelverket tiltaket generelt reguleres etter. I en byggesak vil man for eksempel både trenge tillatelse fra nasjonalparkstyret etter verneforskriftene og tillatelse fra kommunen etter plan- og bygningsloven. Ved søknad om motorferdsel vil man (med noen unntak) trenge dispensasjon både fra verneforskriften og fra motorferdselloven.

Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser om bruk og tiltak i nasjonalparken enn det som gjelder etter annet lovverk. Derfor bør søknader om tiltak, motorferdsel og liknende behandles av nasjonalparkstyret før de behandles etter annet regelverk (jf kapittel om saksbehandling).

Vernevedtaket endrer ikke eiendoms- og rettighetsforholdene, men det kan endre bruks- og eiendomsrettens innhold gjennom de restriksjoner som gis på bruk og fysiske tiltak. Med mindre det framgår av verneforskriften, endres ikke grunneiers rettigheter og plikter. Grunneier kan nekte tiltak og inngrep på egen eiendom i tråd med gjeldende lovverk. Dette er et privatrettslig forhold. Forvaltningsmyndigheten kan nekte inngrep og tiltak på privat eiendom i nasjonalparken som er i strid med verneforskriften.

6.5 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Verneforskriften for Seiland/Sievju nasjonalpark har egne dispensasjonshjemler som åpner for at nasjonalparkstyret kan gi dispensasjon til nærmere bestemte formål, såkalte **spesifiserte dispensasjonshjemler**. Disse er omtalt under de enkelte brukerinteressene i kapittel 3.

I tillegg har naturmangfoldloven en **generell dispensasjonsbestemmelse** i § 48 som gir hjemmel for å gi dispensasjon dersom bestemte vilkår er oppfylt. Naturmangfoldlovens § 48 erstatter § 4 i verneforskriften.

Naturmangfoldloven § 48 (*dispensasjon fra vernevedtak*)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Nasjonalparkstyret kan derfor innvilge dispensasjon dersom ett av følgende tre forhold er tilstede:

- 1) Tiltaket strider ikke mot vernevedtakets formål og det kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig
- 2) Tiltaket er nødvendig av sikkerhetshensyn
- 3) Tiltaket er nødvendig av hensyn til vesentlige samfunnsinteresser

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 skal kunne fange opp spesielle/særlige tilfeller som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet. Det er vesentlig at en dispensasjonsadgang ikke blir brukt til å uthule vernet. Den skal i første rekke kun anvendes på søknader som gjelder bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonssøknader etter § 48 skal behandles av nasjonalparkstyret, ikke av arbeidsutvalget⁴. Dersom forvalter har delegert myndighet til å behandle dispensasjonssøknader⁵, kan forvalter i noen særtilfeller også behandle søknader etter § 48. Dette gjelder saker der a) en dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget skal fornyes, og forutsetningene er tilnærmet uendret, b) det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/AU i tilsvarende sak, eller c) forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

Nærmere retningslinjer gis i Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014) og i vedtektene for Seiland/Sievju nasjonalparkstyre.

6.6 Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner

For å ivareta formålet med opprettelsen av nasjonalparken skal eventuelle overtredelser av lovverket følges opp. Ved dokumentasjon av lovbrudd i felt vil SNO kunne reagere med anmeldelse til politiet, advarsel eller informasjon. Reaksjonsformen vil avhenge av alvorlighetsgraden. SNO rapporterer også til nasjonalparkstyret. Nasjonalparkstyret har et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd som blir kjent for styret. Dette kan skje gjennom politianmeldelse og/eller rapportering til fylkesmannen/Miljødirektoratet for forvaltningsmessige reaksjoner. I tillegg har nasjonalparkstyret fra november 2016 fått delegert myndighet til selv å sanksjonere mot overtredelser av naturmangfoldloven.

Fylkesmannen er delegert myndighet for naturmangfoldloven § 69-73. Nasjonalparkstyret er delegert myndighet for nml § 69 første ledd, § 70 andre ledd, § 71 første ledd og § 73 første ledd. Se lovdata.no for hele naturmangfoldloven. Paragrafene kan kort oppsummeres slik:

§ 69 *Retting og avbøtende tiltak*. Denne paragrafen gir myndighetene hjemmel til å pålegge en ansvarlig å stanse pågående ulovlige arbeider og/eller treffe vedtak om retting av det ulovlig etablerte forholdet.

⁴ Arbeidsutvalget skal behandle enkeltsaker uten stor betydning for verneverdiene, og saker der styret har fastsatt prinsipper for saksområdet. Dispensasjonssøknader etter § 48 vil ikke komme inn under dette.

⁵ Styret kan gi forvalteren delegert myndighet til å fatte vedtak i saker av kurant karakter.

§ 70 *Uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet.* Denne paragrafen retter seg mot forhold som i utgangspunktet er lovlig, men som innebærer uforutsette og vesentlige konsekvenser for naturmangfoldet. Når slik skade har inntruffet kan myndighetene pålegge den ansvarlige å treffe tiltak (gjenoppretting) dersom det kan skje uten særlig ulempe for den ansvarlige.

§ 71-72 *Direkte gjennomføring og bruk av andres eiendom.* Disse paragrafene gir myndighetene mulighet til å sørge for iverksetting av tiltak for den ansvarliges regning når pålegg etter §§ 69 og 70 ikke blir etterkommet, eller dersom det haster av hensyn til naturmangfoldet eller det ikke kan påvises noen ansvarlig.

§ 73 *Tvangsmulkt* er et pressmiddel myndighetene kan benytte for å sikre gjennomføring av lovens bestemmelser. Tvangsmulkt fastsettes når en overtredelse er avdekket og pålegg om retting eller unnlattelse av å oppfylle en plikt ikke er etterkommet. Tvangsmulkt kan være et engangsbeløp eller løpe så lenge overtredelsen varer.

Miljødirektoratet er myndighet etter § 74 *Miljøerstatning* som innebærer et objektivt erstatningsansvar ved overtredelse av bestemmelser i nml eller i annen lovgivning som får betydning for gjennomføring av mål og prinsipper i loven. Denne bestemmelsen bidrar til at mindre overtredelser “avkriminaliseres” og kan sanksjoneres av forvaltningen selv, uten å gå gjennom rettsapparatet. Dette regnes ikke som straff og er ikke til hinder for å ilegge andre sanksjoner.

§ 75 angir strafferammen for overtredelser av nml som er bot eller fengsel inntil ett år eller tre år ved grove overtredelser.

Et lovbrudd i nasjonalparken kan også være et brudd på andre lover i tillegg til et brudd på nml, og vil dermed også berøre andre myndigheter. Eksempelvis skal kommunene følge opp brudd på plan- og bygningsloven og motorferdselloven, og Landbruksdirektoratet skal følge opp brudd på reindriftsloven. Nasjonalparkstyret bør i hver enkelt sak vurdere hvilke andre myndigheter det kan være relevant å henvende seg til og eventuelt å samarbeide med om utveksling av informasjon og oppfølging av saken.

7 Referanser

Alm, T. 2014. Floraen på Seiland i Finnmark. Polarflokken 36 (1-2): 3-138.

Alm, T. 2016. Tillegg til floraen på Seiland i Finnmark. Polarflokken 38(1): 3-26

Alm, T. og Iversen, M. 2003. Botaniske undersøkelser på Seiland i forbindelse med den foreslåtte nasjonalparken. Tromsø Museum / NINA.

Alta herredsrett 1996. Dom av 17. april 1996 (sak 95-00296 A), s. 2 og 16.

Andreassen, L. M., Kjølmoen, B., Melvold, K., Winsvold, S. H., Nordli, Ø., og Rasmussen, A. 2010. Stor nedsmelting av breene i Finnmark. Klima 6-2010.

Artsdatabanken 2015. Norsk rødliste for arter 2015.

Finnmarkskommisjonen 2012. Rapport felt 1: Stjernøya/Seiland

Friis, J. A. 1888. Ethnografisk Kart over Finmarkens Amt. 6 Bl. Norges geografiske Opmåling.

Fylkesmannen i Finnmark 2003. Forslag om opprettelse av Seiland nasjonalpark. Høringsdokument.

Iversen, M., Systad, G. H., og Strann, K.-B. 2002. Statusrapport om kunnskapsnivået for flora og fauna i foreslått nasjonalpark på Seiland. NINA. Rapport til Fylkesmannen i Finnmark.

Jacobsen, K.-O., Systad, G. H. og Strann, K.-B. 2002. Zoologisk kartlegging innenfor utvalgte områder på Seiland, Finnmark. NINA. Rapport til Fylkesmannen i Finnmark.

Jacobsen, Ragnvald 1983. Sørøysund lokalhistorie, s. 283.

Miljødirektoratet 2014. Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter. Veileder M106-2014.

Miljøverndepartementet 1986. Ny landsplan for nasjonalparker. Norsk Offentlig Utredning 1986:13

Miljøverndepartementet 2006. Opprettelse av Seiland nasjonalpark/Sievjju álbmotmeahcci i Alta, Hammerfest og Kvalsund kommuner i Finnmark fylke. Kongelig resolusjon av 8.12.2006.

Olli, J., Svineng, M. og Eira, J. H. 2003. Konsekvensutredning av nasjonalpark på Seiland for reindriftsnæringen. Jaruma AS, Karasjok.

Ryvarden, Leif 2009. Norges nasjonalparker, bind 11: Seiland og Varangerhalvøya. Gyldendal.

Røhnebæk, Ørnulf. 1995. Miljø og jus – Oversikt over norsk miljørett med innføring i jus og forvaltningsrett. Universitetsforlaget.

Sametinget 2003. Rapport fra befaringer på Seiland 2003.

Stortingsmelding nr 62 (1991 – 1992). Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge.

Vedlegg 1

Forskrift om vern av Seiland nasjonalpark i Alta, Hammerfest og Kvalsund kommuner, Finnmark fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon 8. desember 2006 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 3, jf. § 4 og §§ 21, 22 og 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Avgrensing

Nasjonalparken dekker et areal på ca. 316,3 km², hvorav ca. 9,6 km² sjøareal. For sjøområder er sjøflate og bunn ut til laveste lavvann vernet.

Nasjonalparken berører følgende gnr./bnr.:

Alta kommune: 51/1, 51/2, 51/3, 51/4, 51/5, 51/6, 51/7, 51/8, 51/9, 51/10, 51/11, 51/12, 51/13, 51/14, 51/15, 51/16, 51/17, 51/18, 51/19, 51/20, 51/21, 51/22, 51/23, 51/24, 51/25, 51/26, 51/27, 51/28, 51/29, 51/30, 51/31, 51/32, 51/33, 51/34, 51/35, 51/36, 51/37, 51/38, 51/39, 51/40, 51/41, 51/42, 51/43, 51/44, 51/45, 51/46, 51/47, 51/47, 51/48, 51/49, 51/50, 51/51, 51/52, 51/53, 51/54, 51/55, 51/56, 51/57, 51/58, 51/59, 51/60, 51/61, 51/62, 51/63, 51/64, 51/65, 51/66, 51/67, 51/68, 51/69, 51/70, 51/71, 51/72, 51/73, 51/74, 51/75, 51/76, 51/77, 51/78, 51/79, 51/80, 51/81, 51/81, 51/82, 51/83, 51/84, 51/85, 51/86, 51/87, 51/88, 51/89, 51/90, 51/91, 51/92, 51/93, 51/94, 51/95, 51/96, 51/97, 51/98, 51/99, 51/100, 51/101, 51/102, 51/103, 51/104, 51/105, 51/106, 51/107, 51/108, 51/109, 51/110, 51/111, 51/112, 51/113, 51/114, 51/115, 51/116, 51/117, 51/118, 51/119, 51/120, 52/1, 52/2, 52/3, 52/4, 52/5, 52/6, 52/7, 52/8, 52/9, 52/10, 52/11, 52/12, 52/13, 52/14, 52/15, 52/16, 52/17, 52/18, 52/19, 52/20, 52/21, 52/22, 52/23, 52/24, 52/25, 52/26, 53/1, 54/1, 55/1 og 56/1

Hammerfest kommune: 8/1, 8/2, 8/3, 8/4, 8/5, 8/6, 8/7, 9/1, 9/2, 9/10, 9/74, 10/1, 10/5 og 11/1

Kvalsund kommune: 10/1, 12/1, 12/2, 12/3, 12/4, 12/5, 12/6, 13/1 og 13/16

Grensene for nasjonalparken fremgår av kart i målestokk 1:50 000, datert Miljøverndepartementet november 2006.

Verneforskriften med kart skal oppbevares i Alta, Hammerfest og Kvalsund kommuner, hos Fylkesmannen i Finnmark, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal oppmerkes i terrenget. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

§ 2 Formål

Formålet med nasjonalparken er å

- bevare et alpint kystlandskap med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster og
- verne om kulturminner.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av bygninger, andre varige eller midlertidige innretninger, gjerder og anlegg, veibygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, påfylling av masse, sprenging, boring, bryting av stein og mineraler, fjerning av større stein, blokker og fossiler, hogst, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.2 Bestemmelsene i punkt 1.1 er ikke til hinder for:

- a) vedlikehold av stier, løyper, bruer og merker i henhold til forvaltningsplan etter §5
- b) vedlikehold av bygninger og andre innretninger
- c) drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og nødvendig ferdsel i forbindelse med dette.

1.3 Forvaltningsmyndigheten, jf. § 6, kan gi tillatelse til

- a) ombygging av og utvidelse av bygninger,
- b) gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade,
- c) oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift, landbruk og oppsyn,
- d) bygging av bruer og klopper,
- e) oppsetting av skilt og merking av nye stier i henhold til forvaltningsplan etter §5,
- f) etablering av nødvendige fortøyingfeste for fiskeredskap, båter og havbruksanlegg, brygger og naust,
- g) begrenset uttak av smykkestein på bestemte lokaliteter i henhold til forvaltningsplan etter § 5,
- h) oppføring av åpne koier til bruk for allmennheten i forbindelse med tradisjonelt friluftsliv og
- i) oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket,
- j) etablering av akvakulturvirksomhet, uten fast bygningsmasse og uten synlige anlegg over sjøoverflata.

2. Plantelivet

2.1 Vern av vegetasjonen

Vegetasjonen, herunder døde trær og busker, skal vernes mot all skade og ødelegging. Planting, såing og innføring av nye plantearter på land og i ferskvann er forbudt.

2.2 Bestemmelsene i pkt. 2.1. er ikke til hinder for

- a) bruk av området til beite,
- b) bruk av tørre kvister til bål,
- c) plukking av bær og matsopp og
- d) plukking av vanlige planter til eget bruk.

2.3 Forvaltningsmyndigheten, jf. § 6, kan gi tillatelse til

- a) uttak av trevirke for reparasjon av reingjerder eller sauegjerder og
- b) uttak av trevirke til brensel for hytter i nasjonalparken.

2.4 Direktoratet for naturforvaltning kan ved forskrift regulere eller forby beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet. Dette gjelder ikke reinbeite.

3. Dyrelivet

3.1 Vern av dyrelivet

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, gyte- og yngleplasser er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i ferskvann er forbudt.

3.2 Bestemmelsene i pkt. 3.1 er ikke til hinder for

- a) jakt etter viltloven eller etter reindriftsrettens regler,
- b) fiske etter lakse- og innlandsfiskloven eller etter reindriftsrettens regler,
- c) fiske og fangst i sjøen etter saltvannsfiskeloven eller
- d) havbeitevirksomhet uten synlige installasjoner over vann etter akvakulturloven.

4. Kulturminner

4.1 Vern av kulturminner

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes.

4.2 Forvaltningsmyndigheten, jf. § 6, kan gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

5. Ferdsel

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke skjer skade på naturmiljø eller kulturminner. Dyrelivet må ikke forstyrres.

5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten, jf. § 6. Utover dette vises det til forvaltningsplanen etter § 5.

5.3 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet eller kulturminner kan forvaltningsmyndigheten, jf. § 6, legge om eller legge ned løyper og stier.

5.4 Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.

5.5 Generelle unntak for ferdsel

Bestemmelsene i punktene 5.1–5.4 gjelder ikke nødvendig ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet eller ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- eller oppsynsvirksomhet, bekjemping av forurensning eller akutt fare for forurensning, eller gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten, jf § 6.

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel er forbudt på land og ferskvann, og i lufta under 300 meter.

6.2 Bestemmelsen i punkt 6.1 er ikke til hinder for

- a) motorisert ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet eller ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- eller oppsynsvirksomhet, eller gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten, jf § 6,
- b) bruk av beltekjøretøyer på vinterføre og på isbre i forbindelse med reindrift.

6.3 Forvaltningsmyndigheten, jf § 6, kan gi tillatelse til

- a) øvelseskjøring på vinterføre for formål nevnt i punkt 6.2 a,
- b) transport av varer inn til hytter på vinterføre,
- c) transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, gjerder, klopper o.l. på vinterføre,
- d) nødvendig bruk av terrengkjøretøyer på barmark i forbindelse med reindrift
- e) nødvendig landing og lavtflyging med helikopter i forbindelse med reindrift
- f) nødvendig lavtflyging for Forsvaret.

For reindriften og Forsvaret legges det opp til en praksis med flerårige tillatelser. For reindriften skal dette koordineres med, og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på tilfredsstillende måte.

7. Forurensning

7.1 Forbud mot forurensning

Forurensning og forsøpling er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt. Kalking av vatn og på land er forbudt.

7.2 Støy

Bruk av motordrevet modellfly, modellbåt, isbor o.l. er forbudt.

§ 4 *Generelle unntaksbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten, jf. § 6, kan gjøre unntak fra bestemmelsene når formålet med vernet krever det, samt for vitenskaplige undersøkelser og arbeider eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, eller i andre særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med vernet.

§ 5 *Forvaltningsplan*

Forvaltningsmyndigheten, jf. § 6, kan iverksette tiltak for å fremme formålet med vernet. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon mv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 6 *Forvaltningsmyndighet*

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal være forvaltningsmyndighet for nasjonalparken. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordningen som etableres.

§ 7 *Rådgivende utvalg*

Det skal opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken.

§ 8 *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft straks.

TEGNFORKLARING

- Nasjonalpark
- Overnatting
- Servering
- Bilferje
- Hurtigbåt
- Reindrift:
- Gjeterhytte
- Gjeterbu
- Gjerdeanlegg
- Reingjerde
- Distriktsgrense

Vedlegg 2: Reindriftshytter og -anlegg innenfor nasjonalparken

30 JUNI 2009

2008/258/

S.bkr.:.....Ark.:.....J.nr.:.....

DISTRIKTSPLAN

Reinbeitedistrikt 24A Seiland Vest

2008/09 – 2014

Hovedplan

INNHold

Delplan A – eksterne interesser

- A. Beskrivelse av distriktet
- B. Reintall og produksjon
- C. Antall driftsenheter og fordeling
- D. Beite- og driftsforhold/Fordeling av sesongbeiter, beitetider
- E. Klima endringer/problemer (isbree)
- F. Anlegg og motorisert ferdsel
- G. Inngrep og forstyrrelser
- H. Tap

Delplan B – Interne interesser

- Administrasjon
- Infrastruktur (gjerder og anlegg)
- Bruksregler / arbeidsfordeling
- Reintall
- Slakteplan
- Bruk av motorisert kjøretøy

DELPLAN A – eksterne interesser

Beskrivelse av distriktet

Forord

Ved lov av 15.06.2007 (Reindriftsloven) ble loven om reindrift endret. Av forarbeider vises til St.meld. nr. 28 (1991-92) og Otprp. Nr. 28 (1994-95).

For hvert reinbeitedistrikt ble det ved endringen innført krav om obligatorisk distriktsplan (lovens § 8a). Bestemmelsen har sitt utgangspunkt i at reindriftnæringen skal ha et indre selvstyre og gis et økt ansvar. Samtidig skal distriktsplanen gi reindriften et arealvern og virke konfliktforebyggende ved at kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn får et best mulig grunnlag for å ivareta reindriften interesser i arealplanarbeidet.

Som det fremgår av innholdsfortegnelsen er distriktsplanen todelt, delplan A og B.

Delplan A – eksterne interesser (hoveddelen) vil være et offentlig dokument og sendes ut til høring. Den skal skissere utnyttningen av beiteressursene i distriktet og bruken av distriktet for øvrig med særlig tanke på flyttemønster, eksisterende og planlagte anlegg, beitebruk, og særlig sårbare områder for reindriftnæringen.

En viktig del av planen vil være kartvedleggene. Kartvedleggene følger delplan A og vil gi en enklere oversikt over grenser, sesongbeitebruk, og inngrep enn om dette bare skulle vært beskrevet med ord. Men det gjøres oppmerksom på at kartbladene alene ikke har rettsvirkning. Kartene vil etter hvert bli utarbeidet i GIS – format i samarbeid med Reindriftsforvaltningen i Alta.

Administrative forhold rundt distriktsplanen:

1. Om vedtakelse av denne plan: Distriktets styre/årsmøte vedtar denne plan
2. Om godkjenning av denne plan: Områdestyret for Vestfinnmark stadfester denne plan
3. Om ikrafttredelse av denne plan: Denne plan trer i kraft fra det tidspunkt Områdestyret for vestfinnmark godkjenner (stadfester) denne plan.
4. Om endring av denne plan: Distriktets styre/årsmøte kan ved flertallsvedtak endre denne plan. Ved vesentlig endringer i driftsopplegg må årsmøte endre denne plan. Forutsetning for at planen gyldig kan endres er allikevel at Områdestyret for Vestfinnmark stadfester endringen.
5. Om rulling av denne plan: Denne plan rulleres og evalueres etter fem år, men kan endres årlig etter behov

Administrative forhold

Sommerbeitedistriktet omfattes av følgende kommuner

Hammerfest
Alta

Distriktet har vinterbeiteområdet Lahppoluoppal – Gargoluoppal innenfor Kautokeino kommune. Sievju-siidaer har også vinterbeite rettigheter i Sjuorbmu. En av siidaer fra distriktet har historiske rettigheter til Sjuorbmu vinterbeite-områder, men i senere tid er ikke dette benyttet. Området er i den senere tid benyttet av D-19 Sørøya (Sara/Gaup).

Sommerbeitedistrikt: 15.03 – 31.12.

Distriktsformann er Aslak Persen Kemi.

A. Naturgrunnlag

Sommersiidaer

Arealdata er hentet fra Norut's rapport av 1995 – vegetasjonskartlegging med satelittmålinger.

Tot.sommerbeiter	306,7 km2
------------------	-----------

Flyttesystem: Østre

Vinterbeiteområde: Gargoluoppal – Lahppoluoppal
24A Seiland og 23 D Nærmere beskrivelse på pkt. 13 side 10 (se nærmere avtale mellom di 2 siidaene)

Siidaer disponerer i utgangspunktet gode sommerbeite ressurser. Imidlertid har sauehold og økt turisme inne i siidaer skapt driftsmessige forstyrrelser. Tilgjengelighetsprosenten vil etter hvert øke avhengig av temperatur. Fra midten av april og hele mai måned er svært kritisk for reinflokken og særlig for simler som skal kalve. De beste kalvingsområder er sørvendte områder. I senere tid er også klimaendringer begynt å gjøre seg gjeldende, i form av issmelting (breesmelting). Driftsmønsteret og organisering i distriktet er fordelt på 2 siidaer som utøver sin reindrift særskilt om sommeren. Siidaene er også geografisk adskilt hele sommersesongen på 24A Seiland Vest.

Høstbeite:

Se eget avsnitt

B. Reintall og produksjon

Fastsatt reintall 1500

Siida'en påståtte rette reintall bør være 2800

Reintall er stabilt, mens slaktevektene er høye. Siida'ens forslag til fordeling av reintallet mellom de to sommersiida'er er:

1000 Viefnjarga

1800 Gaska suolu

Siida'en mener at det fastsatte reintallet ligger langt under det som det er beitegrunlaget for siida'ens beiteområder gjennom året. Dette beviser de gode slaktevektene for siida'en.

Dette tallet forsvares også ved historiske dokumenter på slaktevekter og reintall i dette siida området. Jfr. Ressursregnskaper fra reindriftsforvaltningen.

Reintall, slaktevekter, kjøttproduksjon og kalveprosent de siste 5 årene

Reintall, kriterier/År	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	Gj.snitt siste 5 år
Reintall	1231	1165	1223	1308	1308	1247
Gj.snitt vekt simle over 2 år kg (antall slaktet simler)	29,3 (	28,3 (62)	32,8 (28)	(1)		
Gj.snitt vekt kg okserein (antall slaktet varit)	31,6	30,3 (75)	26,8 (20)	34,0 (16)		
Gj.snitt vekt kalv kg (antall slaktet kalv)	18,4	18,1 (124)	21,3 (159)	20,4 (142)		
Kjøttproduksjon (kg pr livrein)		3,8	9,1	7,3		
Kalveprosent (kalv ved fot om høsten)						
Slaktet totalt kg			9615	6319		

Ressursregnskapstallene stemmer ikke overens med distriktstallene. Siden disse tallene ikke stemmer, kan vi ikke bruke dem som grunnlag i tabellen. Distriktet har klagd på dette før, men det er ennå ikke rettet opp. Dette viser ikke faktiske tall (tvilsomme tall).

På bakgrunn av de siste års praksis fra reindriftsforvaltningen om direkte innlevering av driftsmeldinger fra andelshavere, har ikke distriktet fått kopi av disse slik at styret for siidaen ikke har data om slakt og tap. Kopi av dette burde sendes til siida leder.

Her er distriktets eget regnskap for 05/06 og 06/07 antall slakt:

År	Okserein	Kalv	Simler	Totalt
05/06	75	124	62	261
06/07	83	185	79	348

C. SIIDA ANDELER PR. 01.04.09

Antall siida andeler	6
Antall andelsmedlemmer	24
Gj.sn.alder andelshaver:	42,1
Gj.sn reintall andeler	218

Opplysninger om andelshavere/siida

Vintersiida:

1. Eira, Mikkel Isaksen
2. Kaino, Mathis Aleksander
3. Kaino, Ole Mathis O.
4. Kemi, Aslak Persen
5. Sara, Nils Henrik P.
6. Sara, Nils Per N.

Sommersiida Bårdfjord (Viefnjargga)

1. Kaino, Mathis Aleksander
2. Kaino, Ole Mathis O.
3. Sara, Nils Henrik P.
4. Sara, Nils Per N.

Sommersiida gaska-sullo

1. Eira, Mikkel Isaksen
2. Kemi, Aslak Persen

D. DRIFTSMØNSTER

Nb! Dette er beskrivelse av dagens driftsmønster i distriktet.

Definisjon av flyttelei:

Flyttelei er forbindelsesledd mellom viktige sesong- og beiteområder. Innenfor flyttelei inngår også trekkleier osv.

Definisjon av trekkleier:

trekklei er et ikke avgrenset område hvor skal uhindret og naturlig trekke mellom viktige sesong- og beiteområder. Trekklei er svært sårbar for ytre påvirkninger. Trekkleier

1. Kalvingsland

Innefor sommerbeitedistriktet. De siste årene har det vært veldig gode beiteforhold under kalvingsperioden, dette kan skyldes klimaendringer. Selv om kalveproduksjonen ikke går opp, kan det skyldes følgende:

- ustabilt parringsområdet på fastlandet, flokken har ikke fått ro
- rovdyr/rovfugl

2. Sommerbeiteområde

Hele distriktet brukes som sommerbeiteland.

3. Luftingsområde

- A. Over hele distriktet. En del av flokken oppsøker isjøkelen.
- B. Høst-samlingen for siida'er må starte tidligere enn før i tiden. Grunnen til det er at begge siida'er har sommerbeite område på begge sider av de 2 isbreer som er i siida'ens områder. Grunnen til det er at breene skrumper og de tradisjonelle trekkleiene er blitt borte, derfor må samlingen starte før de blir blå-is over jøkelen. Antatt start på samlingen ca. 15 august. Pga dette så er det nødvendig med et sperre-gjerde for en av siida'ene for å hindre at reinen trekker tilbake over jøkelen. Dette gjelder Gaska suolu siida.

4. Høstbeite

På fastlandsiden innefor distrikt 23 S/N. Driftsmønsteret måtte endres pga. innerdistriktene endret sin driftsmønster og inngjerde hele fellesbeitet. Etter Alta-vassdragsutbyggingen har vi måttet oppholde ved kysten om høsten.

Før parring:	Innenfor sommerbeitedistriktet
Under parring:	Både innenfor sommerbeitedistriktet og på fastlandet innenfor distrikt 23 Seainnus/Navgastat. Se vedlagt kartskisse over høstbeiteområdet.

Parring på fellesbeitet – distrikt 30 Hoanka området, tradisjonell område for Seiland. I dag har Sievju siida en avtale med D-23 D – Ealetnjargga om bruk av deres sommerbeiteområde som tidlig høstbeite område. Dette er en avtale som underskrives av styrelederne for de respektive siida'er og er en årlig avtale. Dette er en midlertidig løsning til fellesbeiteområde er tildelt til alle siida'er i østre flyttesonen.

5. Kalvemerking

Normalt i juli og resten om høsten i forbindelse med pramming til fastlandet. Sommermerking foregår normalt ved Melkevann alternativt på breen.

6. Slaktetidspunkt

Før brunst i september/oktober på fastlandssiden og enkelte ganger om vinteren. Dette er avhengig av velykket flytting over Vargsundet/Rognsundet til fastlandet.

7. Svømmingsted/føringsplass

Distriktet foretar overflytting med landgangsfartøy. Føringsplasser på øya er Lille Bekkarfjord og Store Kufjord. Alternativt føre med siida'ens flåte. Landingsplass for slaktedyr er Nordnes eller Nyvoll. Flokken føres til Altanaset, alternativt Store Korsnes/Nordnes.

8. Oppsamlingsområder

Nb! Oppsamlingsområder er særområder i reindriften og er særdeles viktig under arbeidsoperasjoner og flyttinger. Oppsamlingsområde er også flyttelei.

Merk! Hele distriktet brukes som Oppsamlingsområde under viktige arbeidsoperasjoner og flyttinger/samlinger.

Innenfor sommerbeitedistriktet: Se arealbrukskart

Innenfor høstbeite: Ealetnjargga. Alt: Garnasjområdet og
Girenjarga/Korsnes

Høstflytting/høstsamling:

Innenfor distriktet: se vedlagt arealbrukskart

Faslandsiden: se vedlagt arealbrukskart

Disse oppsamlingsområdene er hovedområder. Mindre nødvendige steder er ikke nevnt. Disse vil variere avhengig av driftsforhold.

9. Parringsområder

Innenfor sommerbeitedistriktet (øya) og høstbeiteområdet innenfor distrikt 23 S/N. Se punkt C, side 8 – avsnitt 4. Se for øvrig paragraf 59 RL.

10. Flyttetider

Vårflytting:

Normalt flytter siidaen i tiden rundt 10. april. Føring skjer som oftest mellom 25-30 april avhengig av føringsplaner til myndigheter.

Tradisjonelt starter flytting fra vinterbeitet i første del av april måned. Føring med pramma skjer normalt i slutten av april.

Vinterbeitet vårt er gjennomflyttingsområde for siida'er. Dette medfører tap av vinterbeiteland da gjennomflyttingen skjer over en lengre periode.

Ved evt. Biltransport skjer flytting ettersom hvordan drifts- og beiteforholdene er.

Høstflytting:

Samling begynner i midten/slutten av august og føring med båt skjer i månedskifte september/oktober. Rein som er sammenblandet med distrikt 24B har til dags dato vært umulig å få skilt ut. Samarbeidet mellom 24A og 24B har ikke fungert de siste årene ihht. reindriftslovens intensjoner.

11. Flytteteier

Flytteteiene er også skissert på kart.

Tidligere flyttet distriktet fra oppsamlingsområdet til Boarrat området og Hoanka. Distriktet måtte slutte da distrikt 23 S/N A, B, C inngjerdet hele området og innsnevret flytteteien.

Under spesielle forhold må distriktet transportere hele reinflokken med trailere til distriktet. Transporten vil da foregå direkte fra vinterbeiter til føringsgjerdet på Skillefjordnes/Nordnes.

Ved pramming i Skillefjordnes flytter distrikter via Biggas og Stifjell.

12. Rasteplasser

Hovedsteder hvor opphold skjer over lenger tid. Mindre nødvendig opphold er ikke beskrevet.

Innenfor høstbeiteområdet i distrikt 23 S/N
Soahpavuobmi
Hoanka
Biellogiellas
Avjuvarri

13. Vinterbeiteområde

Det nevnte området er skissert på kart.

Fra Kautokeino elva ved Siedgajohnjalmi langs elva oppover til eksisterende scooterløype. Herfra rett linje til sørenden av Bovdnajavri så rett linje til Niilanajeaggi. Videre på østsiden av Roggejavri så rett linje til nordenden av Attajavri. Herfra i rett linje nord for Čudooaivvi så sør for Skierrevarri til Čudojohkka langs elva og nedover til vannet (Vuoddasjavri). Herfra rundt Glimmarvarre til skillegjerdet på Fanasroavvi, videre på vestsiden av vannet til Livatnjargga herfra langs gjerdet til D 23C og ned til Kautokeinovassdraget.

Området vest for Lahppoluoppal er ikke brukt de siste årene. Dette er distriktets historisk tradisjonelle vinterbeiteområde som de senere årene er blitt okkupert av siidaer fra midtre sone.

Nordre del av vinterbeiteområdet er tatt med siden Jørgen J. Buljo, distrikt 23 D har sine tradisjonelle vinterbeiter der. Han er for tiden sammen med D 24A høsten og vinteren. Grensen mellom disse to siidaene er ikke skissert på kartet ennå.

E. PROBLEMER/KLIMA ENDRINGER (ISBRE SMELTING)

Problemer

Rein er et vanedyr. Endring av driftsmønsteret skaper lengre driftsproblemer.

Verdifull beiteland, hver minste cm av barfleck skaper overlevelse for rein.

Ilandføring er meget viktig for hele driftsmønsteret. Oppsamlingsområdet er livsviktig for næringen.

Forstyrrelser og driftsproblemer i de mer sårbare driftsperioder skaper økonomiske tap for reindriften.

Hakkstabben:

Bygda tar ut vann i Oldervann. Regulering av vannet medfører at rein drukner i dette vannet og forurenses drikkevannet. Rein forulykkes i is-sprekker på vannet.

Regulering skaper tap av beiteland og tap av rein. Økt sammenblanding og intensiv gjeting er noen av problemer som er skapt i ettertid av inngrepet.

I samråd med Reindriftsforvaltningen har distriktet oppført gjerdet etter distriktsgrensen mellom 24A og 24B. Dette gjerdet må rives og fjernes.

Turisme i forbindelse med den nye Seiland nasjonalpark: Ser et økende problem med uorganisert turist tilstrømming til parken. Siida'en ser helst at det opprettes/startes organisert turopplegg i samråd med reindriften i området.

Høst-samlingen for siida'er må starte tidligere enn før i tiden. Grunnen til det er at begge siida'er har sommerbeite område på begge sider av de 2 isbreer som er i siida'ens områder. Grunnen til det er at breene skrumper og de tradisjonelle trekk-leiene er blitt borte, derfor må samlingen starte før de blir blå-is over jøkelen. Antatt start på samlingen ca. 15 august. Pga dette så er det nødvendig med et sperre-gjerde for en av siida'ene for å hindre at reinen trekker tilbake over jøkelen. Dette gjelder Gaska suolu siida.

Høstjakta på ryper: Skaper problemer i forbindelse med høstsamling på rein da dette starter samtidig med at hovedreinsamlingen pågår (se distriktets anbefalinger for jakt hos SNO).

Sauehold: Ikke enda tilfredstillende samarbeid og dialog. Har blitt bedre med årene, men mangler et opplegg for sauesanking kontra reinsamling.

Rovdyrproblematikken er stor i distriktet. Kalvetilveksten uteblir av den grunn.

Lakseoppdrett: Lokalisering av lakseoppdrett har ikke fulgt distriktets anbefalinger, og disse er plassert til hinder for utøvelse av næring, spesielt Store Bekkarfjord og Lille Kufjord.

Innenfor høstbeitet fastlandet:

Rovviltproblemet her er alvorlig stort.

E6 Rafsbotn – Leirbotnvannet – stor trafikk, flere påkjørsler av rein

Alle ulovlige sperregjerder som er satt opp på kryss og tvers på dagens fellesbeiteområder. I de senere år har D 23 siidaer begynt å benytte seg av områder utenfor de ulovlige oppsatte gjerdene, de bruker dette som kalvingsområde.

Dette har myndighetene sett og vet om dette uten å reagere på disse ulovlighetene. Noe som etter vår mening er helt uaktseptabelt noe det bør reageres på.

Konklusjon: Løsningen er at Hoanka/Fiellaš forbeholdes som oppsamlings, parrings- og høstbeiteområde for distrikt 24A Seiland Vest og 23D Ealetnjargga.

Innenfor vinterbeitet:

Et stort problem for D24 er at det ikke er definerte vinterbeite grenser mellom siidaer i østre sone. Uforutsigbart beitesituasjon. Andre foretar nedbeiting før vi ankommer området. Sammenblandinger med nabosiidaer.

Er hardt belastet pga. Fanasroavvi gjerdet og fordi dette er gjennomflyttingsområdet. Flere siidaer i østre sone bruker området som gjennomflyttingsområde.

Området vest for Lahppoluoppal er ikke brukt de siste årene. Dette er distriktets historisk tradisjonelle vinterbeiteområde som de senere årene er blitt okkupert av siidaer fra midtre sone. Siidaer fra midtre sone utøver hardt press på oss. Dette området er i alle år nedtråkket og islagt.

Riksvei 92 Kautokeino – Karasjok er et stort problem for D24A. Mye trafikk og mange påkjørsler i løpet av vinteren.

Begrepet inngrep er som de fleste ord og uttrykk ikke entydig. Hva en reineier oppfatter som inngrep i sin næring, og som han mener han bør ha et vern mot, vil i mange tilfeller ikke være sammenfallende med storsamfunnets behov, interesser og ønsker. Til syvende og sist blir det lovgiver og domstolene som må utmeisle og presisere begrepets nærmere innhold, og om det eventuelt har et vern – og i de kretser er det sjelden reineiere. Inngrep er mer en det rene arealinngrep, dvs. de fysiske inngrep/innretninger. Problemet er dessverre ofte at inngrep som ikke kan påvises konkret i terrenget er det vanskelig å vinne gehør for.

Et karakteristisk trekk ved reindriftsnæringen er den ekstensive utnyttelsen en av beiteressursene – den er mao. svært arealkrevende. Næringen er totalt avhengig av naturgrunnlaget. I stor grad utnytter den utmarksområder som ingen andre næringer gjør bruk av. Ved inngrep i slike områder vil reindriften ofte være den eneste næring som blir rammet. Dette, kombinert med at reindriften er en liten næring i nasjonal målestokk, betyr at inngrepssaker ofte blir en Davids kamp mot Goliat.

Konklusjon

Konklusjonen er at distriktsinndelingen bør forttest mulig komme på plass slik at man har forutsigbarhet i forhold til arealer som siidaen skal bruke ved utøvelse av næring.

F. ANLEGG OG MOTORISERT FERDSEL

- Oversikt over anlegg og gjerder av permanent art. Også anlegg av midlertidig art bør også nevnes (skisseres på kart)
- Oversikt over nødvendige fremkost-og transportmidler
- Faste løyper og traseer som distriktet bruker i forbindelse med transport og ferdsel med terrenggående barmarkskjøretøyer (skisseres på kart)

Barmarkskjøring:

Antall scootere: Vanligvis en til to stk pr. reineier

Antall firehjulinger: Vanligvis en til to pr. siida andel

Antall båter: Vanligvis en pr. siida andel

Barmarkskjøretøyer blir brukt til transport av materiell og under oppsamling og føring fra/til øya og også under høstflytting på fastlandet.

De viktigste kjøretraseene er markert på kart. Henvises til arealbrukskartet.

Høstbeitet:

Føringsgjerdet m/beitehage: 1. Nordnes

Hytter: 1. Sarves – mobil hytte
2. Sommarnes sommerhytte – Aslak Persen Kemi

Vinterbeitet:

Hytter: 1. Permanent hytte Bassejohkka
2. 4 mobile hytter

Gjerder: 1. Fanasroavvi anlegget blir brukt til telling, slakting, skilling osv (østre sones eiendom)

G. INNGREP OG FORSTYRRELSE

Tyngre eksterne inngrep: (fysiske)

De inngrep som har størst innvirkning på reindriften er veiene, overføringslinjer og enkelte hytter som er plassert på svært ugunstige plasser. Hytter skaper større influensaområder som er med på å begrense beitekapasiteten.

Menneskelig aktivitet og ferdsel under kalvingsperioden på kalvingslandet må forbys. Kommunen og andre kompetente myndigheter må sikre dette gjennom lovanvendelse. Uheldige forstyrrelser har stor innvirkning på produksjonen og produktiviteten.

Uanmeldte helikoptertrafikk i distriktet er til stor skade og ulempe for siidaer.

H. TAPS ÅRSAKER

Isbreer

Rovdyr

Trafikk osv

Ras

Store elver (flom)

Distriktsplan 24 B Seiland øst

1. Angivelse av flyttmønstre i distriktet

Innflytting til distriktet skjer i slutten av april.
Utflytting fra distriktet skjer i oktober.

2. Oversikt over årsbeitetider, kalvingsland o.l.

Hovedkalvingen foregår i Fieskkir, men endel kalvingen foregår også innenfor hoveddistriktet.
Oksereinen benytter hele distriktet.
Hovedmerkingen foregår i juli, resterende merking foretaes om høsten.
Sommerbeite foregår i hele distriktet.
Innsamlingen om høsten starter tidlig i september med Reinfjellet som oppsamlingsområde.
Høstslakting innenfor sommerbeite i nærtilknytning til vei.
Pramming/Svømming skjer i September/oktober.

3. Oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler, herunder hvilke terrenggående kjøretøy som anvendes i distriktet, samt eventuell tidsbegrenset bruk av helikopter eller annet luftfartøy. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen.

Distriktet benytter båt for forskjellig transport av utstyr og oppsyn av rein. Helikopter benyttes for transport av utstyr og innsamling av rein. Snescooter brukes om våren, samt om sommeren på Jøkelen.
Barmarksterrenggående kjøretøy benyttes til innsamling av rein, transport av utstyr og oppsyn av rein i hele distriktet.

4. Oversikt over alle gjerder og anlegg av permanent art, og så vidt mulig også gjerder av midlertidig art.

Det finnes per i dag enrekke nødvendige midlertidige gjerdeanlegg i distriktet.
Merkeanlegg i Eidvågeidet (Muotkevuonbahta).
Oppsamlingsbeitehage i Reinfjellet.
Svømmeanlegg i Rastabyfjellet.
Grensegjerde mellom 24 B Seiland øst og 24 A Seiland Vest. Grensegjerde starter fra Olderbukta (Birranvaggi) oppgjennom Olderdalen (Birranvaggi) til nedre Langvann, derfra til øvre Langvann langsmed dalen til Øvre Storvann, videre fra Skardalen og over til berget på øvresida på Øvre Storvann, til nedre enden av Skardalen og ned til Strømmen i Gjølforden.

Distriktet ser behov for slakteanlegg nær tilknyttet til vann og vei innenfor sommerdistriktet. Dette for å få best mulig kvalitet og kvantitet på rein, samt å få mulighet til å ta hoved slakteuttaket før brunsten og flyttingen fra sommerbeite.

Distriktet satser på ett anlegg som man skal kunne benytte under merking, slakting pramming og bilfrakt.

Anlegget vil bli satt opp med tilknytning til vann, vei og sjø.

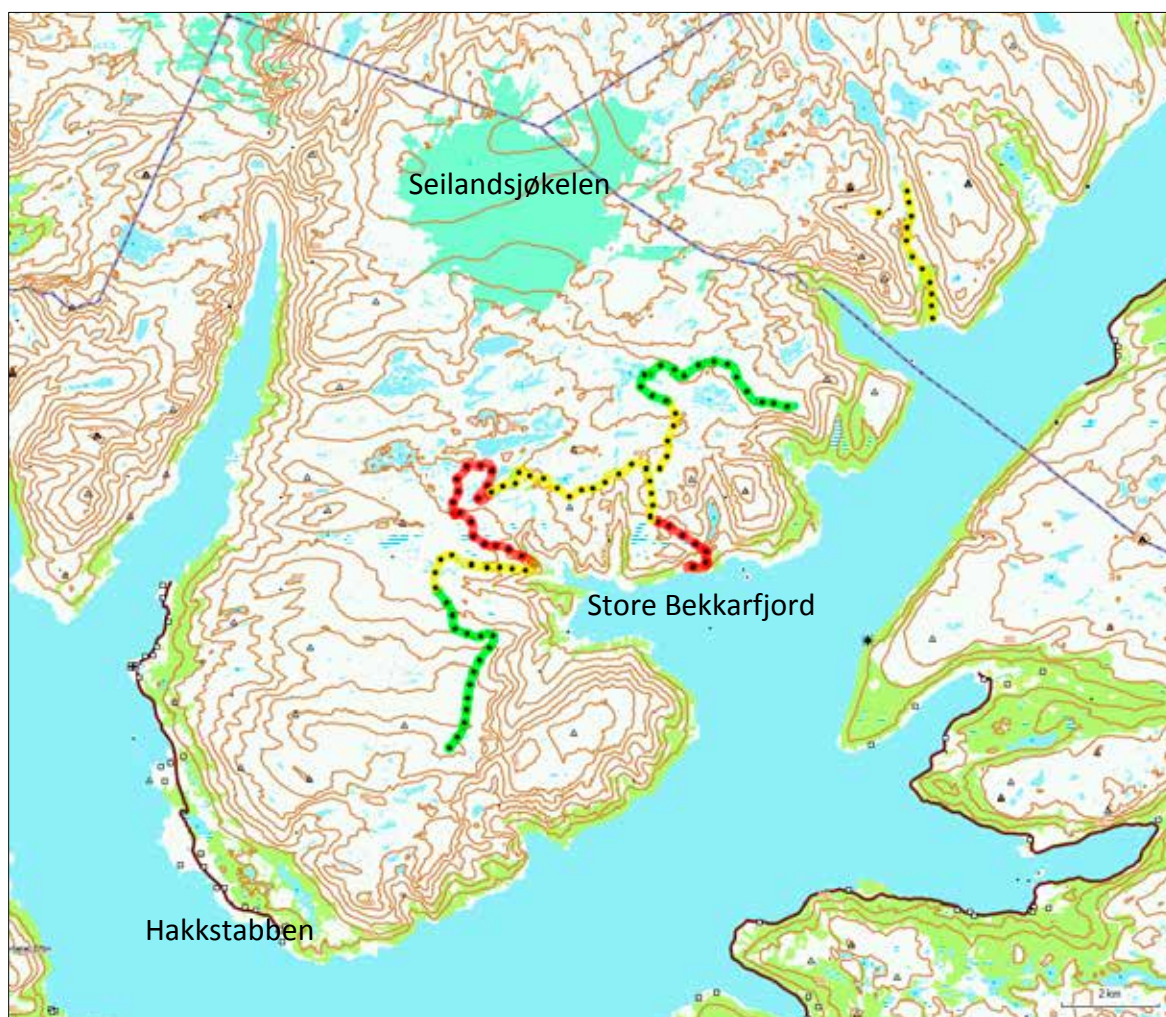
bruksreglene for distriktet.

5. Eventuell inndeling i beitesoner.

Beiting foregår over hele distriktet.

Enstemmig vedtatt av årsmøtet 29.06.12

Vedlegg 5: Kjørespor

Reindriftras kjørespor innenfor nasjonalparken pr oktober 2014. Kjøresporene finnes i hovedsak i området mellom Store Bekkarfjord og Melkevatnan. Ett kjørespor går opp Birranvággi fra Olderbukta.

Grønne kjørespor: Lite synlige spor, spor som går på fjell eller som brukes svært sjeldent

Gule kjørespor: Middels synlige spor

Røde kjørespor: Svært synlige spor, spor som brukes ofte eller som går i myr og sårbar mark

Vedlegg 6: Tiltaksplan for Seiland/Sievju nasjonalpark 2015-2018: Tilrettelegging, informasjon, kartlegging og skjøtsel.

NB! Tiltaksplanen revideres årlig, oppdatert plan legges ut på nasjonalparkstyrets hjemmeside.

Tiltaks- kategori	Kort beskrivelse av tiltak	Finansiering og samarbeidspartnere (styret = nasjonalparkstyret)	Hvem gjennomfører tiltaket?	Gjennom- førings- periode (2015- 2018)	Kostnads- overslag (kr)	Beskrivelse
STARTPUNKTENE HØNSEBY OG ALTNESET						
Tilrette- legging	Etablere startpunkt Høenseby	Styret, Hammerfest kommune, Arnulf Larssen AS	Forvalter, Verte, RIBinord, Vegar Mikalsen (snekker), Arnt Wang (grunnarbeid), Splitkon, Hurtigtrykk	2015- 2016	600 000	Portalbygg med infotavler, skilting, oppussing utstillingslokaler og WC, ny p- plass, bedre renovasjon
Tilrette- legging	Tursti fra Høenseby til parkgrensa	Hammerfest kommune, styret	Hammerfest kommune, forvalter, SNO	2015- 2016	30 000	Merking av tursti, turbok-kasse og skilt ved kryss til Storvannet og i enden av turstien
Tilrette- legging	Etablere startpunkt Altneset	Styret, Alta kommune, Hakkstabben og Altneset bygdela, Seiland House	Forvalter, bygdelaget, Gjenreisningsmuseet med flere	2017- 2018	200 000	Prosjektering av startpunkt for søndre Seiland. Infotavler/skilt, innendørs utstilling mm.
Tilrette- legging	Turstier fra Altneset/Hakkstabben	Styret, Hakkstabben og Altneset bygdela	Bygdelaget	2017- 2018	30 000	Merking av tursti, skilt og bok ved start/slutt av turstien
Infor- masjon	Utstilling om nasjonalparken	Styret, Seiland House	Gjenreisningsmuseet, forvalter	2018		Utstilling om nasjonalparken er produsert og på plass på Høenseby. Samme utstilling skal trolig på plass på Seiland House.
Infor- masjon	Film om nasjonalparken	Styret, Alta kommune, Hammerfest kommune	Askeland Media AS	2016	200 000	Filmen er produsert i 2015. Skal innarbeides i utstillingene på startpunktene, og kortversjonen skal ut på hjemmesiden.
TILTAK INNE I PARKEN						
Tilrette- legging	Ny flytebrygge i Store Bekkarfjord	Styret, Alta Havn KF, Korsfjord og Komagfjord bygdela	Entreprenør	2016- 2018	450 000	Legge ny flytebrygge i Store Bekkarfjord, som erstatning for den gamle som ble ødelagt. Brygga skal være åpen for allmennheten og gjøre ildanstigning sikrere og enklere.
Infor- masjon	Elektronisk nedlastbare turløyper	Styret		2017- 2018	20 000	Gå opp 3-5 løyper med GPS som turforslag til besøkende. Nedlastbare og til inntegning på kart.

art- agging	Turdagbøker	Styret, SNO	Forvalter, SNO	2016 og videre årlig	10 000	Sette opp turbok-kasser ved startpunktene og tursiene derfra, for en enkel besøkskartlegging. Følge opp turbøkene, også dem i Store Bekkarfjord og Bårdfjorden
ilrette- agging	Vurdere forsterkning av kjørespor i myr	Styret, Reinbeitedistrikt 24A og 24B		2017- 2018		Vurdere behovet for forsterkning av barmarksløyper der de må gå i myr.
INFORMASJON OM PARKEN						
for- nasjon	Revidere brosjyre og infoplatat	Styret	Forvalter, grafisk designer	2018	10 000	Revidere tekst og bilder i den generelle brosjyren og infoplakaten om parken, i tråd med ny merkevastrategy
for- nasjon	Informasjon om utvalgte steder	Styret	Bygdelag, forvalter m fl	2017- 2018	10 000	Produsere tekst og bilder om utvalgte steder/fjorder i parken til bruk på infotavler
for- nasjon	Infotavler	Styret, kommunene, grunneier	SNO, kommuner, grafisk designer, forvalter, evt entreprenør	2017- 2018	100 000	Ny utforming av infotavler i henhold til ny merkevastrategy. Plassere ut infotavler om parken på fergeleier og innfallsporter. Vedlikeholde eller skifte ut eksisterende tavler.
for- nasjon	Skilting langs bilvei	Styret, Vegvesenet	Vegvesenet	2017- 2018	30 000	Skilt til nasjonalparken langs bilvei og på fergekaler.
for- nasjon	Utarbeide turkart over parken	Styret, kommunene	Forvalter, grafisk designer	2018	50 000	Utarbeide turkart over parken i henhold til ny merkevastrategy
for- nasjon	Informasjon om parken tilgjengelig i Alta, Hammerfest og Kvalsund	Styret, kommunene	Forvalter, museene, turistinfo, m fl	2017- 2018	20 000	Sørge for at turistinfo og museer har oppdatert info om nasjonalparken. Stille ut delar av utstillingen om parken på aktuelle møteplasser i de tre kommunene.
KJØTSEL/OPPRYDDING						
opp- ydding	Sjøppeplukke-aksjon i fjærområder	Styret, SNO, Alta folkehøgskole, Kystvakta, kommunene	Styret, SNO, Alta folkehøgskole	Årlig	15 000/år	Fokus på vestkysten, der mye søppel driver i land. Bårdfjorden, Bumannsfjordene.
opp- ydding	Fjerne gjerde	Reinbeitedistrikt 24A, styret	Rbd 24A	2017- 2018		Fjerne reingjerde som ikke lenger er i bruk på strekningen Olderfjord-Seilandsjøkelen.
opp- ydding	Ulovlige tiltak	Oppfølging av saker der byggverk og anlegg er oppført ulovlig i nasjonalparken. Ansvarlig: Nasjonalparkstyret, berørte eiere og berørte kommuner.				

KARTLEGGING					
Kart- legging	Kartlegging av rovfugllokalteter	Styret, SNO, ornitologer	2016- 2018	50 000	Kartlegge rovfugllokalteter, også i indre deler av parken.
Kart- legging	Kartlegging botanikk	Styret	2015- 2017	10 000/år	Kartlegge botaniske verdier, videreføring av kartlegging i 2014
REINDRIFT					
Infor- masjon	Innarbeide informasjon om reindriften i informasjonen om parken	Styret, Reinbeitedistrikt 24A og 24B	2017- 2018		Spesielt informasjon om hensynsfull ferdsel i forbindelse med sårbare perioder og viktige beiteområder.
	Dialogmøter	Styret, Reinbeitedistrikt 24A og 24B	Årlig		Gjennomføre dialogmøter mellom siidaene på Seiland og nasjonalparkstyret jevnlig.
	Forvaltningsmøter	Gjennomføre jevnlige møter med Landbruksdirektoratet, Fylkesmannens reindriftsavdeling og kommunene for å enes om felles rutiner for saksbehandling av byggesaker og motorferdselsaker.			
	Avtale om motorferdsel	Styret, Reinbeitedistrikt 24A og 24B	2016		Få på plass flerårige tillatelser for reindriften til barmarkskjøring og helikopterbruk.

Vedlegg 7

Medlemmer av rådgivende utvalg (RU) for Seiland/Sievju nasjonalpark pr januar 2017

Medlemmer	Postnr/sted	Kontaktperson
Reinbeitedistrikt 24 A Seiland Vest		
- Bårdfjord siida	9520 Kautokeino	Nils Henrik Sara
- Bekkarfjord siida	9520 Kautokeino	Mikkel I. Eira
Reinbeitedistrikt 24 B Seiland Øst	9520 Kautokeino	Mikkel Nils A. Sara (leder)
Bjørn Dagfinn Johansen (sauedrift)	9609 Nordre Seiland	
Bjørn Arne Gjøvik (sauedrift)	9609 Nordre Seiland	
Store Bekkarfjord Beitelag	9536 Korsfjorden	Hans-Arild Hansen
Nordre Seiland Friluftsförening	9609 Nordre Seiland	Oddmund Pedersen (leder)
Hakkstabben og Altneset bygdelag	9532 Hakkstabben	Merete Holmgren Bergly
Korsfjord og Komagfjord grendelag	9536 Korsfjorden	Bernt Erling Thomassen
Kvalfjord og Pollen bygdelag	9531 Kvalfjord	Synnøve Nuth Pedersen
Seiland Explore	9609 Nordre Seiland	André Larssen
Seiland House	9506 Alta	Stig Erland Hansen
Hammerfest og omegn turlag	9615 Hammerfest	Roy Magnussen (leder) Maiken Garder
Alta og omegn turlag	9512 Alta	Katrine Fugelli Simonsen (leder)
Mimmi Johanne Bæivi (lokalhistorie)	9609 Nordre Seiland	
Finnmarkseiendommen	9513 Alta	Arnulf Losvar
Alta folkehøgskole	9518 Alta	

Seiland/Sievju nasjonalpark

Seiland/Sievju nasjonalpark ble opprettet i 2006 for å ta vare på en vill og vakker del av Finnmarks alpine kystnatur.

Nasjonalparken dekker 53% av øya Seiland og ligger i kommunene Alta, Hammerfest og Kvalsund. Landskapet er preget av bratte fjell, irrgønne ller, og Skandinavias nordligste breer.

Forvaltningsplanen er en bruksanvisning for hvordan regelverket for nasjonalparken skal praktiseres. Planen beskriver gjeldende regelverk og bruk av området, og gir deretter konkrete retningslinjer for bruk, oppsyn, informasjon, tilrettelegging og naturovervåking. Planen er et arbeidsverktøy for nasjonalparkstyret, og skal gi økt forutsigbarhet for brukerne av området.

Kontaktinformasjon

Telefon: 41 43 44 01/78 95 03 00

E-post: seiland@fylkesmannen.no

Nett: www.nasjonalparkstyre.no/seiland

Post: c/o Fylkesmannen i Finnmark, 9815 Vadsø

Besøksadresse: Kunnskapsparken Alta, 9510 Alta